

Universiteit Utrecht

Onbekend maakt onbemind

Een onderzoek naar de vergroting van legitimiteit
bij lokale innovaties in krimpgebieden gericht op burgerparticipatie

Hannah Wasbauer - 5914639

Begeleider: Dr. Karin Geuijen

Utrechtse School voor Bestuurs- en Organiseringswetenschap

Universiteit Utrecht 2020-2021

Master Publiek Management

Inhoudsopgave

Dankwoord	5
Managementsamenvatting	6
1 inleiding	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Probleemstelling.....	9
1.3 Vraagstelling	11
1.4 Maatschappelijke relevantie	12
1.5 Wetenschappelijke relevantie.....	12
1.6 Leeswijzer	12
2 Context hoofdstuk	14
2.1 Migratie	14
2.1.1 Nationaal migratiebeleid.....	14
2.1.2 Lokaal migratiebeleid	14
2.1.3 Multiculturalisme	15
2.2 Krimp in Nederland	15
2.2.1 Revitalisering in Nederland	15
3 Theoretisch kader	17
3.1 Publieke Innovaties	17
3.1.1 een neutrale definitie.....	17
3.1.2 Focus op experimenteren.....	17
3.1.3 Collaborative Governance	18
3.1.4 Publieke innovatie definitie.....	20
3.1.5 Het conceptueel model voor diffusie en adoptie.....	20
3.1.6 Rol gemeente	21
3.3 'the dark side' van publieke innovaties	22
3.1.7 Waarde voor het onderzoek	22
3.2 Lokale publieke innovaties	23
3.2.1 Lokale burgerparticipatie	24
3.2.2 Waarde van deze paragraaf	25
3.3 Krimpgebieden	25
3.3.1 Revitalisering	25
3.3.2 Revitalisering via migranten	26
3.3.3 Waarde Welcoming Spaces	26

3.3.4 Waarde van deze paragraaf	27
3.4 Legitimiteit.....	27
3.4.2 Legitimiteit meten	28
3.4.3 Legitimiteit operationalisatie	30
3.4.4 Waarde van deze paragraaf	31
3.5 (Burger)participatie	31
3.5.1 Participatie in Nederland.....	32
3.5.2 Motieven	32
3.5.3 Soorten participatie.....	33
3.5.4 Succesvolle burgerparticipatie	34
3.5.5 Het belang van context.....	35
3.5.6 Waarde van deze paragraaf	35
3.6 Verwachtingen	36
4 Methode	38
4.1 Wetenschappelijke positie	38
4.1.2 Deductieve of inductieve benadering	39
4.1.3 Onderzoeksdesign	39
4.2 Dataverzameling.....	39
4.3 Ethiek.....	42
4.4 Kwaliteitscriteria.....	42
4.5 Operationalisatie	43
5 Resultaten.....	46
5.1 De huidige legitimiteit	46
5.2 De huidige participatie	49
5.2.1 Participatie voor migranten versus participatie voor allen.....	51
5.3 Mogelijkheden in participatie	52
5.3.1 Een moeilijk streven	52
5.3.2 Kansen	52
5.3.3 Samenwerking.....	55
5.4 de Herinrichting.....	57
5.4.1 Effectieve samenwerking	57
5.4.2 Methodisch werken.....	58
5.5 Betrokken partners Colourful.....	62
5.5.1 De gemeente	62
5.5.2 Inclusie.....	63

5.5.3 Betrokken partners.....	64
5.5.4 Slot.....	65
6 Conclusie	66
6.1 Literatuuronderzoek.....	66
6.2 Antwoorden op theoretische en empirische deelvragen.....	66
6.3 Beantwoording hoofdvraag.....	70
Met de antwoorden op deze deelvragen kan ook antwoord gegeven worden op de centrale vraag van dit onderzoek:.....	70
6.3.1 Aandacht voor spanningsvelden	70
6.3.2 Samenwerking	70
6.3.3 Context gevoeligheid.....	71
6.3.4 Zichtbaarheid van het werk en de waarde.....	71
6.4 Relevantie.....	72
7 Discussie	73
7.1 Methodologische discussiepunten.....	73
7.2 Praktische aanbevelingen.....	74
7.2.1 Visualiseer de waarde	74
7.2.2 Baseer keuzes op input van de achterban	75
7.2.3 Denk 'out of the box'	75
7.3 Vervolgonderzoek.....	75
8 Literatuurlijst	77
6 Bijlage	84
6.1 Topiclijsten	84
6.2 Codeboom	89

Dankwoord

Voor u ligt het onderzoek wat kijkt hoe een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, gericht op participatie, meer legitimiteit kan creëren. Dit is een onderzoek waar ik sinds maart 2021 met veel plezier aan heb gewerkt. Ik vond het een uitdaging om een onderzoek te doen voor mijn masterstudie en tegelijkertijd een mooi advies te geven aan Colourful Het Hogeland in Groningen. Maar daarnaast ben ik van mening dat ik van dit proces enorm veel geleerd heb en er een mooi rapport uit is voortgekomen. Zonder de steun en hulp van een aantal mensen om mij heen had ik het niet kunnen redden. Voordat ik overga tot de inhoud van het rapport wil ik daarom nog een aantal mensen bedanken.

Allereerst Jenny van der Werf, Rinze Kramer, Marije Romkema en Yen Nguyen van het bestuur van Colourful Het Hogeland. Colourful Het Hogeland heeft zich open gesteld voor dit onderzoek waar ik erg dankbaar voor ben. Daarnaast heeft de stichting heeft mij enorm geholpen om een beter beeld te krijgen van wat Colourful doet, waarom en hoe. Zij hebben mij hier meermaals voor te woord gestaan en mij voorzien van informatie door allerlei relevante stukken te delen en mij te verbinden aan geschikte sprekers voor dit onderzoek. Verder wil ik alle respondenten heel hartelijk bedanken die ruimte vonden in hun drukke agenda's en bereid waren hun belevingen met mij te delen. Zonder jullie medewerking had dit onderzoeksrapport er niet gelegen. Ook wil ik de medestudenten bedanken die mij de afgelopen maanden van feedback hebben voorzien en een luisterend oor boden als het even tegen zat. Tot slot verdienen Karin Geuijen en Jana Finke, mijn begeleider en collega-onderzoekster vanuit de USBO een groot woord van dank. Dankzij jullie begeleiding en samenwerking ben ik continu alert gebleven en heb ik een kritische blik kunnen houden op mijn onderzoek. Allen enorm bedankt hiervoor en veel leesplezier.

Hannah Wasbauer

Utrecht, 2 augustus 2021

Managementsamenvatting

Aanleiding voor dit onderzoek is de toegenomen opkomst van burgerinitiatieven en lokale innovaties om de overheid te helpen bij het uitvoeren van haar taak. Deze lokale innovaties zorgen ervoor dat burgers hun stem laten horen en mee denken over beleidsplannen in de gemeente. Participatie in deze vorm kan veel positieve effecten hebben op de maatschappij aangezien de leefbaarheid en het aanzicht van de regio verbeterd wordt, sociale uitsluiting verminderd wordt en meer mensen op verschillende manieren deelnemen aan de samenleving. Echter worden de initiatieven die deze taak op zich nemen anders gefinancierd, werken volgens andere verantwoordingsystemen en hanteren andere wetten en regels dan overheidsprojecten of commerciële bedrijven. Dit zorgt ervoor dat zij moeite hebben met voldoende middelen en steun vergaren om de innovatie succesvol voort te zetten. Onvoldoende legitimiteit is een probleem voor deze lokale innovaties. Zeker in krimpgebieden is dit gebrek aan legitimiteit bij innovaties gericht op participatie een probleem. Daarom wordt in dit onderzoek gekeken naar een stichting en lokale innovaties gericht op participatie in een krimpgebied. Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag: *Hoe creëer je meer legitimiteit bij een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, waar op een innovatieve manier geprobeerd wordt burgers meer te laten participeren?*

Om tot een antwoord te komen op deze vraag zijn de begrippen: 'publieke lokale innovatie', 'krimp', 'participatie' en 'legitimiteit' geduid. Ook werden andere belangrijke begrippen zoals 'netwerksamenwerking' besproken. Volgens de literatuur blijkt dat publieke innovaties aan een aantal voorwaarden moet voldoen om succesvol te zijn. *Collaborative Governance* is een vorm van management die zich richt op netwerksamenwerking om problemen te kunnen definiëren en te zoeken naar nieuwe ideeën. Dit maakt het een geschikte vorm van management om innovaties succesvol op te zetten (Crosby et al, 2013; Hartley et al, 2013). Daarnaast is bij lokale innovaties context erg van belang omdat de beschikbaarheid in middelen, leveranciers en het netwerk een lastige opgave kunnen zijn (DiMaggio & Powell; 1983, Bigham, 1978; Bovens, 2017). Deze voorwaarden kunnen de legitimiteit van een organisatie vergroten. De literatuur liet daarnaast zien dat krimpgebieden problemen hebben zoals depopulatie, onvoldoende klandizie en ondernemerschap en leegstand (Zahl Tahnem & Haugen, 2019). Specifiek in deze gebieden is behoefte aan succesvolle lokale innovaties gericht op deze problemen. Wanneer een innovatie vervolgens succesvol is opgezet kan dit de legitimiteit vergroten. Legitimiteit werd in dit onderzoek gezien als een gegeneraliseerde perceptie of assumptie die de acties van een entiteit als wenselijk, geschikt of degelijk ziet binnen een sociaal geconstrueerd systeem van normen, waarden, overtuigingen en definities (Suchman, 1995). Wanneer de achterban van deze initiatieven het gevoel heeft dat de innovatie mee beweegt met haar normen, waarden, overtuigingen en definities wordt de legitimiteit vergroot. Tot slot, kan participatie hier een bijdrage in leveren. Participatie zorgt er voor dat burgers op sociaal, maatschappelijk, economisch en politiek vlak mee doen in de samenleving. Als de innovatie ervoor zorgt dat er meer geparticipeerd wordt kan dit mogelijk zorgen dat de normen en waarden van de innovatie en de burgers nog meer overeen komen en de steun vergroot wordt.

Het empirisch deel van het onderzoek is uitgevoerd bij stichting Colourful 't Hogeland in het noorden van Groningen. De stichting richt zich op mensen met een migratie-achtergrond welkom heten in de regio en hiermee het gemeenschapsgevoel voor allen in de gemeente vergroten. Dit wordt gedaan door activiteiten te organiseren die gericht zijn op ontmoeting, bewustwording en participatie (Colourful Het Hogeland, z.d.). Na afloop van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat

netwerksamenwerking, contextgevoeligheid, zichtbaarheid en aandacht voor spanningsvelden van essentieel belang zijn. Op meerdere manieren kan een lokale innovatie in een krimpgebied gericht op participatie meer legitimiteit vergaren. Meer vormen van participatie stimuleren kan zorgen voor meer steun. Wanneer bijvoorbeeld meer economische participatie plaatsvindt door bijvoorbeeld omscholingstrajecten kan een gemeente meer (financiële) steun – of te wel legitimiteit - bieden. Deze innovaties hoeven echter niet altijd de aangewezen persoon te zijn om dit soort nieuwe projecten op te zetten. Context speelt hier een belangrijke rol in omdat niet altijd de innovatie niet altijd de capaciteit heeft en uitbreiding niet altijd gewenst en verwacht wordt vanuit haar omgeving. Daarom kan soms een samenwerking met andere partners beter gestimuleerd worden om toch meer legitiem te worden. Sturen op meer participatie hoeft daarnaast niet altijd de (enige) oplossing te zijn. Inhaken op andere plannen of projecten van de gemeente of andere (potentiële) partners kan ook een optie zijn, zoals het helpen vormgeven van het inclusiebeleid in de gemeente. Zichtbaar maken wat de organisatie kan betekenen is hierbij vooral van belang aangezien de achterban en potentiële partners moeten weten welke normen, waarden, overtuigingen en definities de organisatie nastreeft.

Toch zijn al deze voorwaarden en ideeën over hoe publieke innovaties kunnen zorgen voor meer legitimiteit lastig. Samenwerken, methodisch werken en experimenteren helpen zeker om de professionaliteit te versterken, maar de laagdrempeligheid van het initiatief kan verminderen. Het werk wordt te gepland. Een balans vinden tussen deze spanningsvelden blijft voor lokale initiatieven lastig en zal alleen ontdekt worden door nieuwe ideeën uit te proberen.

1 inleiding

1.1 Aanleiding

Op het moment zijn er veel publieke lokale innovaties en burgerinitiatieven opgekomen om de overheid bij te staan bij het dienen van de publieke taak (Crosby, et al., 2017). Burgers laten hun stem niet alleen meer horen door te stemmen over uitgedachte plannen en het beleid bij verkiezingen. Zij willen mee denken of participeren in de vormgeving van dit beleid en de uitvoering ervan. Zeker op lokaal niveau kan de burger met veel goeie ideeën komen om de leefbaarheid en het aanzicht in de omgeving te verbeteren. Mede door dit positieve resultaat stimuleren gemeentes en de overheid deze vormen van burgerparticipatie ook steeds meer (zie afbeelding 1). Zo denken burgers in Leiden mee over diverse stadsontwikkelingsprojecten, wordt in Harderwijk mee gedacht over de energietransitie en vernieuwt Hasselt haar park met buurtbewoners (Citizenlab, z.d.).

Figuur 1 (EU in NL, 2019)

Een aantal van deze lokale publieke innovaties hebben bijgedragen aan het verminderen van krimp in krimpregio's. Deze relatief kleine gebieden zijn verder weg van stedelijke gebieden en hebben hierdoor te maken met depopulatie. Voor de ondernemingen en burgers in deze gebieden levert dit veel moeilijkheden op waaronder te weinig klandizie, werk, kansen en zekerheid (Ponzo, 2020). Via participatieprojecten kunnen burgers in de gemeenschap echter op een creatieve wijze mee denken meebeslissen over het revitaliseren van de regio. Dit houdt in dat het gebied weer leefbaar en duurzaam wordt en de krimp verminderd wordt.

Gezien het feit dat deze lokale publieke innovaties anders gefinancierd worden, volgens andere verantwoordingsystemen werken en andere wetten en regels hanteren dan overheidsprojecten of commerciële bedrijven, zijn er veel zaken waar rekening mee gehouden moet worden. Zo blijkt dat er bij veel van deze lokale projecten moeite is met het genereren van voldoende middelen en steun om de innovatie voort te zetten en te verduurzamen. Te weinig steun en onvoldoende middelen betekent in beknopte zin dat er onvoldoende legitimiteit is om succesvol te zijn of te blijven (Schuman, 1995, Lu, 2014). Het behalen van voldoende legitimiteit, is een doel waar veel publieke innovaties naar streven, maar tegenop boksen.

Daarvoor is voldoende legitimiteit essentieel. Participatie zorgt er namelijk voor dat mensen meer of anders aan de samenleving deelnemen. Als burgers op deze wijze participeren zal maatschappelijke uitval en sociale uitsluiting verminderen of in ieder geval niet verergeren (Movisie, 2010). Het is echter niet alleen van waarde voor de kwetsbaren, maar voor de gehele maatschappij. Het landelijk kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken; Movisie omschrijft deze waarde als volgt:

“Natuurlijk is werk belangrijk, maar participatie is zoveel meer: activering, vrijwilligerstaken, (mantel)zorg, scholing, re-integratie, inburgering en burgerschap. Participatie is van belang. Allereerst voor de burger; het is noodzakelijk om zelfredzaam en economisch zelfstandig te zijn. Maar het is ook onmisbaar voor de samenleving. In economische zin, omdat we door arbeidsparticipatie (collectieve) goederen kunnen betalen, maar ook omdat participatie de kwaliteit van het bestaan bepaalt. Dat gebeurt op alle niveaus, informeel met familie en burens, op straat- en wijkniveau, en op gemeentelijk en nationaal niveau (Movisie, 2010, p. 7)”

Participatie vergroten kan bereikt worden door onder andere het eigen inkomen van mensen te vergroten, ondersteuning te regelen, scholing aan te bieden, huisuitzettingen te voorkomen, sanering van schulden te realiseren of sociaal contact aan te bieden (Movisie, 2010). Verschillende organisaties stimuleren dit proces van participatie waaronder gemeenten, sociale diensten, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, de politie, scholen en woningbouwverenigingen en ook lokale publieke innovaties.

1.2 Probleemstelling

Verschillende lokale publieke innovaties laten dus kwetsbare groepen mee participeren in de samenleving, maar bereiken nog niet de gewenste resultaten door de gemiste legitimiteit.

Een publieke lokale innovatie die kampt met dit probleem is de *Welcoming Space*, stichting Colourful Het Hogeland (vanaf nu Colourful). Deze stichting richt zich op mensen met een migratie-achtergrond welkom heten en zich thuis laten voelen in de omgeving en zo het gemeenschapsgevoel voor iedereen in de regio versterkt worden. Hier wordt aan gewerkt door mensen tijdens verschillende activiteiten met dorpsgenoten, lokale instellingen en bedrijven in contact te brengen. Zo worden ervaringen gedeeld en wordt er een sociale omgeving gecreëerd door middel van participatie (Colourful Het Hogeland, z.d.). Ze omschrijven het zelf als volgt: *‘Colourful Het Hogeland ontwikkelt activiteiten die*

gericht zijn op ontmoeting, bewustwording en participatie (Colourful Het Hogeland, z.d.)'. Voorbeelden van activiteiten zijn bijvoorbeeld: naailessen volgen, een multicultureel festival attenderen of een interactieve cursus over cultuur en diversiteit bijwonen. Als gevolg hiervan hebben gezinnen nieuwe vrienden gemaakt met buurtbewoners, hebben sommige een vaste baan gevonden met hulp van de vrijwilligers en zijn veel migranten zelfredzamer geworden doordat ze nu beter de taal spreken of hebben leren fietsen (Colourful Het Hogeland, z.d.)

Colourful draagt zo bij aan de inburgering en socialisatie van migranten én van de gemeenschap, maar laat ook de sociale en economische meerwaarde van migranten zien voor de gehele gemeenschap. Door trends als vergrijzing, bevolkingskrimp en de druk op de zorg zijn er nieuwe kansen ontstaan voor migranten op de Nederlandse arbeidsmarkt (Ministerie van Algemene Zaken, 2020). Ondanks de vaak nog negatieve perceptie over migranten, blijken zij van grote waarde te kunnen zijn voor het revitaliseren van krimpgebieden (Ponzo, 2020). Juist ook in deze gebieden is een economisch impuls nodig en kunnen migranten onder andere zorgen voor minder werknemerstekorten, meer klandizie en meer bedrijvigheid. Gebieden waar door middel van projecten aan deze beiden doelen wordt gewerkt, heten *Welcoming Spaces* (Ponzo, 2020).

Een nobel doel met een heldere uitwerking. Voor veel migranten en andere bewoners uit de gemeenschap heeft dit gezorgd voor saamhorigheid en nieuwe kansen. Uit problemen rondom het bemachtigen van voldoende subsidie of andere financiële middelen, blijkt onder andere wel dat de legitimiteit om voldoende waardevolle activiteiten te realiseren, bij Colourful ontbreekt (*zie reden van gemeente stoppen subsidie*). Om deze reden heeft de stichting een petitie opgesteld en via de (social) media gezocht naar steun om toch de subsidie binnen te halen. Dit is uiteindelijk gelukt, maar met veel moeite. Daarnaast zijn er plannen om de communicatiestrategieën uit te breiden voor meer naamsbekendheid en (financiële) steun van de gemeente en andere partners te bemachtigen. Colourful is dus gebaat bij meer draagkracht en legitimiteit, maar de vraag is of dit bereikt wordt door middel van communicatie- of lobbystrategieën.

Reden van gemeente stoppen subsidie

“Op 7 april 2020 heeft het college besloten dat de dienstverlening aan statushouders tot aan de nieuwe Wet Inburgering, die naar verwachting ingaat per 1 juli 2021, zeer versoerd moet worden voortgezet. Dit heeft alles te maken met de financiële situatie van de gemeente en het feit dat het Rijk onvoldoende middelen beschikbaar stelt om de huidige groep statushouders intensief te ondersteunen. Hierdoor moet ik tot mijn spijt mededelen dat er in 2020 en de eerste helft van 2021 geen bijdrage kan worden verstrekt aan Colourful Hogeland voor het ingediende plan. Dit geldt zowel voor de bijdrage vanuit het beleid voor statushouders als vanuit de GIDS-gelden. Dit besluit moest worden genomen ondanks het feit dat we als gemeente veel waardering hebben voor de activiteiten van Colourful Het Hogeland en het belang hiervan in de samenleving zeker inzien.”

De focus op participatie bij de lokale publieke innovatie Colourful lijkt daarnaast vooral gericht op het sociale en maatschappelijke aspect door ontmoetingsmomenten te creëren en voorlichtingen aan te bieden. Er zijn echter meerdere vormen van participatie waaronder bijvoorbeeld de economische

zelfstandigheid van burgers vergroten. Omscholingstrajecten of regelhulp bij administratieve zaken zoals schuldhulpverlening zijn hier voorbeelden van.

1.3 Vraagstelling

Gezien het feit dat participatie een grote bijdrage kan leveren aan de gemeenschap, is mijn doel is om in kaart te brengen of andere vormen van participatie implementeren, zorgt voor meer steun, en dus meer legitimiteit. Daarnaast is er al veel bekend over legitimiteit vergroten bij publieke innovaties, maar is er nog weinig geschreven over legitimiteit vergroten bij lokale innovaties in krimpgebieden. Colourful Het Hogeland dient hiervoor als een mooie casus aangezien nog niet alle vormen van participatie hier zijn ingericht en financiële problemen een gebrek aan legitimiteit laten zien.

De vraag die ik in dit onderzoek wil beantwoorden is daarom als volgt:

Hoe creëer je meer legitimiteit bij een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, waar op een innovatieve manier geprobeerd wordt burgers meer te laten participeren?

Deelvragen die ik hierbij stel bestaan uit theoretische en empirische deelvragen. De theoretische deelvragen zijn vragen die uitleggen hoe de concepten gedefinieerd worden in dit onderzoek en hoe deze concepten zich tot elkaar verhouden. De beantwoording van deze vragen zal plaatsvinden in het theoretisch kader. Empirische deelvragen zijn gerichte vragen afgeleid van de hoofdvraag. Deze vragen zullen gesteld worden in het onderzoek en behandeld worden in het resultaten hoofdstuk. De beantwoording van deze vragen zal helpen met het creëren van een overkoepelend antwoord op de hoofdvraag van dit onderzoek.

Theoretische vragen:

1. Wat is een lokale publieke innovatie en wat zijn voorwaarden om succesvol een lokale publieke innovatie in te richten, ook met oog op het netwerk waar in de innovatie zich bevindt?
2. Wat zijn krimpregio's en veel voorkomende problemen in deze gebieden?
3. Wat is legitimiteit?
4. Wat is burgerparticipatie en hoe stimuleer je dit?

Empirische deelvragen:

5. Hoe kan de legitimiteit op dit moment gewaardeerd worden binnen Colourful en op welke manier participeert Colourful op dit moment binnen de gemeenschap?
6. Wat zijn de *mogelijkheden* wat betreft vormen van burgerparticipatie in krimpgebieden om meer legitimiteit te vergaren en hoe zouden deze mogelijkheden geadapteerd kunnen worden naar Colourful Het Hogeland?
7. Hoe kan deze lokale publieke innovatie in Het Hogeland het beste worden *ingericht* na een verschuiving en verbreding van focus om meer legitimiteit te vergaren?
8. Welke rol hebben partijen (zoals de gemeente en partners) op dit moment in relatie tot Colourful en haar netwerk en hoe zou deze rol het meest zinvol en betekenisvol aangepast en verbeterd kunnen worden?

1.4 Maatschappelijke relevantie

Een belangrijk doel van dit onderzoek is om maatschappelijk relevante inzichten te bieden. In eerste instantie wordt dit gedaan doordat het onderzoek krimpgebieden handvatten geeft om meer succesvolle publieke innovaties op te zetten. Legitimiteit is een essentieel onderdeel voor het voortbestaan van een innovatie en zeker in krimpgebieden waar baat is bij vernieuwing, ondernemerschap en participatie zal verblijd gereageerd worden op een strategie voor meer succesvolle innovaties (Ponzo, 2020). Daarnaast zal dit onderzoek specifiek Colourful Het Hogeland helpen door te kijken hoe deze stichting meer legitimiteit kan vergaren in de regio. Regio Het Hogeland heeft namelijk veel baat bij revitalisering aangezien het gebied is aangewezen als krimpgebied. Door dit onderzoek wordt gekeken of meerdere vormen van participatie kunnen helpen bij het voortbestaan van lokale stichtingen zoals Colourful. Dit kan namelijk betekenen dat meer migranten én andere leden uit de gemeenschap geholpen worden op sociaal, economisch, maatschappelijk en politiek niveau. Deze gegroeide impact op de gehele gemeenschap van het krimpgebied kan wellicht ook de perceptie en de welwillendheid voor een (financiële) bijdrage van de gemeente en andere (mogelijke) partners op Colourful verbeteren. Het is dan mogelijk dat het werk verduurzaamd en de maatschappelijke impact wordt vergroot.

1.5 Wetenschappelijke relevantie

Ook heeft dit onderzoek wetenschappelijke meerwaarde. Met dit onderzoek wordt meer kennis verschaft over hoe je lokale publieke innovaties kan verduurzamen en kan legitimeren. Over dit onderzoeksonderwerp zijn al meer studies uitgevoerd (Crosby et al, 2017; Hartley et al, 2013; Ansell & Gash, 2007; Bekker et al, 2006; Suchman, 1995; Lu, 2014) Ook is er al vaker gekeken naar succesvolle projecten rondom burgerparticipatie (Carpini e.a., 2004; van Houwelingen, et al., 2014). Toch is er nog onvoldoende gekeken naar de verschillende vormen participatie die mogelijk zijn in krimpgebieden en hoe dit kan leiden tot meer legitimiteit. Dit onderzoek kan bijdragen aan de kennis in deze twee onderzoeksvelden. Daarnaast wordt in dit onderzoek gekeken hoe deze verandering in participatieprojecten ingericht kan worden. Over het inrichten van een publieke innovatie is al veel geschreven (Crosby et al, 2017; Hartley et al, 2013; Ansell & Gash, 2007; Bekker et al, 2006), maar ook hier is dit nog niet gedaan in de context van participatie in een krimpgebied. In deze analyse worden verder relevante nevenactoren meegenomen zoals netwerksamenwerking en zinvolle rolgeving van gemeenten of intersectorale allianties. Tot slot, kan dit onderzoek daarnaast van grote waarde zijn voor het *Welcoming Spaces* onderzoeksprogramma, gesubsidieerd door de Europese Unie. Het biedt hun veel wetenschappelijke kennis over wat werkt en wat niet werkt bij het revitaliseren van krimpgebieden én migranten inburgeren en socialiseren. Hierdoor sluiten mogelijk meer krimpgebieden aan bij het onderzoek en wordt de subsidie vergroot. Zo wordt de wetenschappelijke kennis die het *Welcoming Spaces* programma deelt, vergroot.

1.6 Leeswijzer

Dit onderzoek bestaat uit zes hoofdstukken en een literatuurlijst. In het volgende hoofdstuk zal eerst een context hoofdstuk aangeboden worden om beter te begrijpen hoe het migratiebeleid in Nederland is vormgegeven en wat krimp inhoudt. In hoofdstuk 3 wordt daarna een theoretische verkenning gedaan om zo het probleem verder te verduidelijken. Daarnaast biedt de literatuur een verduidelijking over onderzoek wat al gedaan is in naar de onderzoeksthema's waar dit onderzoek zich op focust. De

begrippen participatie, legitimiteit, krimp en publieke lokale innovaties zullen hierbij uitvoerig besproken worden. De verhouding tussen deze begrippen wordt daarnaast ook verkend. In hoofdstuk 4 worden de keuzes voor de gebruikte methodologie verklaard en in hoofdstuk vijf worden de resultaten van dit onderzoek verder toegelicht. Tot slot, wordt een conclusie aangeboden en wordt er ook aandacht besteed aan de beperkingen waar binnen de studie is uitgevoerd.

2 Context

2.1 Migratie

Om te begrijpen waarom Colourful zich groepen voelde een thuis te creëren voor nieuwkomers en dit samen te doen met de bestaande gemeenschap, is het goed om te begrijpen hoe migratie ontwikkeld is en wordt vormgegeven in Nederland. Dit heeft namelijk geleid tot een gemengd en divers gezelschap in een groot aantal van de Nederlandse gemeenten en niet alleen bij die in de Randstad. Migratie wordt door de Rijksoverheid omschreven als: *'mensen die voor langere tijd verplaatsen van het ene naar het andere land voor diverse redenen als werk, studie, liefde en gezin et cetera'* (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2018). Een deel van de migranten komt ook als asielzoeker waardoor zij vluchten voor oorlog, geweld of onderdrukking. Rijksoverheid geeft ook aan te verwachten dat migratie wereldwijd zal toenemen door bevolkingsgroei, klimaatverandering, instabiliteit en machtsverschuivingen, maar ook door economische kansen en technologische ontwikkelingen. In Nederland zijn er in 2020 wederom veel nieuwe immigranten toegetreden. Dit waren er om precies te zijn 219 250. Het migratiesaldo is daarnaast 67 579 personen. Dit saldo geeft de immigratie minus de emigratie weer (CBS, 2021). Dit betekent dat er jaarlijks meer mensen Nederland binnentreden dan er vertrekken. Dit maakt dat er op 1 april 2021 er 4 326 960 personen met een migratieachtergrond woonden in Nederland. Dat is ongeveer 24,7 procent van de gehele Nederlandse bevolking. Hiervan is 46,2 procent wel in Nederland geboren (CBS, 2021b). Door deze hoge getallen is het nog belangrijk om goed beleid af te stellen op deze almaar toenemende cijfers.

2.1.1 Nationaal migratiebeleid

Nederland heeft zijn beleid afgesteld op het idee bescherming te bieden aan wie dat echt nodig heeft, maar daarnaast sluit het ook aan op de draagkracht en de behoefte van de Nederlandse samenleving. Daarom heeft de regering voor de integrale migratie aanpak 6 pijlers opgesteld: Voorkomen van irreguliere migratie; Versterken opvang en bescherming voor vluchtelingen en ontheemden in de regio; Solidair en solide asielstelsel binnen de Europese Unie en in Nederland; Minder illegaliteit, meer terugkeer; Bevorderen legale migratieroutes en Stimuleren integratie en participatie (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2018).

2.1.2 Lokaal migratiebeleid

Op lokaal niveau lijkt er in Nederland ook meer aandacht te komen voor het migratiebeleid. Uit een rapport van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt al dat de meerderheid van de inwoners vaker positief is over het AZC wat in hun buurt staat en dat twee derde van de mensen het eens is met de beslissing van het openen van een AZC in de omgeving. Daarnaast denkt slechts vijf procent van de mensen dat er op lokaal niveau conflicten zijn tussen buurtbewoners en asielbezoekers terwijl op nationaal niveau mensen denken dat dit om een kwart van de mensen gaat (Kuppers, Gootjes, Boendermaker, Gordijn & Postmes, 2019).

De perceptie verbetert en dit zorgt er ook voor dat er meer mogelijk gemaakt wordt voor migranten op lokaal niveau. De vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft daarom besloten een actievere rol te gaan spelen bij het faciliteren van de migratiesamenleving. Het VNG heeft met deze reden het rapport 'Samenleving in verscheidenheid' ondertekend wat zij samen schreven met het Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid. Dit rapport erkent dat gemeenten een sleutelrol

kunnen spelen bij het bevorderen van het samenleven van alle burgers. Een onderdeel van het plan is dan dat er lokale welkomstvoorzieningen worden gerealiseerd waar migranten zo snel mogelijk wegwijs worden gemaakt in de gemeente (Jonge, 2020). Wel zegt minister Wouter Koolmees dat de nieuwe realiteit van migratie nog onvoldoende op het netvlies staat van lokale bestuurders. Er valt dus nog veel winst te bij het lokaal migratiebeleid.

2.1.3 Multiculturalisme

Migratie heeft gezorgd voor een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat er in de samenleving leden samen komen met verschillende identiteiten, culturen en achtergronden die samenleven volgens andere normen en waarden en met andere gebruiken (Song, 2010). Een samenleving met veel diversiteit is het gevolg. Om zoveel identiteiten op een positieve en vreedzame manier samen te laten co-existeren, zijn doordachte beleidsplannen en lokale initiatieven nodig om dit in goede banen te leiden. Zoals genoemd is er daarom nationaal, regionaal en lokaal aandacht geweest voor het migratie vraagstuk. Hier kan gedacht worden aan participatieprojecten, inburgeringstrajecten, mobiliteitstrajecten en meer. Colourful heeft dit gedaan in de vorm van een participatieproject.

2.2 Krimp in Nederland

Dit onderzoek wordt daarnaast uitgevoerd in een krimpregio genaamd Het Hogeland. Het Hogeland is een streek in de provincie Groningen ten noorden van het Reitdiep en het Damsterdiep. In het Theoretisch Kader van dit onderzoek wordt uitgelegd wat krimp is en wat er aan gedaan kan worden om het tegen te gaan. Kort samengevat betekend krimp: *“settlements that are characterized by their small scale, low population density and being distanced from urban areas (Zahl-Tahnem & Haugen, 2019).”* Echter is het ook van belang om te begrijpen op welke schaal krimp terug te zien is in Nederland. In Nederland is krimp namelijk een groot probleem waar veel gemeentes het zwaar mee hebben. Nederland heeft op het moment negen krimpgebieden en elf anticipeergebieden. Krimpgebieden hebben te maken met bevolkingsdaling en huishoudensdaling en anticipeerregio's gaan hier in de toekomst mee te maken krijgen. In de krimpgebieden is op basis van de prognoses van 2014 een geschatte daling van minimaal 12,5 procent van de bevolking verwacht en tot 2040 zal er een huishoudensdaling zijn van vijf procent (Ministerie van Algemene Zaken, 2019). Toch lijkt de afgelopen jaren de krimp af te nemen door de toegenomen immigratie. Landelijk groeide de bevolking tussen 2015 en 2020 namelijk harder en hierdoor nam ook het aantal krimpgebieden met bijna de helft af (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.).

2.2.1 Revitalisering in Nederland

Wanneer geprobeerd wordt om deze krimp tegen te gaan, wordt er gesproken over revitalisering (Welcoming Spaces, 2020). Ook hier wordt in Nederland veel aandacht aan geschonken door gemeentes. Aangezien krimp aanzienlijk veel problemen veroorzaakt voor een fors aantal gemeentes, werkt het Rijk sinds 2009 met meerdere gemeenten en provincies samen aan beleid om krimp tegen te gaan. Het doel hierbij is om vooral bewustwording over krimp te creëren en de negatieve effecten af te remmen. Dit zijn bijvoorbeeld minder huishoudens en de afname van leefbaarheid (Klauw, 2020). Ook is als onderdeel van het Actieprogramma 'Lokaal Bestuur' het programma 'In actie met burgers!' in 2014 opgericht. Dit is een project van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties. Het doel van dit programma was om in onze veranderende samenleving een andere rol te zoeken voor collegeleden en raadsleden als het gaat om de relatie met burgers. Door de vele taken die gemeenten hebben, is het belangrijk om de plannen met de samenleving te maken en enthousiast initiatieven van burgers te omarmen (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2014). De universiteit van Wageningen noemt dit ook wel het regeneratief vermogen. Met dit vermogen zijn gemeenten zelf in staat het probleem van krimp op te lossen. Dit kunnen zij doen door nieuwe ontmoetingen en verbinden tussen mensen tot stand te brengen binnen de gemeenschap en daarbuiten en deze interactie kan ook weer zorgen voor ideeën en initiatieven die de lokale gemeenschap direct ten goede komen (Bremner, 2017). Een mooi voorbeeld is hoe op initiatief van de Vereniging Dorpsbelangen Ulrum inwoners samen met andere partijen gewerkt hebben aan van Ulrum een toekomstbestendig dorp te maken (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2014).

Er is ook kritiek geweest op de huidige aanpak en worden er veel voorstellen gedaan een andere strategie te kiezen bij het tegengaan van krimp. Sommige beweren dat bepaalde dorpen en regio's er niet op eigen kracht uit zullen komen. Door de dunnere economie, de bovengemiddelde sociale lasten en onvoldoende aanwezige krachtige bedrijven zijn de randen van Nederland kwetsbaar en is er weinig financiële draagkracht (Klauw, 2020). Om die reden is meer nationale betrokkenheid nodig. Zo zou het Rijk deze gebieden moeten blijven ondersteunen met mensen en middelen door bijvoorbeeld een transitiefonds op te stellen waarmee regionale plannen uitgevoerd kunnen worden. (Klauw, 2020). Daarnaast zou beter gekeken kunnen worden hoe krimpregio's kunnen bijdragen aan de uitdagingen van heel Nederland. Zo zijn er veel kansen voor deze krimpregio's op het gebied van zorg tijdens de coronacrisis, maar zou ook naar de klimaatopgave of de energietransitie gekeken kunnen worden (Klauw, 2020). Op deze manier is gelijk heel Nederland gebaat bij bloeiende regio's die bijdragen aan groei voor heel Nederland.

3 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk zal antwoord gegeven worden op de hoofdvraag en deelvragen. De vraag: *“Hoe creëer je meer legitimiteit bij een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, waar op een innovatieve manier geprobeerd wordt burgers meer te laten participeren?”* omvat veel belangrijke concepten die verdere uitwerking en toelichting vereisen. De concepten ‘(lokale) publieke innovaties’, ‘krimp’, ‘(burger)participatie’ en ‘legitimiteit’ worden daarom verder uitgewerkt in dit hoofdstuk. Hier zijn andere concepten impliciet aan verbonden zoals ‘netwerksamenwerking’. De literatuur zal de theoretische deelvragen beantwoorden en zal de basis zijn voor het empirische onderzoek.

3.1 Publieke Innovaties

In dit Theoretisch Kader zal eerst het begrip ‘publieke innovatie’ uitgelegd worden. Wanneer we gaan kijken hoe een publieke innovatie (zoals Colourful ‘t Hogeland) in een krimpgebied gericht op participatie meer legitimiteit kan vergaren, is het belangrijk om als eerste te begrijpen wat een publieke innovatie is en hoe publieke innovaties succesvol opgezet worden. Vanuit deze basis kunnen we toewerken naar het beantwoorden van onze hoofdvraag in de specifieke context van een krimpgebied, waar door middel van participatieprojecten waarde wordt geleverd. Deze waarde kan ook wel omschreven worden als legitimiteit en wordt daarom ook in dit onderzoek uitgewerkt.

Het begrip ‘publieke innovatie’ is uitvoerig besproken in de literatuur. Auteurs houden er namelijk veel verschillende definities op aan. In deze paragraaf zal kennis gegeven worden over de verschillende definities die auteurs voor dit begrip aanhouden en kies ik de meest passende definitie uit die aangehouden zal worden in dit onderzoek.

3.1.1 Een neutrale definitie

Om te begrijpen hoe publieke innovaties opgekomen zijn, waarvoor ze opgekomen zijn en wat ze inhouden is het belangrijk om een aantal definities van verschillende auteurs uit te werken. Een vrij algemeen aanvaarde definitie van de term ‘innovatie’ is die van Thompson (1965) *“the generation, acceptance, and implementation of new ideas, processes, products or services”*. Er wordt hier alleen nog niet gekeken naar wat het concept ‘nieuw’ dan inhoudt. Over deze vraag struikelden veel theoretici en daarom hielden velen een algemenere definitie aan. Innovatie wordt dan gebruikt in relatie tot een persoon, een organisatie, een situatie of samenleving. Rogers (2003) definieert daarom een innovatie als: *‘an idea, practice, or object that is perceived as new by an individual or other unit of adoption’*. Wat betekent: *“if an idea seems new to the individual, it is an innovation”* (Rogers, 2003). Bij deze definitie van Rogers wordt geen waarde gehecht aan het kenmerk ‘nieuw’. Bij veel definities van innovatie wordt vaak noodzakelijkerwijs nieuw als positief bestempeld. Dit wordt ook wel de *‘pro-innovation bias’* genoemd (Roosbroek, 2008). Omdat ‘nieuw’ echter niet altijd beter hoeft te betekenen wordt in dit onderzoek ook gekozen voor een neutrale definitie van innovatie.

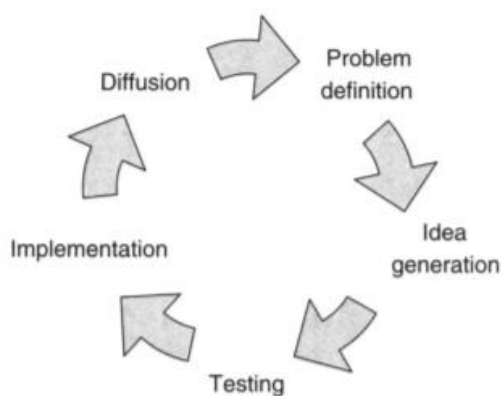
3.1.2 Focus op experimenteren

Een andere veel gekozen definitie die wordt aangehouden is de definitie voor publieke innovatie opgesteld door Barbara Crosby, Paul ‘t Hart en Jacob Torfing (2017). Volgens hen moeten we innovatie en publieke waarde creatie meer stimuleren in plaats van te sturen op procedures en politieke rationaliteit. We moeten ons meer focussen op onafhankelijkheid en samenwerking in plaats van op

overheidscontrole of marktcompetitie. Zij stellen voor om te sturen op meer samenwerking met burgers via kleinschalige pilots in plaats van alleen te werken via overheidscontrolesystemen. Ze benadrukken wel dat deze projecten alleen succesvol worden wanneer er ingezet wordt op netwerksamenwerking en er rekening gehouden wordt met de context waar de innovatie wordt toegepast (Crosby, et al., 2017). Zo maken deze auteurs een duidelijk onderscheid tussen de traditionele manier van beleid maken en een innovatieve manier waar meer aandacht is voor het herformuleren van probleemdefinities, het zoeken naar nieuwe en niet-beproevende creatieve ideeën en het stimuleren van experimenteren. Dit alles doe je via een iteratief proces. Dit betekent dat je een innovatie doorloopt door eerst te kijken naar het ontwerp, dit vervolgens te beoordelen en tot slot het te verspreiden (Crosby, et al., 2017). Deze definitie van een publieke innovatie van Crosby en anderen (2017) is een vaak gekozen definitie door onderzoekers.

3.1.3 Collaborative Governance

Nu duidelijk is wat publieke innovatie inhoudt is het ook belangrijk om inzicht te geven in hoe deze publieke innovaties een plek hebben gekregen in de publieke sector en welke elementen volgens de literatuur aandacht moeten krijgen om succesvolle publieke innovaties op te zetten. Zo introduceerden auteurs Hartley, Sørensen en Torfing (2013) de innovatie cyclus (zie *Figuur 2*) om vernieuwing in de publieke sector te stimuleren. Hiermee benadrukten zij het belang van publieke innovaties. Volgens hen is en hoeft de private sector namelijk niet superieur te zijn op het gebied van innovaties en kan de publieke sector hier net zo succesvol in zijn. *New Public Management* heeft volgens hen gezorgd voor barrières bij het creëren van innovaties in de publieke sector aangezien er veel harde cijfers geboekt moeten worden en er geen ruimte meer is om te leren, te innoveren of te groeien. *New Public Management* is een managementstroming die veel invloed heeft gehad op de publieke sector. De aanname hierbij is dat de publieke sector meer bestuurd wordt zoals de private sector omdat dit tot meer efficiëntie en effectiviteit zou leiden. Dit gaf een sterke focus op ondernemend leiderschap, veel nadruk op input en output controle en de evaluaties van prestaties (Osborne, 2006). Zo ontstonden er echter ook veel barrières bij het opzetten van een innovaties. Hartley, et al., (2013) introduceerden daarom de managementstroming *Collaborative Governance* als vervanging van het *New Public Management*.

The Cycle of Innovation

Figuur 2 (Hartley, et al., 2013)

De stroming *Collaborative Governance* zet meer in op samenwerking bij publieke innovaties. Wat hierbij belangrijk is, is dat politieke autoriteiten en agentschappen verantwoordelijkheid toekennen aan publieke managers die direct betrokken zijn bij het proces van netwerksamenwerking. Verder moeten zij er ook op waken dat de netwerksamenwerking bijdraagt aan de effectiviteit en het democratisch vermogen van het netwerk (zie uitwerking deelparagraaf 3.1.3.1). Tot slot moeten de managers zelf ook beschikken over strategische en samenwerkingsgerichte competenties waarbij ze zich contextgevoelig kunnen opstellen en beleid goed kunnen uitvoeren en herzien. Strategische vaardigheden zijn bijvoorbeeld; goed kunnen onderhandelen, risico's inschatten en je flexibel opstellen. Samenwerkingsgerichte vaardigheden zijn communicatieve vaardigheden, het vermogen om te coachen en vertrouwen op te bouwen. Deze vorm van management gericht op netwerksamenwerking zal bijdragen aan het opzetten van waardevolle publieke innovaties (Hartley et al., 2013).

3.1.3.1 Netwerksamenwerking

Bij het verduidelijken van het begrip 'netwerksamenwerking' komt de definitie van Rhodes (1996) van pas. Hij omschrijft het ook wel als: '*self-organizing interorganisational networks*' (Rhodes, 1996, p. 660) en kan op verschillende manieren bijdragen aan het aanpakken van *wicked problems* (Head & Alford, 2015). *Wicked problems* worden gedefinieerd als: '*those problems that are complex, unpredictable, open ended or intractable*' (Head & Alford, 2013, p. 712). Veel publieke organisaties hebben te maken met dit soort complexe problemen en hebben daarom hulp nodig van anderen via netwerksamenwerking. Netwerksamenwerking vergroot namelijk allereerst de kans op een beter begrip van een probleem, omdat verschillende inzichten worden gecombineerd. Ten tweede kan deze combinatie van inzichten er ook voor zorgen dat actoren tot een gedeelde visie op een oplossingsrichting komen. Ten derde biedt netwerksamenwerking de mogelijkheid om oplossingen op relatief soepele wijze te implementeren. Het gezamenlijk bedenken en implementeren van een oplossing, zorgt er namelijk voor dat actoren zich gemakkelijker conformeren, dan wanneer een oplossing wordt opgelegd en enkel medewerking wordt vereist (Van Bueren et al., 2003). Netwerksamenwerking bestaat met die reden volgens Rhodes (1996) uit wederzijdse afhankelijkheid, voortdurende interactie tussen de actoren in het netwerk en de aanwezigheid van informele spelregels bij een grote mate van autonomie ten opzichte van de staat.

Om een waardevolle netwerksamenwerking te bereiken, moet er aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Head en Alford (2015) geven aan dat de voorwaarden voor effectiviteit een holistische benadering, een samenwerkingsproces, leiderschap en flexibiliteit zijn. Een holistische benadering betekent in dit geval dat er naar het totaal van een organisatie wordt gekeken, en alles waar het mee te maken heeft, in plaats van naar de afzonderlijke onderdelen. Wat betreft leiderschap is er ook veel discussie over wat iemand een goed leider maakt. In dit onderzoek vraagt goed leiderschap van publieke managers: scherp zijn op het resultaat, slim zijn op de 'inhoud', slim zijn op relaties (emotioneel intelligent), slim zijn op de context (ken het veld), politiek bekwaam zijn, transparant zijn (zoek verantwoording, toegankelijk zijn (geef thuis) en verbonden en verbindend zijn (Trappenburg, 2021). Tot slot, vullen Ansell & Gash (2007) de voorwaarden voor succesvolle netwerksamenwerking aan met de categorieën: aanvangsomstandigheden en de inrichting van het netwerk. Echter noemen zij ook voorwaarden in de relatie die minstens net zo belangrijk zijn om tot samenwerking te komen. Dit zijn face-to-face communicatie, wederzijds vertrouwen en wederzijdse betrokkenheid zijn. Om deze reden wordt bij dit onderzoek ervan uitgegaan dat succesvolle netwerksamenwerking bestaat uit

juiste aanvangsomstandigheden, juiste inrichting van het netwerk, flexibiliteit, leiderschap, urgentiebesef en een holistische benadering.

3.1.4 Publieke innovatie definitie

Volgens veel onderzoek in de publieke sfeer helpt de managementstroming; *Collaborative Governance* innovaties makkelijker op te zetten aangezien netwerksamenwerking en contextgevoeligheid bijdragen aan het succes (Hartley et al., 2013). De definitie voor een publieke innovatie die in dit onderzoek wordt aangehouden is daarom als volgt: *'een innovatie is een complex en iteratief proces waardoor problemen worden gedefinieerd, nieuwe ideeën worden ontwikkeld en gecombineerd, prototypes en pilots worden ontworpen, getest en opnieuw ontworpen, nieuwe oplossingen worden geïmplementeerd, verspreid en geproblematiseerd. De bron van innovatie is niet per se belangrijk, maar de locatie van implementatie is belangrijker* (Hartley et al., 2013). Innovatie is hierbij een intentioneel proces en dus niet gebaseerd op toevalligheden en de innovatie wordt daadwerkelijk geïmplementeerd. De casus die in dit onderzoek wordt onderzocht, is aangewezen als lokale publieke innovatie en werkt dus al (gedeeltelijk) volgens deze methode.

3.1.5 Het conceptueel model voor diffusie en adoptie

In het vorige paragraaf is al aangetoond dat de managementstroming *Collaborative Governance* van belang is bij het succesvol opzetten van een publieke innovatie. Publieke innovaties moeten voldoende aandacht geven aan netwerksamenwerking, publieke managers moeten hun verantwoordelijkheid nemen en zorgen voor strategische en samenwerkingsgerichte competenties en er moet voldoende effectiviteit en democratisch vermogen zijn. Toch laat de definitie van een publieke innovatie nog ruimte over voor verduidelijking. Nieuwe problemen ontdekken en nieuwe oplossingen implementeren kan namelijk op verschillende manieren.

Het conceptueel model voor diffusie en adoptie is een methode die gebruikt kan worden bij het zoeken naar dit soort problemen en oplossingen om verder te kunnen innoveren. Daarnaast helpt het model organisaties ook wanneer zij eigen innovatieve ideeën op anderen willen overbrengen via diffusie. Het kan organisaties namelijk veel waarde opleveren als andere organisaties in het netwerk ook gaan innoveren. Zo profiteren beiden organisaties van deze uitruil aan informatie. Wanneer er een match is tussen de innovatie en de potentiële adopter wordt dan gesproken over een *goodness of fit*. En deze *goodness of fit* wordt volgens Bekker e.a. (2006) bepaald door een aantal factoren die hieronder kort toegelicht worden aan de hand van wat voorbeelden.

Bij diffusie zijn deze factoren (Bekkers, e.a., 2006):

- De bereidheid van de aanbodorganisatie om haar kennis over en ervaringen met de innovatie met andere organisaties te delen
- Het faciliteren van het communicatie- en leerproces door expertise en begeleiding te bieden en gebruikersbijeenkomsten, congressen en *Communities of Practice* te organiseren
- Aandacht van en zichtbaarheid in de media
- Inzetten op ondernemerschap (risico's durven nemen) en ambassadeurs (het belang van adoptie van) een innovatie laten promoten bij potentiële adopters

Bij adoptie zijn deze factoren (Bekkers, e.a., 2006):

- Functionele overwegingen: overwegingen wat betreft de perceptie (en waardering) die een organisatie heeft van de innovatie ten opzichte van de bestaande situatie en de match met de bestaande waarden, normen, werkprocessen en de eerdere ervaringen.
- Politiek-bestuurlijke overwegingen: dit gaat over hoeveel ruimte er is of wordt gecreëerd voor alternatieve en vernieuwende oplossingen. Dit wordt ook wel een *policy window* genoemd.
- Institutionele overwegingen: Dit zijn overwegingen die verwijzen naar de druk (in termen van behoud van legitimiteit) die een organisatie ervaart om een innovatie te adopteren. Deze druk heet ook wel isomorfisme. Gedwongen isomorfisme is de druk vanuit wet- en regelgeving, mimetisch isomorfisme is de druk vanuit een succesvolle andere organisatie en normatief isomorfisme is druk door professionalisering van het netwerk.
- Organisatiekenmerken van de (potentiële) adopter: dit zijn kenmerken als de omvang van de organisatie, het personeel en de financiën; de formele structuur van de organisatie en de innovatiebereidheid van de organisatie.
- Kenmerken van het organisatie(relatie)netwerk: dit houdt in dat er onder andere intensieve en kwalitatief hoogwaardige contacten tussen de organisaties zijn en dat er openheid en vertrouwen is.
- Kenmerken van de beleidssector: Tot slot hebben elementen als professionalisering of de mate van fragmentatie invloed op of een innovatie over genomen kan worden.

Dit zijn elementen waar aandacht naar moet uitgaan bij het succesvol diffuseren of het adopteren van een publieke innovatie. Bekker en anderen (2006) vatten dit samen met het idee dat er ook voldoende aandacht moet zijn voor een codificatiestrategie van ervaringen (zichtbaarheid in de media); er voldoende aandacht moet zijn voor contextgebondenheid; 'early adopters' een belangrijke rol kunnen spelen bij de verspreiding van relevante kennis; er meer gewerkt moet worden met intermediaire organisaties (zoals kenniscentra en commerciële organisaties) voor professionalisering; voor subsidiëring een actieve diffusiestrategie nodig is; een innovatie open moet blijven voor aanpassingen, het creëren van een *sense of urgency* helpt om politiek-bestuurlijke organisaties te werven en er tot slot ruimte moet zijn voor een *trial en error*. Wanneer bij een publieke innovatie rekening wordt gehouden met deze factoren is de kans op succesvolle adoptie of succesvolle diffusie van een publieke innovatie groter.

3.1.6 Rol gemeente

Collaborative Governance stelt het belang van netwerksamenwerking met belangrijke actoren in het netwerk vast. Gezien het feit dat dit onderzoek gedaan wordt bij een publieke innovatie die vaak sterk afhankelijk zijn van de overheid wordt hier ook nog wat extra aandacht besteed aan de actor: de gemeente. Wat blijkt is dat gemeente namelijk al vaker het belang zien van publieke innovaties op zowel financieel als politiek als organisationeel vlak. Zij nemen bij een maatschappelijke initiatieven dan vaak een dirigerende rol aan terwijl blijkt dat zij vaker baat hebben bij een faciliterende rol. Door Ansell & Gash (2012) wordt gesproken over vaak drie rollen die de gemeente inneemt bij een collaboratief innovatieproces. Dit zijn de 'steward', de 'mediator' en de 'katalysator'. De steward probeert vaak een integer en duurzaam collaboratief innovatieproces tot stand te brengen en dit te beschermen door zijn grote netwerk en charisma in te zetten om relevante stakeholders te betrekken en het imago van de samenwerking te beschermen. De mediator probeert zich juist bezig te houden

met het versterken en bemiddelen van relaties tussen stakeholders. Tot slot helpt de katalysator stakeholders juist bij het identificeren en benutten van waarde creërende kansen (Ansell & Gash, 2012). Publieke managers kiezen echter vaak voor de steward of de mediator rol en minder vaak voor de katalysator rol blijkt uit onderzoek (Huis in 't Veld, 2014). Het kan relevant zijn voor publieke innovaties om gemeentes in te lichten over deze verschillende rollen en van de waarde die een bepaalde rol kan hebben op een innovatie. Deze lobbystrategie kan leiden tot de steun die daadwerkelijk geschikt is voor het maatschappelijk initiatief. Op deze manier wordt het *Collaborative Governance* juist ingezet en wordt het netwerk van de innovatie optimaal benut.

3.1.7 'The dark side' van publieke innovaties

Innovaties leveren echter niet gegarandeerd succes op. Zoals benoemd zijn er veel voorwaarden waaraan voldaan moet worden om successen te behalen. Zelfs wanneer aan deze voorwaarden voldaan wordt, hoeft niet altijd winst behaald te worden. In de literatuur wordt dit beschreven als 'the dark side' van publieke innovaties (Meijer & Thaens, 2017). Meijer en Thaens spreken over perverse effecten die kunnen optreden op basis van twee categorieën: weinig publieke waarde en weinig publieke controle. Er kan namelijk veel moeite, tijd en geld gestopt zijn in een procesverbetering waar wel wat waarde mee gecreëerd wordt, maar waar relatief gezien meer input gegeven is om dit doel te bereiken. Ook kan een publieke innovatie opgezet worden om meer efficiëntie te bereiken. Wanneer er bijvoorbeeld vervolgens persoonlijke gegevens verzameld worden om het duurzaam gedrag in een buurt te bepalen en dit gepaard gaat met privacy schendingen, kan er niet meer voldoende publieke controle beloofd worden. Daarnaast blijkt dat innovaties in 30% tot 95% van de gevallen falen (Tidd, 2006). Een publieke innovatie hoeft niet altijd succesvol te zijn blijkt hieruit.

3.1.8 Waarde voor het onderzoek

Met deze paragraaf over publieke innovaties is laten zien dat er verschillende definities zijn voor het begrip 'publieke innovatie'. Allemaal benadrukken ze het vernieuwende karakter, maar volgens de bekende managementstroming *Collaborative Governance* moet er voldoende aandacht zijn voor netwerksamenwerking om publieke innovaties succesvol op te zetten. Alleen zo kunnen problemen gedefinieerd worden en kan er gezocht worden naar nieuwe ideeën. Het conceptueel model voor diffusie en adoptie geeft daarnaast verdiepende inzichten in hoe oplossingen van andere organisaties geadopteerd kunnen worden of hoe eigen innovatieve ideeën overgenomen kunnen worden door andere organisaties binnen het netwerk. De theorie van Ansell & Gash (2012) laat zien dat de gemeente ook verschillende rollen kan aannemen binnen dit netwerk en het van belang is om te zorgen dat dit de juiste is. Met deze informatie is laten zien wat voor type organisatie onderzocht wordt in dit onderzoek, hoe deze organisatie werkt en tot slot waarom deze innovatie van waarde is voor haar omgeving. Om de legitimiteit van een publieke innovatie te vergroten is het van belang om te weten wat een innovatie is en of hoe dit innovatieve karakter beschermd wordt. Daarnaast hoeft de moeite, de tijd, het geld, of de beperkte extra waarde die de innovatie oplevert het niet altijd waard te zijn. Vernieuwing hoeft niet altijd de oplossing te zijn en dit is ook mogelijk in dit onderzoek.

3.2 Lokale publieke innovaties

De kennis die zojuist gegeven is over succesvolle implementatie van een innovatie is gebaseerd op studies van publieke innovaties in het algemeen. Dit onderzoek kijkt echter naar lokale innovaties in krimpregio's. Deze rurale gebieden hebben te kampen met specifieke context-gebonden problemen waar niet alle publieke organisaties mee vandoen hebben. In de literatuur is ook onderzoek gedaan naar of er juist bij lokale publieke innovaties (bijvoorbeeld in krimpgebieden) andere factoren van belang zijn bij het succesvol implementeren van een innovatie. Zo blijkt uit een studie in Vlaanderen (Roosbroek, 2008) dat bij veel ICT-innovaties op lokaal gebied er geen keuzes worden gemaakt op basis van rationale kostenbatenanalyses, maar op basis van het aanbod aan leveranciers (door beperkte ICT-kennis bij kleine lokale overheden). Ook spelen 'decretaire verplichtingen' en het 'me too' fenomeen een rol. Bij decretaire verplichtingen maken besturen keuzes op basis van *path dependency*; kortom besturen zijn beperkt in hun keuzes en kiezen daarom een vaste leverancier zodat de verschillende leveranciers niet de schuld van problemen op elkaar kunnen afschuiven. Bij het 'me too' fenomeen nemen besturen innovaties over omdat ze niet achter willen blijven op andere besturen of ze niet voor elkaar onder willen doen. Er speelt dan een vorm van competitie mee bijvoorbeeld tussen gemeenten omdat ze niet voor elkaar onder willen doen (Roosbroek, 2008). Dit wordt in de literatuur van publiek management ook wel competitief isomorfisme genoemd. Organisaties voelen zich dan onder druk gezet om te innoveren door de andere actoren in het veld die ze bij willen blijven (DiMaggio & Powell, 1983)

Bingham (1978) liet daarnaast met zijn studie zien dat de verspreiding van verschillende soorten innovaties in de lokale overheidssector verklaard kan worden op drie niveaus: het individu, de organisatie en buiten de organisatie. De grootte van de organisatie en (daarmee samenhangend) de beschikbaarheid van middelen bleken opnieuw belangrijke verklarende variabelen voor de verspreiding van innovatie. De politieke kleur van een gemeente (conservatief of progressief) had daarentegen weinig invloed op het wel of niet aannemen van een innovatie. Dit onderzoek liet zien dat veel van de algemene aannames voor het succes van een publieke innovatie ook lokaal gelden, maar de context minstens zo belangrijk is. Door een andere beschikbaarheid van middelen, leveranciers en een ander netwerk kan het succes beperkter kan zijn.

Bij het implementeren van een innovatie in een lokaal gebied, blijkt een uitgebreide scan van de omgeving daarom erg relevant. Meijer komt daarom met het voorstel van een 'Wendbare Publieke Innovatie'. Hij omschrijft in een interview met Bovens (2017) van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie het als volgt: *'op een flexibele manier zoeken naar oplossingen die passen bij een lokale context en die gebruikmaken van zowel lokale als generieke kennis'*. Hij raadt lokale gebieden aan om een balans te creëren tussen de anarchistische inslag en een stabiel functioneren. Dit betekent dat er aandacht moet zijn voor creativiteit, kunstzinnigheid en improvisatie, maar ook voor aansluiting bij gevestigde organisaties en mensen die pragmatische zaken regelen en zorgen voor geld. Hierbij is vitaliseren essentieel. Lokale ondernemingen kunnen de vitaliteit van steden namelijk vergroten door innovaties. Door problemen in de datalogica, de gezondheidszorg of duurzaamheid aan te pakken kunnen lokale gebieden zichzelf op de kaart zetten en tegelijk problemen uit de stad doen verdwijnen. Volgens Meijer is inspelen op deze context essentieel en biedt dit veel kansen voor lokale innovaties (Bovens, 2017).

3.2.1 Lokale burgerparticipatie

In dit theoretisch kader is kennis verschaft over het begrip publieke innovaties, het succesvol implementeren van een publieke innovatie en over wat er nodig is in een lokale context. Tot slot is het nog relevant enige kennis te verschaffen over mogelijke succesfactoren bij lokale publieke innovaties gericht op burgerparticipatie met (onder andere) migranten. Ook dit is belangrijke context-gebonden informatie die publieke innovaties gericht op burgerparticipatie in krimpgebieden kunnen gebruiken bij het realiseren van de missie. Het begrip (burger)participatie zal later in dit hoofdstuk verder uitgewerkt worden.

In de literatuur wordt gesproken over vijf kernelementen om via burgerparticipatie migranten zich welkom te laten voelen én een krimpgebied te revitaliseren. Het eerste kernelement is inzetten op migratie en integratie. Inzetten op integratie wordt gedaan naar zowel de migranten als naar het de bestaande gemeenschap te kijken door bijvoorbeeld juridische ondersteuning en anti-discriminatie educatie (zie figuur 7). Daarnaast is er *mutual direct integration* nodig waarbij tegelijkertijd gefocust wordt op beiden groepen (Ocalenie Foundation & Warsaw School of Economics, 2020).

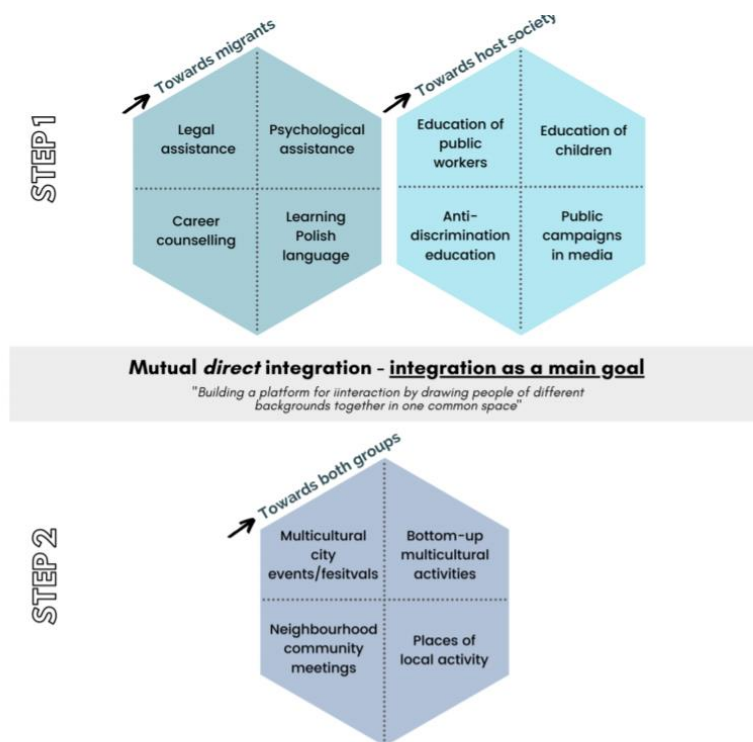

Figure 6.1 Pathways to integration employed by local experts in Warsaw
Source: Author, 2020

Figuur 3 (Ocalenie Foundation & Warsaw School of Economics, 2020.)

Als tweede factor speelt inclusiviteit van publieke plaatsen een belangrijke rol. Hierbij zijn er vier regels die zorgen voor de inclusiviteit van een stedelijk gebied. Dit zijn namelijk: de mogelijkheid tot het spreken van een taal op openbare plaatsen en bij publieke instituties; de creatie van ontmoetingsplekken en plaatsen voor vermaak; een breed aanbod aan activiteiten in het gebied zoals festivals; en tot slot multiculturalisme meer zichtbaar en aanwezig maken in de middelen die de gemeente of organisatie aanbiedt (Fainstein, 2014; Lefebvre, 1991). Als derde factor is directe interactie nodig door bijvoorbeeld multiculturele meetings, evenementen of workshops om een platform te creëren voor migranten. De vierde factor is het creëren van plaatsen voor lokale

activiteiten voor de gehele gemeenschap en tot slot, is sterke coöperatie tussen de verschillende actoren erg belangrijk voor een systematisch en gestroomlijnd proces (Fainstein, 2014; Lefebvre, 1991).

3.2.2 Waarde van deze paragraaf

Met deze paragraaf is laten zien dat publieke innovaties aan bepaalde voorwaarden voldoen en er bepaalde factoren zijn waar op gelet moet worden om succesvol te zijn, maar dat bij lokale innovaties er met nog meer context gebonden voorwaarden rekening gehouden moet worden. Ieder gebied heeft rekening te houden met de hoeveelheid en beschikbaarheid van middelen, leveranciers en de grote van het netwerk en zeker bij innovaties op lokaal niveau zijn deze vereisten lang niet altijd aanwezig. Zo blijkt dat krimpgebieden deze middelen lang niet altijd tot hun beschikking hebben. Ook innovaties die kijken naar participatie op lokaal niveau hebben bepaalde factoren die grote invloed kunnen hebben op het succes van de innovatie. Met deze kennis weten we dat niet alle aannames die gelden voor publieke innovaties in het algemeen ook gelden bij een lokale innovatie en er dus niet altijd tot meer legitimiteit ontstaat. Daarom is het goed om bij een lokale innovatie de regio goed te analyseren en naar deze bevindingen te handelen.

3.3 Krimpgebieden

Om te onderzoeken hoe een lokale publieke innovatie in een krimpgebied meer legitimiteit kan vergaren, is het van belang om te begrijpen wat een krimpgebied is en wat de literatuur zegt over innovaties die zijn opgezet in krimpgebieden. Wat werkte eerder en wat kan mee genomen worden in dit onderzoek. Dit onderzoek vindt plaats bij een publieke innovatie in de krimpgemeente: Het Hogeland in het noorden van Groningen. Dit betekent dat de innovatie gelegen is in een uithoek van Nederland, ver weg van de bedrijvigheid en het economisch hart van Nederland, de Randstad. Deze regio wordt ook wel een krimpgebied genoemd wat betekend dat ze sterk behoefte heeft aan economische impulsen. Een krimpgebied wordt in de literatuur vaker omschreven als: *“settlements that are characterized by their small scale, low population density and being distanced from urban areas* (Zahl-Tahnem & Haugen, 2019).” Dit betekend dat het relatief kleine gebieden zijn, ver weg van stedelijke gebieden en ze te kampen hebben met een kleine populatie en soms depopulatie. Depopulatie is ook wel het proces waarbij een territorium populatie verliest vergeleken met eerdere periodes (Zahl-Tahnem & Haugen, 2019). Concreet levert dit veel moeilijkheden op voor ondernemingen in deze gebieden. Zij overleven de krimp financieel gezien niet omdat er onvoldoende klandizie is. Ook bewoners van het gebied, waaronder migranten die in het gebied zijn gevestigd, moeten wegtrekken naar de grote steden omdat hier meer werk, netwerken en zekerheid te vinden zijn. De demografische krimp zorgt ervoor dat zij moeten zoeken naar kansen in de steden en kleine steden moeten verlaten (Ponzo, 2020).

3.3.1 Revitalisering

Wanneer gebieden deze krimp willen afremmen of stoppen, is revitalisering nodig. Revitalisering betekend dat krimpgebieden weer leefbaar en duurzaam worden gemaakt en dit vindt plaats bij actoren die wonen en werken in krimpregio's. Dit wordt gedaan door mogelijkheden te verkennen hoe mensen hun leven kunnen leiden op de voor hun meest wenselijke wijze. Daarom wordt succesvolle revitalisering vaker als volgt gedefinieerd: *‘Het werken naar economische leefbaarheid, sociaal welzijn*

en politieke stabiliteit (Welcoming Spaces, 2020)'. Revitalisering wordt hierbij verklaard door vier belangrijke elementen. Dit zijn de geografische context en positionaliteit; de institutionele context (met beleids- en governance arrangementen); het discours en representatie (inclusief publieke opinie en media) en de agency van lokale migranten die verbonden zijn (Welcoming Spaces, 2020). In hoofdstuk 2: het contexthoofdstuk wordt ingezoomd op revitalisering in Nederland.

3.3.2 Revitalisering via migranten

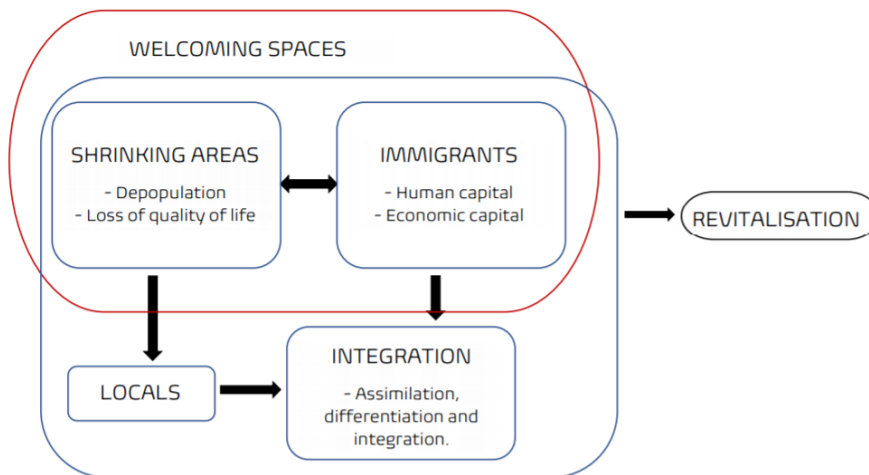
Precies dit inzicht om krimpregio's in te zetten bij uitdagingen van heel Nederland, heeft geleid tot het onderzoeksprogramma *Welcoming Spaces*. Het onderzoeksprogramma *Welcoming Spaces* wat gesubsidieerd wordt door de Europese Unie heeft als doel een platform te creëren dat voorbeelden zichtbaar maakt en beleidsmakers en onderzoekers in staat stelt te leren van geslaagde én van mislukte initiatieven bij diverse geografische, politieke en maatschappelijke achtergronden (Welcoming Spaces, 2020). Zo'n voorbeeld, ook wel een *Welcoming Space* is dan een lokaal initiatief om migranten aan te trekken en de regio te revitaliseren. Door lokale initiatieven te stimuleren wordt een impuls gegeven aan de plattelandsgebieden die nu te maken hebben met leegloop en economische achteruitgang (Welcoming Spaces, 2020). Een voorbeeld van een succesvolle *Welcoming Space* is het project 'In de zorg uit de zorgen'. Dit is een samenwerkingsverband tussen 8 samenwerkende vluchtelingen-, zorg- en arbeidsmarktorganisaties die migranten begeleiden naar een baan of stage in de zorgsector. Zo wordt stabiliteit gecreëerd voor de migranten met een baan of stage en wordt de druk op de zorg verlicht door meer personeel (In De Zorg Uit De Zorgen, z.d.). Andere positieve voorbeelden zijn hoe toerisme een boost heeft gekregen en scholen open konden blijven door nieuw geïmmigreerde bewoners.

Zoals benoemd, zijn er vier belangrijke elementen bij revitalisering en het onderzoeksprogramma *Welcoming Spaces* richt zich op het verbeteren van het onderdeel: de institutionele context. Dit zijn beleids- en governance arrangementen gericht op het creëren van nieuw werk, het welzijn verbeteren en leegstaande huizen gebruiken om vluchtelingen onder te brengen. Deze institutionele context versterken wordt bereikt door veel aandacht te besteden aan samenwerkingsnetwerken tussen kleine plaatsen en lokale ondernemingen, maar ook door lokale innovaties en verwelkomende experimenten te ondersteunen. Wanneer deze kleine gemeenten namelijk meer in contact zijn met andere instellingen kunnen zij samen werken aan de integratie van migranten en migranten een warm welkom schenken (Welcoming Spaces, 2020). Door de achterstand die deze gebieden hebben op de bloeiende stedelijke gebieden en de prominente aanwezigheid van kansen staan krimpgebieden al één-nul achter. Hier wonen aantrekkelijker maken heeft daarom samenwerking en innovatie nodig.

3.3.3 Waarde Welcoming Spaces

Het idee van deze *Welcoming Spaces* is niet alleen mooi, maar onderzoek toont aan dat deze projecten ook daadwerkelijk waardevol en succesvol blijken. Zo heeft een *Welcoming Space* de mogelijkheid om een ideale setting te creëren voor relaties met wederzijdse steun. Wanneer deze *Welcoming Spaces* namelijk volgens de juiste condities van een open ruimte worden opgezet, ervaren zowel de vrijwilligers als de deelnemers van projecten veel waarde en winst (Utrecht University & van de Ven, 2021). Interculturaliteit wordt versterkt aangezien beiden culturen als gelijk beschouwd worden en van elkaars perspectieven kunnen leren. Zo kunnen transnationale identiteiten gecreëerd worden (Utrecht University & van de Ven, 2021). Door een *Welcoming Space* te creëren voor alle bewoners en niet alleen migranten wordt er waarde gecreëerd voor iedereen (zie figuur 4). Het doel van de

projecten is dus niet integratie, maar verbinding en juist dit blijkt succesvol te zijn bij het vormgeven van migratie in een (ruraal) gebied (Utrecht University & van de Ven, 2021; del Castillo Peralta, 2021, p. 25).

Figuur 4 (del Castillo Peralta, 2021)

3.3.4 Waarde van deze paragraaf

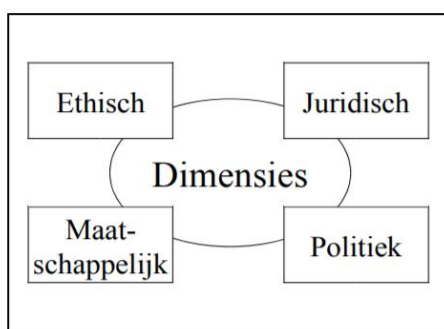
De kennis in deze paragraaf is aangeboden omdat het goed is om te begrijpen wat een krimpgebied is, wanneer in dit onderzoek de legitimiteit van een lokale innovatie in een krimpgebied wordt onderzocht. Vervolgens zijn in dit paragraaf ook studies getoond waar al eerder op een innovatieve manier is gekeken naar het revitaliseren van een krimpgebied en wat de waarde hiervan is. Uit eerdere literatuur in dit theoretisch kader bleek dat het van belang is om bij lokale publieke innovaties te kijken naar context gebonden factoren. Met deze paragraaf is meer inzicht gegeven in de context van dit onderzoek en zijn er voorbeelden gegeven van hoe andere lokale publieke innovaties in krimpgebieden succesvol zijn om gegaan met deze context. Deze studies zijn daarnaast ook uitgevoerd bij organisaties die werken met migranten in krimpgebieden. Voor dit onderzoek helpt deze informatie antwoord te geven op de vragen wat de specifieke voorwaarden zijn voor een succesvolle innovatie in een krimpgebied. Wanneer deze innovatie succesvol is ingericht, draagt dit namelijk bij aan de legitimiteit van de organisatie.

3.4 Legitimiteit

In dit onderzoek wordt gekeken hoe de legitimiteit van een publieke innovatie in een krimpgebied vergroot kan worden. Legitimiteit definiëren is daarom van belang. In de literatuur wordt legitimiteit vaak gezien als steun, maar dit wordt op verschillende manieren gedaan. Zo werd legitimiteit vroeger vaker omschreven als: *'legitimiteit als het (wettelijke) recht om gezag uit te oefenen'* (Van Dale in Bokhorst, 2014, p. 19). Deze definitie van legitimiteit is in de enge zin en wordt bepaald door *the right to rule* (het recht om gezag uit te oefenen). Doordat dit nog weinig zegt over wat recht is en wie dit bepaalt heeft Bokhorst een andere definitie vastgesteld op basis van veel literair onderzoek. Deze definitie gaat als volgt: *"Legitimiteit is het gerechtvaardigde, wettelijke, politiek erkende en maatschappelijk geaccepteerde recht om gezag uit te oefenen. Legitimiteit wordt bepaald door de mate waarin macht ethisch gerechtvaardigd, juridisch gewettigd, door allen politiek erkend en door*

ondergeschikten maatschappelijk geaccepteerd is. Legitimiteit van normstelling is dan de mate waarin regels of normen gerechtvaardigd, gewettigd, door allen erkend en door gereguleerde geaccepteerd zijn (Bokhorst, 2014, p. 20)”.

Dit leidt er toe dat legitimiteit bestaat uit vier dimensies: de ethische dimensie (moreel recht), de juridische dimensie (formeel of geldend recht), de politieke dimensie (erkend recht) en de maatschappelijke dimensie (levend of gedragen recht). Bij de ethische dimensie wordt legaliteit gezien als het gezag ontvangen door rechtvaardig en juist te handelen. Bij de juridische dimensie is legitimiteit het wettelijke recht ontvangen om gezag uit te oefenen. Bij de politieke dimensie gaat het over erkenning door allen en dus het volk wat achter politieke beslissingen moet staan via bijvoorbeeld een sociaal contract. Tot slot gaat de maatschappelijke dimensie over acceptatie van legaliteit door de maatschappij. Er gelden dan niet alleen machts- of autoritaire systemen, maar deze zijn stabiel en mensen hebben een minimaal verlangen om te gehoorzamen en voldoende vertrouwen in de macht. De ethische en maatschappelijke dimensies kunnen daarom gezien worden als informeel terwijl de juridische en politieke dimensie formeel van aard zijn. Als overheidsorganisatie is het relevant om je bewust te zijn van deze dimensies en te streven naar zo veel mogelijk legitimiteit op alle dimensies. In dit onderzoek wordt echter gekeken naar een burgerinitiatief als publieke innovatie. Voor burgerinitiatieven en NGO's is een andere definitie van legitimiteit genoodzaakt waar het democratisch gehalte, maar ook het juridisch gehalte met name erg anders zullen liggen.

Figuur 5 (Bokhorst, 2014)

3.4.2 Legitimiteit meten

De definitie over legitimiteit van Bokhorst (2014) die al te veel gefocust is op overheidsinstellingen geeft daarnaast ook een beperkt idee van hoe legitimiteit vervolgens gemeten en vergroot kan worden. Een vrij concrete studie van Dool, Hendriks, Gianoli en Schaap (2015) geeft een duidelijker beeld over het meten van legitimiteit. Zij zeggen dat legitimiteit bepaald en vergroot wordt via het verloop van de schakels: input (steun), throughput (processen), output (resultaat), outcome (maatschappelijke effecten) en trust (politiek vertrouwen). Zij geven daarnaast aan dat democratische legitimiteit gevormd wordt door interbestuurlijke samenwerking. Er is dan een onderscheid tussen legitimiteit in de strikt juridische zin en de bestuurlijke zin. In de juridische zin wordt het rechtmatig handelen bedoeld. Dit kan opgedeeld worden in: a) het voldoen aan geldende juridische kaders en b) deze juridische kaders herleiden zich ook tot beginselen van goed bestuur. Bij de politiek-bestuurlijke zin gaat legitimiteit over de waarde op de resultaten die worden geleverd en de geleverde steun van de stakeholders (politiek, burgers en anderen) op de deze resultaten (Dool e.a., 2015).

3.4.2.1 De politiek-bestuurlijke zin

Bij de politiek-bestuurlijke zin wordt vervolgens een onderscheid gemaakt in 4 aspecten van democratische legitimiteit. Het eerste aspect is de *inputlegitimiteit*. Bij dit aspect wordt bedoeld dat politieke besluiten legitiem zijn als ze de wil van het volk weerspiegelen. ‘Bestuur door het volk’. Dit zijn de belangen en voorkeuren die afgeleid zijn van de gemeenschap. Wanneer er meer contact is tussen de vertegenwoordigers en de kiezers wordt deze vorm van legitimiteit vaak hoger. Burgerparticipatie is hier een belangrijke factor in (Dool e.a., 2015).

Het tweede aspect is de *throughputlegitimiteit*. Deze vorm van legitimiteit wordt bepaald door verschillende kwaliteitseisen zoals transparantie, kenbaarheid, voorspelbaarheid en de regels en procedures waarmee beslissingen worden genomen, aan moeten voldoen. Dit is eigenlijk de legitimiteit van het besluitvormingsproces (Dool e.a., 2015).

Het derde aspect is *outputlegitimiteit*. Bij deze vorm van legitimiteit gaat het over de mate waarin op effectieve en efficiënte manier resultaten gedragen worden die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven. Dit is de mate waarin de overheid dingen voor elkaar krijgt die de leefwereld van burgers positief veranderd. Output gaat dan vooraf over effectiviteit en efficiëntie in de resultaten die bereikt worden door politieke beslissingen, maar ook de responsiviteit op de wensen van burgers en de steun voor het draagvlak van resultaten (Dool e.a., 2015).

Het laatste aspect is *feedbacklegitimiteit*. Deze vorm van legitimiteit bestaat uit verantwoording en terugkoppeling. Democratische organen en kiezers gaan namelijk over de uitvoering van publieke taken en de bevoegdheden en besteding van publieke middelen en hier moet wel rekenschap over worden afgelegd. Wanneer terugkoppeling namelijk goed gaat is de kans groter dat burgers voldoende legitimiteit ervaren. Bij deze terugkoppeling heb je vaak de 3 fases; a) het verstrekken van informatie, b) het debatteren over de aard van de informatie en de waardering van het optreden en de resultaten en c) het vellen van een oordeel en de volgende consequenties (Dool e.a., 2015).

Vormen van legitimiteit	Waarden hierbij
Inputlegitimiteit	Politieke gelijkheid, democratische vertegenwoordiging, actief burgerschap en volkssoevereiniteit
Throughputlegitimiteit	Transparantie kenbaarheid, voorspelbaarheid, regels en procedures, besluitvorming
Outputlegitimiteit	Effectiviteit, efficiëntie, resultaten, responsiviteit
Feedbacklegitimiteit	Verantwoording, terugkoppeling, rekenschap

Dit onderzoek van Dool en anderen (2015) geeft al een meer praktische mogelijkheid om legitimiteit te meten bij een organisatie. Toch is ook deze operationalisering van legitimiteit nog enigszins meer gericht op overheidsinstanties waar democratische verantwoording en actief burgerschap belangrijker zijn.

3.4.3 Legitimiteit operationalisatie

Daarom zal in dit onderzoek de definitie van Suchman (1995) worden aangehouden. March en Olsen (2004) beargumenteren dat legitimiteit gedefinieerd wordt als een gevoel van ‘gepastheid’ of ‘als vanzelfsprekend beschouwd’, de ‘bereidheid om te gehoorzamen’ of als iets ‘redelijks’. Dit vat Suchman (1995) samen in de volgende definitie: *“a generalized perception or assumption that the actions of an entity are desirable, proper, or appropriate within some socially constructed system of norms, values, beliefs, and definitions (Suchman, 1995, p. 574)”*. Er is dan een veronderstelling dat de acties van een entiteit wenselijk, degelijk of gewenst zijn binnen een sociaal geconstrueerd systeem van normen, waarden, overtuigingen en definities.

Volgens Lu (2014) zijn er vervolgens verschillende perspectieven over hoe organisaties die legitimiteit kunnen aantrekken. Zo zegt Suchman (1995) dat legitimiteit ontstaat uit organisatorische componenten of door de gehechte waarde van belanghebbenden. Deze belanghebbenden kunnen volgens Lu (2014) gezien worden als: *‘de sociale actoren die een rol spelen in het voortbestaan en succes van de organisatie die worden beïnvloed door de activiteiten van de organisatie’*. Lu (2014) noemt dit verschil ook wel het verschil tussen de interne institutionalisering en de externe institutionalisering. De interne institutionalisering gaat dan over de mate waarin een organisatie deelnemers en sub-organisatorische groepen de manier van werken waarderen. Bij een hoge mate van interne institutionalisering delen zij de organisatiemissie, de algemene overtuigingen en de onderliggende filosofie van de organisatie, worden de nodige expertise en de juiste capaciteiten ingezet om kritieke taken te kunnen uitvoeren en zijn zij toegewijd aan het realiseren van gevestigde organisatorische praktijken zoals het naleven van regels (Lu, 2014, p.51). De verdere operationalisatie van alle onderdelen van interne institutionalisering zijn zichtbaar in figuur 6. Dit geeft een idee van hoe deze normen, waarden, overtuigingen en definities zich in de praktijk uiten bij de belanghebbenden van een organisatie. Bij de externe institutionalisering gaat het over belanghebbende van buiten af. Dit kan bijvoorbeeld de media zijn, maar dit zijn ook belangrijke wetgevers of bepaalde betrokken verenigingen. Wanneer er een hoge mate van externe institutionalisering is zijn er stabiele onderhandelingsmechanismen waardoor er middelen en ondersteuning ontstaan. Zonder die externe institutionalisering van legitimiteit zijn er dus weinig gedeelde normen, waarden, overtuigingen en definities en is het lastig voor de organisatie om een stabiele coalitie in stand te houden (Lu, 2014, p.53). De verdere operationalisatie van alle onderdelen van externe institutionalisering zijn zichtbaar in figuur 7

Table 3-3 Operationalization of the internal dimension of institutionalization

Components	Indicators
organizational missions, general beliefs and working philosophy	Whether policy plans were accepted and supported by organizational members
	Whether organizational members implemented plans based on working manuals
	To what extent organizational member could deviate from organizational ways of working
Necessary expertise and capacities to accomplish critical tasks	To what extent selection standards are based on demands of capacities and expertise
	Did the organization provide training to staff to sustain its expertise and organizational way of working?
	Was the promotion of staff based on his/her professional expertise?

Figuur 6 (Lu, 2014)

Table 3-4 Operationalization of the external dimension of institutionalization

Components	Indicators
Political support	Did the organization use public relations efforts aimed at political stakeholders?
	Did regulatory and/or supervisory agencies regularly challenge the organizational way of working?
	resource allocation (in public organizations with a high level of external institutionalization, a stable budget means the support from presidents; in private organizations with a high level of institutionalization, stable stock prices mean support by investors)
Public Support	Did mainstream media hold a positive or negative tone towards the organization
	Did the organization use public relation efforts aimed at interest groups and professional organizations
	challenges in court or complaints from stakeholders
	opinion polls about the organization

Figuur 7 (Lu, 2014)

Om de legitimiteit te vergroten is het volgens Suchman (1995) en Lu (2014) dus belangrijk dat de organisatie wenselijk is binnen een sociaal geconstrueerd systeem van normen, waarden, overtuigingen en definities. En dit sociaal geconstrueerd systeem is gevormd door de interne institutionalisering en de externe institutionalisering. Een publieke innovatie moet dus deze beiden groepen belanghebbende zien tegemoet te komen om zo wenselijk – legitiem mogelijk te worden.

3.4.4 Waarde van deze paragraaf

In deze paragraaf is laten zien dat er in de literatuur verschillende definities voor legitimiteit worden aangehouden. Veel van deze definities zijn meer geschikt voor overheidsinstellingen omdat ze gaan over een democratische verantwoording. Deze instellingen hebben op juridisch, ethisch, politiek en maatschappelijk niveau legitimiteit en geven in ruil daarvoor dienstverlening terug aan de maatschappij. Bij ander soort organisaties liggen deze verhoudingen anders omdat zij lang niet altijd zoveel wettelijke of bestuurlijke privileges hebben. Daarom wordt in dit onderzoek gekozen voor de definitie van Schuman (1995) en Lu (2014) die meer geschikt is voor publieke innovaties. Om te onderzoeken of de legitimiteit vergroot kan worden bij een publieke innovatie in een krimpgebied moet dus gelet worden op de interne en externe institutionalisering. Dit betekent dat de intern en externe belanghebbenden de normen, waarden, geloofsovertuigingen en definities van de publieke innovatie gepast en wenselijk vinden en zich kunnen vinden in de missie van de innovatie. Met deze paragraaf is laten zien waar in dit onderzoek op gelet moet worden als het gaat om het begrip: 'legitimiteit'.

3.5 (Burger)participatie

Tot slot is het van belang om het begrip participatie te definiëren om te kunnen bepalen of meer participatie kan leiden tot meer legitimiteit. Burgerparticipatie is een begrip wat in de afgelopen jaren relatief veel aandacht heeft gekregen, maar al decennia mee gaat. Zo werd *public deliberation* al in de jaren '90 onderdeel van de *democratic deliberation theory* omdat het publiek betrekken bij beleid steeds meer gezien werd als een democratisch recht. Gastil (2000, p. 22) omschrijft burgerparticipatie daarom als volgt: *“discussion that involves judicious argument, critical listening, and earnest decision making. Following the writings of John Dewey, full deliberation includes a careful examination of a problem or issue, the identification of possible solutions, the establishment or reaffirmation of evaluative criteria, and the use of these criteria in identifying an optimal solution. Within a specific policy debate or in the context of an election, deliberation sometimes starts with a given set of*

solutions, but it always involves problem analysis, criteria specification, and evaluation". Deze definitie focust zich echter voornamelijk nog op praten als vorm van burgerparticipatie. Op basis van verschillende literaire studies concluderen Carpini, Cook en Jacobs (2004) dat er vijf onderdelen zijn van *public deliberation* of te wel burgerparticipatie:

- Als eerste is de voornaamste vorm van participatie en het in contact staan met andere burgers: praten, discussiëren of debatteren.
- Als tweede is er participatie in de vorm van deelname aan activiteiten zoals stemmen, het attenderen van samenkomsten, lid zijn van een politieke partij of participeren bij een vrijwilligersorganisatie.
- Als derde kan er geparticipeerd worden niet alleen in formele zin, maar ook in het dagelijks en politieke leven. Dit kan gaan over naar de kerk gaan, de bibliotheek, de school of een buurtcenter.
- Als vierde is er participatie in de vorm van verschillende media bekijken, maar ook face-to-face interacteren of telefoongesprekken voeren.
- Tot slot zijn er lokale, nationale of internationale vormen van participatie

3.5.1 Participatie in Nederland

Daarnaast wordt er bij burgerparticipatie vaak een onderscheid gemaakt tussen 'zelfredzame participatie' en 'beleidsbeïnvloedende participatie' met name in Nederland. Bij zelfredzame participatie wordt verwezen naar vormen van participatie waarbij mensen zelf in actie komen door bijvoorbeeld een project op te zetten in de buurt. Een voorbeeld van een zelfredzaam burgerparticipatieproject is hoe de gemeente Berkelland haar bewoners aanzet om meer verantwoordelijkheid te nemen voor het onderhouden van gemeenschappelijke ruimtes zoals in het park (Citizenlab, z.d.). Bij beleidsbeïnvloedende participatie gaat het meer over het invloed uitoefenen op het beleid van een publieke of private instantie door bijvoorbeeld te stemmen of te lobbyen (van Houwelingen, Boele & Dekker, 2014). Een voorbeeld van een beleidsbeïnvloedend participatieproject is hoe de gemeente Zeist een 'bezuinigingsdialoog' opzette om samen met burgers te beslissen waar bezuinigingen moesten vallen (Citizenlab, z.d.). In Nederland is het overheidsbeleid vooral gericht op het bevorderen van zelfredzame participatie. Nederland streeft namelijk naar een echte participatiesamenleving waarbij mensen maximaal verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en omgeving. Op dit moment betekent dit dat ongeveer 2 op de 5 Nederlanders aan zelfredzame participatie doet via vrijwilligerswerk. Zo ontstaat er een shift van de 'verzorgingsstaat' naar een 'participatiestaat' waar de Nederlandse overheid niet als enige een taak heeft om voor haar burgers te zorgen, maar waar we deze taak met alle burgers op ons nemen (van Houwelingen, et al., 2014).

3.5.2 Motieven

Er zijn ook verschillende motieven voor burgerparticipatie. Burgerparticipatie zorgt namelijk voor een grote bijdrage aan de kwaliteit van de democratie. Er ontstaat zeggenschap in besluitvorming (invloed), het geeft individuele burgers een stem in het beleidsproces (insluiting), het leidt tot meer democratische vaardigheden en meer politieke betrokkenheid, het leidt tot rationele beslissingen op basis van uitwisseling van argumenten (deliberatie) en het vergroot de legitimiteit van beslissingen (legitimiteit). Hierbij wordt het ene element wel sterker beïnvloed dan het andere. De vorm van participatie is hierbij ook van belang. Bestuurders en beleidsmakers kunnen namelijk kiezen welke

onderwerpen via participatie gestimuleerd worden en zo bepaalde aspecten van de democratie meer of minder stimuleren (Michels, 2011).

Bij het ondervragen van vrijwilligers over burgerparticipatie kwam anderen helpen naar voren als het voornaamste motief, maar ook het politiek motief om de status quo te veranderen of het motief van weinig vertrouwen in de Nederlandse overheid zijn veel voorkomend. Daarnaast kan vrijwilligerswerk gericht op participatie gedaan worden vanuit de motivatie om nieuwe ervaringen op te doen, nieuwe mensen te ontmoeten of vanuit een politieke of godsdienstige overtuiging te handelen (van Houwelingen, et al., 2014, p. 58).

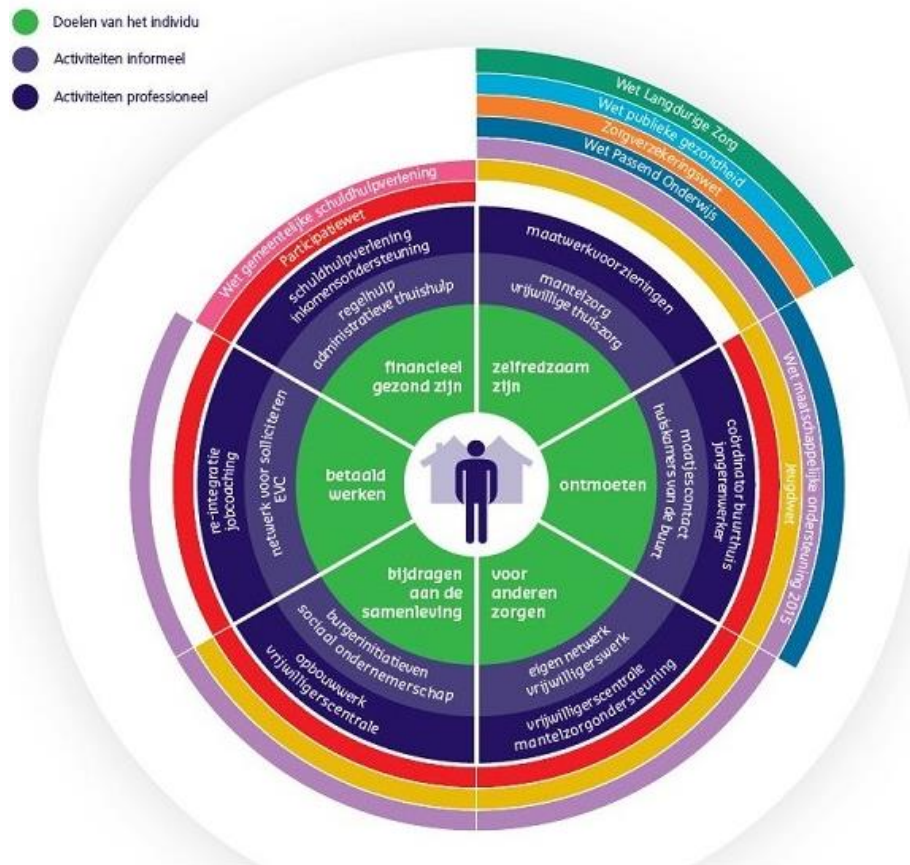
3.5.3 Soorten participatie

Participatieprojecten lijken zich dus voornamelijk te focussen op het veranderen van de status quo en invloed uitoefenen op het besluitvormingsproces. In veel gevallen stimuleren gemeenten of andere publieke organisaties dit door burgers een grotere stem te geven bij beleidsbeslissingen en hen meer invloed laten uitoefenen op de uitvoering van het beleid. Er worden in de literatuur echter diverse methoden van participatie genoemd die niet voornamelijk maatschappelijk of politiek van aard zijn. Begin vorige eeuw lag namelijk veel nadruk op politieke participatie waarbij burgers meer inspraak wouden krijgen in de politiek en bestuur. Dit zorgde ervoor dat stemrecht werd ingevoerd ook voor vrouwen. De focus kwam echter daarna ook meer op culturele participatie waarbij kunst voor alle groeperingen in de samenleving toegankelijk moest worden en tot slot kwam meer aandacht voor economische participatie. Deze vorm richtte zich meer op arbeidsparticipatie waarbij iedereen een eigen inkomen genereerde via betaald werk (van Houwelingen, et al., 2014). Daarom beweert het Sociaal Cultureel planbureau dat er bij sociale participatie een indeling gemaakt kan worden naar economische, sociaal-culturele en maatschappelijke participatie. Economische participatie betekent dan dat er sprake is van deelname aan de formele arbeidsmarkt. Sociaal-culturele participatie betekend dat er deelname is aan voorzieningen zoals onderwijs, scholing en vorming. Maatschappelijke participatie betekend is er deelname aan maatschappelijke verbanden zoals verenigingen, vrijetijdsclubs, belangenorganisaties en andere sociale netwerken. Daarnaast is er dan ook nog politieke participatie waarbij je een onderscheid kan maken tussen beleidsparticipatie en cliëntparticipatie (Sok, Kok, Royers & Panhuyzen, 2009). De focus ligt over het algemeen dus breed, maar richt zich wel vaak op de kwetsbare en weerbare burgers van de samenleving. Dit maakt dat participatiebevordering een complex proces is.

Concreet kan participatie daarom in projecten vormgegeven worden op verschillende manieren. Jet Bussemaker staatssecretaris van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) omschrijft dit met een interview met kennisinstituut Movisie als volgt: *“Natuurlijk is werk belangrijk, maar participatie is zoveel meer: activering, vrijwilligerstaken, (mantel)zorg, scholing, re-integratie, inburgering en burgerschap. Participatie is van belang. Allereerst voor de burger; het is noodzakelijk om zelfredzaam en economisch zelfstandig te zijn. Maar het is ook onmisbaar voor de samenleving. In economische zin, omdat we door arbeidsparticipatie (collectieve) goederen kunnen betalen, maar ook omdat participatie de kwaliteit van het bestaan bepaalt. Dat gebeurt op alle niveaus, informeel met familie en burens, op straat- en wijkniveau, en op gemeentelijk en nationaal niveau (van Houten & Winsemius, 2010, p. 7)”*

Het kennisinstituut Movisie heeft hierdoor het participatiewiel ontwikkeld om als praktisch hulpmiddel te dienen voor overheidsinstanties bij het ontwikkelen van beleid. Dit wiel is een voorbeeld van hoe

allerlei instrumenten en begeleidingsmechanismen kunnen leiden tot meer participatie (zie *Figuur 8*). Het participatiewiel bestaat hierbij uit zowel formele als informele activiteiten en wordt ook uitgedrukt in diverse wetten. De kerndoelen zijn dan: zelfredzaamheid, financiële gezondheid, betaald werken, bijdrage leveren aan de samenleving, ontmoeten en voor andere zorgen. Dit kan bereikt worden door activiteiten in de buurt, maar ook door schuldhulpverlening of inkomensondersteuning, door mantelzorg, door regelhulp of door netwerken te verbreden en meer (van Houten & Winsemius, 2010).

Figuur 8 (Movisie et al., 2014)

3.5.4 Succesvolle burgerparticipatie

Ook is er veel onderzoek gedaan naar welke elementen succesvol zijn bij burgerparticipatie. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (2014) heeft dit onderzocht bij vijf lokale participatieprojecten. Zij ontdekten dat eigenaarschap belangrijk en kenmerkend is voor succesvolle vormen van burgerparticipatie. Betrokkenheid van burgers neemt namelijk toe naarmate er meer ‘autonomie’ en ‘eigen verantwoordelijkheid’ wordt ervaren. Eigenaarschap bestaat in dat opzicht ook uit financiële zelfstandigheid en onafhankelijkheid van gemeentelijke subsidies. Inwoners zelf verantwoordelijkheid laten nemen bespaart op deze manier dus niet alleen kosten, maar creëert ook een gevoel van eigenaarschap (van Houwelingen, et al., 2014, p. 136 t/m 147).

Een andere grote bevinding was dat voldoende waardering essentieel is voor succesvolle burgerparticipatie. Vrijwilligers moeten niet het gevoel krijgen dat zij ‘gewone werknemers’ zijn, maar dat zij iets noemenswaardigs doen. Wanneer de gemeente waardering en betrokkenheid toont levert dit veel waarde aan de projecten. Een andere enigszins open deur, maar minstens net zo belangrijke bevinding, is voldoende luisteren en het werk serieus nemen. Het werkt namelijk erg demotiverend

wanneer een dorpsraad veel tijd heeft gestopt in een weloverwogen advies wat niet wordt opgevolgd door de gemeenteraad. Een vierde onderdeel in de succesformule is kleinschaligheid. Het blijkt dat betrokkenheid en participatie in kleine dorpen en kernen sterker is dan in grote kernen en steden. Projecten worden hier makkelijker georganiseerd doordat de binding hier sterker is en projecten dichtbij huis blijven. Het vijfde element is persoonlijk contact. Vaak vinden inwoners het belangrijk om in persoonlijk contact te blijven met politici, bestuurders en ambtenaren om zaken voor elkaar te krijgen (van Houwelingen, et al., 2014, p. 136 t/m 147).

Ook moet wet- en regelgeving meegenomen worden in overwegingen. Dit kan namelijk zorgen voor knelpunten wanneer inwoners de indruk krijgen dat gemeentelijke besluiten meer tijd nodig hebben. Als er met veel dorpen en kernen rekening gehouden moet worden kan het lastig zijn om projecten op te zetten. Zo kan het zijn dat vrijwilligers aanbieden om gratis werk te verzetten voor de gemeente, maar zij wettelijk verplicht zijn hier een arbeidsovereenkomst voor aangeboden te krijgen. (van Houwelingen, et al., 2014, p. 136 t/m 147).

Tevens is het belang van informatie en de pers groot. Om beleidsparticipatie succesvol in te richten is het essentieel dat burgers tijdig over voldoende informatie beschikken en zo de kans op wrijving minimaliseren. Gezien het feit dat veel vrijwilligers dit als nevenwerk doen en weinig tijd hebben, is het belangrijk dat inspraak daarom niet belemmerd wordt, informatie op tijd gedeeld wordt en inspraak mogelijk wordt gemaakt. Tot slot, is het goed om ook bij burgerparticipatie te realiseren dat er grenzen zitten aan wat mogelijk is. Sommige taken kunnen het beste door de overheid uitgevoerd worden om te voorkomen dat er niemand verantwoordelijk gehouden kan worden door fouten, willekeur voorkomen wordt en werk zo professioneel mogelijk wordt gedaan (van Houwelingen, et al., 2014, p. 136 t/m 147). Wanneer met deze factoren rekening gehouden wordt, kom je dichterbij succesvolle burgerparticipatieprojecten, met name bij lokale participatieprojecten.

3.5.5 Het belang van context

Uit deze literaire studies kan geconcludeerd worden dat er veel verschillende definities zijn voor burgerparticipatie en er vaak enige overlap zit tussen deze definities. In deze definities zit wellicht niet het belangrijkste inzicht voor dit onderzoek. Wat blijkt uit onderzoek is dat burgers daadwerkelijk deelnemen participatieformaten om te kunnen participeren in de maatschappij (Carpini e.a., 2004). Daarnaast blijkt het dat burgerparticipatie kan leiden tot gezamenlijke belangen voor de gehele maatschappij. Tot slot, is de allerbelangrijkste bevinding dat burgerparticipatie enorm context afhankelijk is (Carpini e.a., 2004). Het stimuleren en het implementeren van burgerparticipatieprojecten hoeft niet overal succesvol te eindigen. Dit hangt namelijk sterk af van het doel van het participatieproject, het onderwerp wat ter discussie staat, de deelnemers, de connectie naar de autoritaire beslissers, de regels die hier om heen hangen, de gedeelde informatie, eerdere overtuigingen en de daadwerkelijke condities die er aan verbonden zitten. Het is daarom essentieel bij het implementeren van een burgerparticipatieproject om rekening te houden met de contextuele factoren (Carpini e.a., 2004). In dit onderzoek wordt daarom de definitie van Houwelingen (2014) aangehouden wat betreft burgerparticipatie, maar wordt het belang van context wat Carpini en anderen (2004) aanstippen sterk mee genomen bij de analyse.

3.5.6 Waarde van deze paragraaf

Met deze paragraaf is laten zien dat burgerparticipatie sterk is opgekomen en steeds meer als essentieel wordt beschouwd door burgers. Zij willen niet alleen kunnen mee praten over

maatschappelijke opgaven, maar willen ook kunnen mee beslissen over beleid. Ook willen zij deel uit maken van het vormgevingsproces van (beleids)projecten of hun plek vinden in de gemeenschap via een instantie, bijvoorbeeld via de kerk. In deze paragraaf is gekozen om participatie te definiëren door middel van vier verschillende vormen namelijk; economische, maatschappelijke, sociale en politieke participatie. Daarnaast is met deze paragraaf ook het belang van context benadrukt. Zelfs wanneer aan de dimensies van burgerparticipatie wordt voldaan en als is aangetoond dat participatie van meerwaarde is voor de maatschappij, hoeft het niet altijd succesvol uit te pakken. Het is essentieel om deze contextfactoren mee te nemen bij een overweging om nieuwe participatieprojecten op te zetten. Deze kennis zal relevant zijn bij dit onderzoek; ontstaat er meer legitimiteit bij een publieke innovatie in een krimpgebied, wanneer meerdere vormen van participatie gestimuleerd worden.

3.6 Verwachtingen

Op basis van de kennis die verzameld is in het theoretisch kader kunnen een aantal verwachtingen opgesteld worden wat betreft de uitkomsten van dit onderzoek op de hoofdvraag: *“Hoe creëer je meer legitimiteit bij een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, waar op een innovatieve manier geprobeerd wordt burgers meer te laten participeren?”* Het blijkt dat meerdere onderzoeken aantonen dat participatie van grote meerwaarde kan zijn voor zowel kwetsbare groeperingen als de gehele maatschappij. Deze participatie kan vervolgens op verschillende manieren vormgegeven worden. Zo blijkt dat er een economische, een maatschappelijke, een sociale en politieke dimensie zijn waar participatie zich op kan richten. Wanneer beleid is opgezet wat al deze dimensies omvat, maar er ook rekening gehouden wordt met de context, is het mogelijk dat de meeste waarde gecreëerd wordt voor de gemeenschap. Zoveel mogelijk dimensies van participatie invullen zorgt daarom voor meer waarde en effectiviteit, waarmee de legitimiteit van een innovatie vergroot kan worden. Daarnaast zijn er belangrijke voorwaarden van publieke innovaties in het algemeen, maar ook bij lokale innovaties waar rekening mee gehouden moet worden. Lokale innovaties opzetten in krimpgebieden vraagt daarnaast ook een andere focus.

Veel lokale publieke innovaties hebben dus te maken met onvoldoende legitimiteit waardoor zij onder andere subsidies mislopen of het werk niet kunnen uitvoeren op de meest wenselijke manier. Legitimiteit wordt echter vergroot wanneer de interne en de externe institutionalisering op orde zijn en dus in lijn liggen met de normen, waarden, overtuigingen en definities van de lokale innovatie (Suchman, 1995; Lu, 2014). Lokale innovaties in krimpgebieden kunnen de legitimiteit dus vergroten wanneer er zowel intern als extern voldoende waardering, acceptatie en steun vinden voor het werk van de organisatie. Een krimpgebied vraagt daarbij een andere focus aangezien hier blijkt dat de aandacht waarschijnlijk meer uit gaat naar bijvoorbeeld het ondernemerschap vergroten. Wanneer deze innovaties meer waarde ziet te leveren aan de gemeenschap, kan een verwachting uitgesproken worden dat de legitimiteit en daarmee het gezag en het draagvlak van de innovatie vergroot wordt.

Het is dan mogelijk dat de meerwaarde van de lokale innovatie in het krimpgebied vergroot wordt door verschillende vormen van participatie aan te bieden. Het blijkt dat participatie van grote meerwaarde is voor de gemeenschap (van Houwelingen, 2014). Wanneer deze gemeenschap deel uitmaakt van de interne of externe institutionalisering (de sociale actoren betrokken bij de organisatie) kan de legitimiteit vergroot worden. Meerdere vormen van participatie invullen kan er namelijk voor zorgen dat deze gemeenschap het idee heeft dat de organisatie zich aanpast aan haar normen,

waarden, geloofsovertuigingen en definities. Zo wordt de legitimiteit vergroot via participatie. Het organiseren van meer vormen van participatie kan daarnaast door de lokale innovatie zelf gedaan worden, maar dit kan ook bereikt worden door meer te gaan samenwerken met andere actoren zoals onderwijsinstellingen, werkgevers of de gemeente. Meerdere vormen van participatie invullen wordt dan bereikt via netwerksamenwerking. Om deze reden stel ik de volgende verwachting op in dit onderzoek:

1. Nieuwe vormen van participatie zullen de legitimiteit van lokale innovaties in krimpgebieden vergroten.

Daarnaast is mijn verwachting dat context hierbij erg van belang zal zijn. Een publieke innovatie, zeker op lokaal niveau, is namelijk alleen succesvol wanneer er aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. Experimenteren, samenwerken en je doelgroep goed verkennen zijn hier onderdelen van. Daarnaast is er bij lokale innovaties vaker een gebrek aan de juiste middelen, leveranciers en een geschikt netwerk. Ook vragen krimpgebieden bepaalde behoeftes. In deze gebieden is sterk behoefte aan meer ondernemerschap, meer zelfredzaamheid en meer klandizie. Innovaties die deze elementen stimuleren hebben een grotere kans van slagen.

2. Context speelt een belangrijke rol bij het opzetten van een succesvolle publieke lokale innovatie in een krimpgebied.

Tot slot, verwacht ik ook dat een duidelijke rol van de gemeente en andere intersectorale allianties van belang is. Een afgekaderde rol vanuit de gemeente, maar ook een hechter samenwerkingsverband met andere actoren, bijvoorbeeld uit een andere sector, kunnen van grote waarde zijn. Netwerksamenwerking draagt namelijk bij aan het succes van innovaties (Crosby, Hart & Torfing, 2017; Hartley, Sørensen en Torfing, 2013, Osborne 2006, e.a.). Daarnaast zijn er verschillende rollen die de gemeente kan aannemen ten opzichte van een innovatie. Welke rol geschikt is hangt af van het type innovatie (Ansell & Gash, 2012). Wanneer steun zo op de juiste manier is vormgegeven kan dit leiden tot meer legitimiteit voor de innovatie. Dit leidt tot de volgende verwachting:

3. Meer focus op samenwerking en de juiste rolverdeling met belangrijke actoren in het netwerk kan bijdragen aan het vergroten van de publieke waarde en daarmee de legitimiteit van lokale publieke innovaties.

4 Methode

Met dit onderzoek is inzicht vergaard over hoe lokale innovaties gericht op participatie in een krimpgebied meer legitimiteit kunnen creëren. In dit hoofdstuk zal besproken worden welke methodologie gebruikt is om antwoord te geven op deze vraag. Er zal eerst aandacht besteed worden aan de dataverzameling en de analyse hiervan. Vervolgens wordt aandacht gegeven aan de kwaliteitscriteria wat dit onderzoek hanteerde en tot slot wordt er een operationalisatie gegeven van de kernbegrippen in dit onderzoek.

4.1 Wetenschappelijke positie

4.1.1 Onderzoek positionering

Door middel van kwalitatief onderzoek ligt de nadruk van dit onderzoek op het in kaart brengen hoe lokale innovaties in een krimpgebied meer legitimiteit kunnen vergaren. Dit werd getoetst aan de hand van een onderzoek bij stichting Colourful Het Hogeland in de provincie Groningen. Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek omdat kwalitatief onderzoek zich focust op het begrijpen van de sociale werkelijkheid door middel van het analyseren van de interpretaties op die werkelijkheid (Bryman, 2016). Zo kunnen betekenissen van respondenten ontdekt worden over de begrippen meerwaarde, participatie en legitimiteit. Deze betekenissen worden verzameld aan de hand van semigestructureerde interviews met verschillende typen respondenten. Door deze methode kan op kleine schaal gekeken worden wat voor argumenten, overwegingen en ervaringen respondenten hebben. In de literatuur wordt dit omschreven als een van de grootste diensten van kwalitatief onderzoek (Boeije, 2016). Deze argumenten, overwegingen en ervaringen over Colourful zijn in dit onderzoek belangrijk. Legitimiteit wordt namelijk bepaald door de betrokken actoren bij de organisatie. Hun betekenisgeving over of het werk van de organisatie waardevol genoeg is, is van belang. Toetsen of deze betekenisgeving vergroot kan worden is subjectief en dit betekent dat het onderzoek kwalitatief van aard is.

Kwantitatief onderzoek is een andere vaak gebruikte onderzoeksmethode. Er is in dit onderzoek niet gekozen voor deze methodologie aangezien kwantitatief onderzoek uit gaat van een objectieve werkelijkheid waar informatie en kennis verzameld wordt. Onderzoekers kiezen dan vooraf een theorie om hypothese uit af te leiden en deze hypothesen of veronderstellingen worden getoetst door middel van waarnemingen. Er wordt dan via veelal bestaande, gestandaardiseerde meetinstrumenten waarnemingen gedaan om antwoord te geven op de onderzoeksvraag. Dit zijn bijvoorbeeld vragenlijsten. Kwantitatief onderzoek wordt vaker op grotere schaal gedaan, maar levert door de beperkte doorvraagmogelijkheid weinig diepgang op (Boeije, 2016). In dit onderzoek is die subjectieve betekenisgeving zoals eerder omschreven veel waardevoller.

Bij dit onderzoek is verder een interpretatieve benadering aangehouden. Bij een positivistische benadering worden alleen observeerbare gebeurtenissen meegenomen in kennisontwikkeling. Onobserveerbare gebeurtenissen bestaan niet volgens deze benadering. De realistische benadering zegt daarentegen dat we juist moeten zoeken naar onderliggende mechanismen die mede observeerbare gebeurtenissen kunnen verklaren. In dit onderzoek wordt echter ook een interpretativistische benadering aangehouden wat er van uitgaat dat de mens zijn eigen wereld schept, zijn eigen waarheid heeft en we deze waarheden moeten achterhalen (*Onderzoeksfilosofieën - Projectenportfolio, z.d.*). Er is hier sprake van een interpretivistische benadering aangezien onderzocht

werd wat Colourful kan toevoegen aan haar werk, om meer waardering en steun te ontvangen uit haar omgeving. Deze waarde is voor iedereen anders en dit maakt het onderzoek interpretatief.

4.1.2 Deductieve of inductieve benadering

Bij onderzoek doen kan ook een onderscheid gemaakt worden tussen deductie en inductie. In dit onderzoek zijn er verwachtingen geformuleerd op basis van de theorie, wat duidt op een deductief karakter. Er is eerst gekeken naar bestaande theorieën en welke kennis deze theorieën leveren. Op basis hiervan is er gekeken waar er nog een bijdrage geleverd kan worden om nieuwe inzichten te bieden. Zo werd gekeken naar de concepten '(lokale) publieke innovaties', 'krimp', 'burgerparticipatie' en 'legitimiteit' en werd op basis van veronderstellingen uit deze literatuur de verwachting geschept dat de legitimiteit van Colourful en soortgelijke innovaties vergroot kan worden. Er werd dus niet gekozen voor inductie waar op basis van observaties gezocht wordt naar nieuwe kennis om zo nieuwe theorieën te kunnen ontwikkelen (Bryman, 2016).

4.1.3 Onderzoeksdesign

In dit onderzoek is een *case study* gebruikt om antwoord te geven op de hoofdvraag. Bij een *case study* wordt er gestuurd op het verkrijgen van empirische data over een casus, zodat de betekenisgeving van actoren uitgebreid onderzocht kan worden (van Thiel, 2007). Volgens Bryman (2016, p.60) wordt dit ook wel gezien als een gedetailleerde en intensieve analyse van één enkel geval. Het wordt ook wel omschreven als: '*de gevalstudie, of in het Engels casestudy, is een onderzoeksstrategie waarbij een of enkele gevallen (cases) van het onderzoeksonderwerp in hun natuurlijke situatie worden onderzocht* (van Thiel, 2007, p. 97)'. In dit onderzoek is de *case study* gedaan bij stichting Colourful Het Hogeland, een organisatie die door middel van activiteiten probeert mensen in Het Hogeland zich thuis te laten voelen en in contact te brengen met lokale instellingen en bedrijven (Colourful Het Hogeland, z.d.). Er is hierbij gekozen voor een *single case study* aangezien verdieping op één organisatie helpt om een beter begrip te krijgen van wat voor effect dit soort projecten nu daadwerkelijk hebben in het krimpgebied. Specifiek is deze organisatie geschikt aangezien het een *Welcoming Space* is, waarbij al aandacht besteed wordt aan revitalisering van het krimpgebied, er niet uitsluitend gefocust wordt op migranten, maar op de gehele gemeenschap. Colourful is in de afgelopen jaren ook aanzienlijk gegroeid, onder andere door een groei van 38 naar 124 vrijwilligers in twee jaar tijd (Colourful 't Hogeland, 2020). Hiermee is het een representatieve organisatie voor meerdere *Welcoming Spaces* en andere vrijwilligersorganisaties gericht op integratie van migranten (in krimpgebieden). Door de inzichten uit dit onderzoek kunnen zo strategieën gevormd worden voor meer legitimiteit bij participatie projecten voor de gehele gemeenschap in krimpgebieden. Hiermee kunnen nieuwe legitimiteitssystemen of participatiestrategieën gevormd worden rondom lokale innovaties in krimpgebieden.

4.2 Dataverzameling

4.2.1 Respondenten

De respondenten die in dit onderzoek hebben deelgenomen zijn bestuursleden van Colourful Het Hogeland, vrijwilligers en deelnemers aan de activiteiten van Colourful, bewoners van het Hogeland, partners van Colourful, de gemeente en andere soortgelijke organisaties zoals *Welcoming Spaces* die vergelijkbaar werk doen. De keuze voor deze respondenten is gebaseerd op de overtuiging dat naast

de ervaringen van deelnemers aan activiteiten van Colourful, de context ook belangrijk is. Keuzes die de organisatie maakt en op basis waarvan, zijn relevante vragen om inzicht te krijgen op hoe de deelnemers de activiteiten en de waarde ervan ervaren. Daarnaast helpt het ook om te weten hoe de partners en de gemeente het werk beoordelen, wat van invloed is op de legitimiteit van Colourful.

Om deze reden werd in dit onderzoek veel gevraagd naar wat voor moeilijkheden de deelnemers van Colourful ervaren in de dagelijkse praktijk op het gebied van de vier vormen van participatie (sociaal, economisch, maatschappelijk en politiek). Waar zouden zij vanuit de gemeente, Colourful, belangenorganisaties, vrijetijdsbesteding organisaties, inburgeringsscholen, onderwijsinstellingen of andere vrijwilligersorganisaties hulp bij willen krijgen en door middel van participatie ook een stem over willen krijgen. Ook zal er aandacht zijn voor vragen of zij (op dagelijkse basis) effecten ervaren van krimp in de regio. Tot slot, wordt aandacht besteed aan wat volgens hen de waarde is van de activiteiten van Colourful en of zij denken dat de organisatie wat kan aanpassen in haar werkmethode.

Bij de vrijwilligers en het bestuur van Colourful werd gevraagd naar de doelen van de organisatie, op welke manier zij een maatschappelijke bijdrage leveren en of zij nog kansen zien op andere vlakken deze bijdrage te vergroten. Daarnaast werd gevraagd naar legitimiteit door te vragen hoe effectief de organisatie is, of er veel wordt samengewerkt, of er wordt ingespeeld op de wensen van burgers, of zij zichzelf als professioneel zien en of zij zelf kansen zien om meer draagvlak te creëren.

Daarnaast is inzicht vergaard over wat voor effect krimp heeft op de regio. Hier werd naar gekeken via het individueel perspectief van burgers, het perspectief van de gemeente, maar ook via dat van de sociale ondernemingen en onderwijsinstellingen. Om deze reden is ook gesproken met de voorzitter van een woningbouwvereniging over de effecten van krimp op de regio.

Tot slot, lag bij de interviews met de gemeente de focus op de rol die de gemeente speelt bij het terugdringen van krimp in de regio en wat zij belangrijk vinden wanneer zij een subsidie uitkeren. Daarnaast werd gevraagd naar de (wenselijke) rol van de gemeente bij het begeleiden van Colourful en soortgelijke organisaties en projecten. Soortgelijke vragen werden gesteld aan de partners van Colourful. Hen werd gevraagd worden hoe zij de samenwerking in het netwerk beoordelen en of zij eventueel kansen zien voor nieuwe samenwerkingsverbanden.

Als groeiende vrijwilligersorganisatie wordt Colourful daarnaast als relevante onderzoeksorganisatie gezien. De waarde wordt ook internationaal gezien aangezien Colourful aangesloten is bij het onderzoeksprogramma *Welcoming Spaces* vanuit de Europese Unie. Verder is de organisatie zelf ook gemotiveerd om antwoord te krijgen op de vragen die gesteld worden in dit onderzoek. De meerwaarde die geleverd kan worden speelde daarom een belangrijke rol bij de overweging voor deze organisatie.

4.2.2 Instrumenten

In dit onderzoek is gekozen voor twee vormen van onderzoek, namelijk theoretisch en empirisch onderzoek. Als eerste is er literatuuronderzoek gedaan om inzicht te krijgen op het onderzoeksthema en om de context van de *case study* goed te kunnen begrijpen. Daarnaast zijn er interviews afgenomen om de waarderingen en interpretaties van mensen te analyseren.

4.2.1.2 Literatuuronderzoek

Bij het theoretisch onderzoek is informatie verzameld over de kernbegrippen van dit onderzoek. Deze zijn: 'krimp', 'participatie', 'legitimiteit' en '(lokale) publieke innovaties'. De inzichten opgedaan in het literaire onderzoek helpen inzicht te krijgen op de bekende theorie rondom participatie en legitimiteit. Op basis van deze literaire kennis is een verwachting opgesteld over de uitkomst van dit onderzoek. Zo heeft het theoretisch onderzoek bijgedragen aan het vormgeven van het empirisch onderzoek.

4.2.2.1 Empirisch onderzoek

In dit onderzoek is gekozen voor de empirische onderzoeksmethode: interviewen. Door middel van 12 interviews met 14 deelnemers, vrijwilligers en andere betrokken actoren bij Colourful Het Hogeland is antwoord te geven op de onderzoeksvraag. Deze interviews duurden gemiddeld 45 tot 60 minuten afhankelijk van de respondent. Bij deze onderzoeksmethode is gekozen voor semigestructureerde interviews. Hierdoor werd de variabiliteit klein gehouden en was er minder kans op fouten (Bryman, 2016). Daarnaast maakte dit het mogelijk om door te vragen op antwoorden en hoefde er niet te strikt aan een script vast gehouden te worden. Wel werd er gebruik gemaakt van een topiclijst om ervoor te zorgen dat het interview stuurde op relevante inzichten en ervaringen van de respondenten. Deze topiclijsten zijn opgesteld op basis van het theoretisch kader. De interviews werden digitaal afgenomen veroorzaakt door de Covid-19 pandemie. Na afloop werden deze interviews getranscribeerd. De waardevolle informatie werd hier uit gesorteerd door middel van codering. Hierna zijn de opnames verwijderd.

Daarnaast is er in dit onderzoek ook gekozen voor het gebruik van documentanalyses. Deze vorm van empirisch onderzoek zorgt voor dat meer kennis over de casus van dit onderzoek. De jaarverslagen van 2018, 2019, 2020 zijn door genomen, maar er is ook gekeken naar het meerjarenplan en het Colourful Magazin. Daarnaast zijn Ook is beeldmateriaal bekeken wat op YouTube te vinden is. Dit waren video's over de activiteiten, de missie van de organisatie en haar toekomstplannen en om de deelnemers gelukkig nieuwjaar te wensen. Nieuwjaarswensen.

4.2.3 Data-analyse

Na het literatuuronderzoek en het empirisch onderzoek, was de data waar een conclusie uit gehaald kon worden compleet. De data werden vervolgens eerst getranscribeerd om zo overzichtelijk de relevantste inzichten te categoriseren. Vervolgens werd er bij de analyse van dit onderzoek gebruik gemaakt van coderen. Coderen is ook wel het data categoriseren op basis van relevante inzichten helpt om relevante inzichten te structureren. Hierdoor kunnen nieuwe inzichten opgedaan worden doordat de verschillende componenten die potentiële theoretische significantie lijken te bieden, gelabeld zijn (Bryman, 2016). Coderen vindt plaats door middel van verschillende fases. De eerste fase van open coderen is exploreren. Vervolgens worden door middel van axiaal coderen connecties gemaakt tussen de verschillende codes. Bij selectief coderen, de laatste fase, wordt bepaald op welke onderwerpen het accent komt te liggen en hoe deze accenten met elkaar in verband staan (Boeije, 2016). Door via deze fases te werken zit er structuur in het proces en worden alle relevante inzichten uit het onderzoek geselecteerd. Het coderingsprogramma wat wordt gebruikt heet Nvivo en is het meest gebruikte onderzoeksprogramma voor codering van wetenschappelijk onderzoek.

Bij de interviews is daarnaast gebruik gemaakt van opnameapparatuur om later de interviews terug te luisteren, te transcriberen en te analyseren. Ook dit proces bewaken is belangrijk om te voorkomen dat er een eigen invulling wordt gegeven aan uitspraken van respondenten. Anders kunnen er fouten

gemaakt worden in de interpretatie van data. Bij het transcriberen werd ook gekozen voor een betrouwbaar onderzoeksprogramma genaamd O'transcribe. Na afloop zijn alle opnames en transcripten verwijderd.

4.3 Ethiek

In dit onderzoek is tevens veel waarde gehecht aan de ethische principes van onderzoek doen. Het is namelijk van belang om vooraf een idee te vormen over hoe het contact zal verlopen met de respondenten bijvoorbeeld bij het benaderen van respondenten in het onderzoek. Zo moet er altijd sprake zijn van '*informed consent*' onder respondenten. Dit betekent dat er door middel van een formulier gevraagd wordt of de deelnemers willen deelnemen aan het onderzoek en zij ook op de hoogte zijn van wat het onderzoek inhoudt. Dit biedt hun de mogelijkheid zich terug te trekken wanneer zij het niet eens zijn met de strekking van het onderzoek. Daarnaast geven zij toestemming voor de opname van het interview (Boeije, 2014, p. 51-52). Het geeft ook duidelijkheid hoe er wordt omgegaan met de uitspraken die respondenten doen. In dit onderzoek is er een toestemmingsformulier gestuurd naar de respondenten om hen te informeren over het doel van het onderzoek en hoe en waar de data voor gebruikt wordt. Zo werd ook hun toestemming gevraagd.

4.4 Kwaliteitscriteria

Verder is in dit onderzoek aandacht besteed aan de kwaliteit van het onderzoek. De kwaliteit van een onderzoek kan beoordeeld worden aan de hand van verschillende kwaliteitscriteria. De vaker voorkomende kwaliteitscriteria zijn betrouwbaarheid, validiteit en repliceerbaarheid. Dit zijn goede maatstaven om te bepalen of een onderzoek kwalitatief afdoende in elkaar zit, maar in dit onderzoek werd toch gekozen voor de kwaliteitscriteria van Lincoln en Guba (in Bryman, 2016). De kwaliteitscriteria betrouwbaarheid, validiteit en repliceerbaarheid worden namelijk vaker gebruikt bij kwantitatief onderzoek doordat de focus hier meer ligt op absolute waarheden ontdekken (Bryman, 2016, p. 383 t/m 384). Dit onderzoek is kwalitatief van aard en kijkt meer naar interpretaties, ervaringen en de diepere betekenis. De kwaliteitscriteria die Lincoln en Guba (1985) hiervoor opstellen zijn 'vertrouwenswaardigheid' en 'authenticiteit'. Vertrouwenswaardigheid kan daarnaast opgedeeld worden in de vier sub-criteria: 'geloofwaardigheid', 'overdraagbaarheid', 'afhankelijkheid' en 'bevestigbaarheid'. Authenticiteit kijkt naar de politieke impact die onderzoek kan maken. Dit is een vrij controversieel criterium en wordt weinig toegepast volgens Bryman (2016). Ook werd er in dit onderzoek minder waarde gehecht aan de politieke impact en daarom is dit criteria niet meegenomen in dit onderzoek.

4.4.1 Vertrouwenswaardigheid

Geloofwaardigheid stond ook hoog in het vaandel bij dit onderzoek en is afhankelijk van het consistent werken volgens de vastgestelde kwaliteitscriteria. Tevens wordt er gedaan aan '*respondent validation*' waarbij bevindingen zijn voorgelegd aan de respondenten, om te controleren of zij het hier (deels) mee eens zijn of dat zij nog op- of aanmerkingen hebben. Dit kan gedaan worden door transcripten terug te sturen. In dit onderzoek is dat echter gedaan door aan het einde van een interview te vragen of respondenten nog aanvullingen hebben op hun uitspraken.

Verder was overdraagbaarheid belangrijk voor het waarborgen van de kwaliteit. De resultaten willen namelijk iets kunnen zeggen over andere sociale contexten (Bryman, 2016). Het onderzoek is hiermee

van waarde voor Colourful, maar hoopte ook andere soortgelijke organisaties en sectoren waardevolle inzichten te kunnen aanbieden. Ondanks dat er vaak minder respondenten deelnemen aan kwalitatief onderzoek, wordt dit doel nog steeds na gestreefd. Daarom is ook gebruik gemaakt van *thick descriptions* van de respondenten. Deze omschrijvingen geven een duidelijk beeld van de context waarbinnen dit onderzoek is gedaan.

Het derde sub-criterium is afhankelijkheid. De keuzes die gemaakt werden in dit onderzoek bij onder andere de probleemformulering, de selectie van de respondenten, de notities, de transcripties, de data-analyse en meer, zijn vastgelegd. Dit maakt het mogelijk om te herleiden waar eventueel in het vervolg een andere aanpak vereist is. Zo kunnen zo *peer-reviews* gedaan worden om de betrouwbaarheid van een onderzoek te beoordelen (Bryman, 2016). Dit werd tijdens het onderzoek gedaan door een wetenschappelijk begeleider, een medestudent en door tussentijdse gesprekken met de onderzoeksorganisatie.

Het laatste sub-criterium is bevestigbaarheid. Complete objectiviteit is onmogelijk bij een kwalitatief onderzoek, maar het is wel mogelijk om te laten zien dat je als onderzoeker met goede bedoelingen gehandeld hebt (Bryman, 2016). Dit doel is ook nagestreefd aangezien alleen al het besef van dit criterium al heeft gezorgd voor meer objectiviteit. Bij het begin van dit onderzoek werd er daarom veel aandacht besteed aan literair onderzoek voor een theoretische onderbouwing, maar ook bij het empirisch onderzoek werd gedacht aan objectiviteit door niet te sturende vragen te stellen en te werken via een vooraf opgestelde topiclijst.

4.5 Operationalisatie

Operationalisatie is de overgang van theorie naar empirisch onderzoek. Het is het waarneembaar of meetbaar maken van theoretische begrippen (Swanborn, 1981 in Van Thiel, 2010, p. 52). In dit onderzoek is er een smalle operationalisatie gemaakt van de kernbegrippen. Deze operationalisatie heeft geholpen om de definities in dit onderzoek te verhelderen en concreet te maken. Op basis van deze operationalisatie is een topiclijst opgesteld met kernelementen die gevraagd werden tijdens de interviews. De operationalisatie hielp zo antwoord te geven op de hoofdvraag.

4.5.1 (Lokale) publieke innovaties

Als eerste wordt het concept 'lokale innovatie' op de volgende wijze geoperationaliseerd. De operationalisatie voor het begrip innovatie is gevormd op basis van onderzoek van Hartley en anderen (2013) Vervolgens is de betekenisgeving van Meijer (2017) gebruikt om publieke innovaties te definiëren in de lokale context.

Abstract begrip	Dimensies
<p>Publieke innovaties:</p> <p><i>'Een complex en iteratief proces waardoor problemen worden gedefinieerd, nieuwe ideeën worden ontwikkeld en gecombineerd, prototypes en pilots worden ontworpen,</i></p>	<p>Complex en iteratief proces</p>

<i>getest en opnieuw ontworpen, nieuwe oplossingen worden geïmplementeerd, verspreid en geproblematiseerd. De bron van innovatie is niet per se belangrijk, maar de locatie van implementatie is belangrijker</i>	
	Het testen van prototypen en pilots
	Nieuwe oplossingen worden gezocht
Lokale publieke innovatie: <i>op een flexibele manier zoeken naar oplossingen die passen bij een lokale context en die gebruikmaken van zowel lokale als generieke kennis'</i>	Context-gebonden oplossingen
	Lokale en generieke kennis

4.5.2 Participatie

Bij het concept 'participatie' wordt de volgende operationalisatie gehanteerd. Deze is gebaseerd op de definitie van participatie van van Houwelingen en anderen (2014).

Abstract begrip	Dimensies
Participatie: Bestaat uit maatschappelijk, sociaal, politiek en economische participatie om de kwaliteit van de democratie te vergroten.	Maatschappelijk
	Sociaal
	Politiek
	Economisch
	Kwaliteit democratie

4.5.4 Krimpgebied en revitalisering

Bij het concept 'krimpgebied' en 'revitalisering' worden de volgende operationalisaties gehanteerd.

Abstract begrip
Krimpgebied:

'relatief kleine gebieden, ver weg van stedelijke gebieden waar zich een kleine populatie bevindt en soms depopulatie (Welcoming Spaces, 2020)'.

Abstract begrip	Dimensies
Revitalisering: Het werken naar economische leefbaarheid, sociaal welzijn en politieke stabiliteit. Revitalisering wordt hierbij verklaard door vier belangrijke elementen (Welcoming Spaces, 2020).	Geografische context en positionaliteit
	Institutionele context
	Het discours en representatie
	De agency van lokale migranten

4.5.5 Legitimiteit

Bij het concept 'legitimiteit' wordt de volgende operationalisatie gehanteerd gebaseerd op de definitie van Suchman (1995, p. 574).

Abstract begrip	Dimensies	Subdimensies
Legitimiteit: Een gegeneraliseerde perceptie of assumptie die de acties van een entiteit als wenselijk, geschikt of degelijk ziet binnen een sociaal geconstrueerd systeem van normen, waarden, overtuigingen en definities	Perceptie of assumptie	
	Acties van een entiteit	
	Wenselijk, geschikt of degelijk	
	Sociaal geconstrueerd systeem van normen, waarden, overtuigingen en definities	De interne institutionalisering
		De externe institutionalisering.

Op basis van deze operationalisatie is een topiclijst opgesteld (zie bijlage).

5 Resultaten

In dit onderzoek is onderzocht hoe lokale innovaties gericht op participatie van de gemeenschap meer legitimiteit kunnen creëren. Dit in de context van een krimpgebied. Dit is onderzocht via interviews met veertien respondenten waaronder deelnemers, vrijwilligers en bestuursleden bij een vrijwilligersorganisatie genaamd Colourful Het Hogeland, maar ook met partners van de organisatie en de gemeente. In dit hoofdstuk wordt met behulp van de verkregen informatie uit de interviews gekeken naar de kernconcepten van ons onderzoek. Aan de hand van deze resultaten zullen de empirische deelvragen beantwoord worden:

1. Hoe kan de legitimiteit op dit moment gewaardeerd worden binnen Colourful en op welke manier participeert Colourful op dit moment binnen de gemeenschap?
2. Wat zijn de *mogelijkheden* wat betreft vormen van burgerparticipatie in krimpgebieden om meer legitimiteit te vergaren en hoe zouden deze mogelijkheden geadapteerd kunnen worden naar Colourful Het Hogeland?
3. Hoe kan deze lokale publieke innovatie in Het Hogeland het beste worden *ingericht* na een verschuiving en verbreding van focus om meer legitimiteit te vergaren?
4. Welke rol hebben partijen (zoals de gemeente en partners) op dit moment in relatie tot Colourful en haar netwerk en hoe zou deze rol het meest zinvol en betekenisvol aangepast en verbeterd kunnen worden?

De beantwoording van deze deelvragen zal gedaan worden door de concepten die relevant zijn voor de beantwoording van de deelvragen te analyseren. Hier worden ook spanningsvelden aan gehaald waar binnen Colourful keuzes moet maken. Deze spanningsvelden laten zien dat er niet altijd een goede of slechte kant is, maar dat een balans vinden tussen de spanningsvelden van belang is. Aan de hand van deze bevindingen zal in het hoofdstuk: 'conclusie & discussie' de hoofdvraag beantwoord worden.

5.1 De huidige legitimiteit

Om te bepalen hoe de meer legitimiteit gecreëerd kan worden, is het van belang om eerst te bepalen hoe de huidige legitimiteit bij Colourful ervaren wordt. In dit paragraaf wordt antwoord gegeven op deelvraag 1: *Hoe kan de legitimiteit op dit moment gewaardeerd worden binnen Colourful Het Hogeland en op welke manier participeert Colourful op dit moment binnen de gemeenschap?*

5.1.1 Interne institutionalisering

Deelnemers van activiteiten bij Colourful geven aan dat zij het idee hebben dat Colourful hen hoort en hen een stem geeft. Zeker de nieuwkomers voelen zich vaak niet gehoord wanneer zij in een nieuw land aankomen. Zij hebben bij Colourful ervaren dat zij als gelijkwaardig persoon behandeld worden en er geluisterd wordt naar hun achtergronden, hun verhalen, maar er ook aandacht is voor hun talenten en capaciteiten wanneer zij bijvoorbeeld een muziekvoorstelling geven of een kookworkshop organiseren. Zij ervaren hierdoor dat zij mee participeren en dus ook meer 'input' leveren in politiek-bestuurlijke zin. Dit actieve burgerschap droeg bij aan de legitimiteit.

Respondent: 'We creëren dat gevoel gewoon met z'n allen. En ik ben ook heel blij dat heel veel vrijwilligers bij Colourful Nederlandse mensen zijn en zeggen van we gaan dat zelfde gevoel uitdragen. Van we gaan met z'n allen gewoon een thuis voor iedereen creëren. En dat vind ik gewoon prachtig'.

5.1.2 Externe institutionalisering

Toch ervaart niet iedereen voldoende legitimiteit in het tussentijds proces. Colourful is niet altijd compleet transparant bij het maken van beslissingen en veranderingen. De keuze welke activiteiten op het programma komen te staan wordt voornamelijk bepaald door de projectcoördinator. De organisatie staat zeker open voor ideeën van anderen en blijft ook erg betrokken bij wat speelt in de gemeenschap, maar heeft haar procedures en systemen niet aangepast op meer structurele betrokkenheid van deelnemers en partners bij beslissingen. Ook wordt bijvoorbeeld minder in formats of bijeenkomsten gevraagd of mensen mee denken over beslissingen als Colourful Bedum wordt Colourful na de gemeentelijke hervorming. Colourful werkt bewust op een laagdrempelige wijze wat voor een groot deel haar kracht is. Nieuwkomers komen gemakkelijker bij Colourful om hulp vragen, wanneer zij bijvoorbeeld ruzie hebben met hun burens, dan dat zij naar de politie of een andere instelling stappen. Dit is hun kracht, maar het werken met weinig regels en procedures zorgt er ook voor dat de boodschap van Colourful, maar ook de verwachtingen die mensen van de organisatie kunnen hebben vaag en onvoorspelbaar zijn. Wat dit betreft heeft de organisatie dus nog voldoende ruimte om te groeien om meer steun en betrokkenheid te creëren.

5.1.3 Zichtbaarheid

Colourful wil er daarnaast voor zorgen dat mensen met een migratie-achtergrond zich welkom voelen, er een leefbare samenleving ontstaat waarin mensen elkaar kennen, waarbij er geen angst is voor de onbekendheid met elkaar en waar mensen begrip hebben voor elkaars cultuur, religie en/of taalbarrières. Tot slot willen ze ook een positief geluid laten horen aan de samenleving. Los van het feit dat dit Colourful niet compleet gelukt is, zijn dit natuurlijk onmogelijk nastreefbare doelen. Deze doelen zijn niet kwantificeerbaar en hiermee is het onmogelijk om te meten of Colourful succesvol is en resultaten heeft bereikt. Ook voor publieke organisaties met een maatschappelijke taak kunnen meetinstrumenten ontwikkeld worden waarbij toch gezocht wordt naar het meetbaar maken van moeilijk kwantificeerbare doelen. In de toekomst is dit voor Colourful erg relevant om te laten zien of zij effectiever en succesvoller worden/zijn geworden. Op dit moment kan uit de interviews wel gehaald worden dat een aantal van de partners, deelnemers en vrijwilligers zeker ervaren dat door Colourful er een sterker thuisgevoel gecreëerd wordt, mensen van elkaar leren, vooroordelen en misopvattingen verdwijnen, maar ook vriendschappen ontstaan. Toch zeggen ook een aantal respondenten dat zij naast de activiteiten als nog weinig contact hebben met nieuwkomers en los van gedag zeggen op straat het contact niet veranderd is. Meermaals werd aangegeven dat steeds hetzelfde publiek wordt gezien bij Colourful en er zeker in nieuwe dorpen nog weinig animo is voor de activiteiten. Ook lijken de organisatoren soms onvoldoende de communicatie en verbinding te stimuleren op activiteiten. Wanneer een nieuwkomer hapjes verkoopt, wordt er lang niet altijd ook daadwerkelijk een praatje gemaakt om die verbinding op gang te brengen. Dit sluit ook weer aan op de throughputlegitimiteit met als gevolg dat de resultaten en de effectiviteit van de outputlegitimiteit ook lager uitvalt. Colourful mag responsiever worden op de wensen van haar burgers om te zorgen dat het gehele Hogeland wordt

bereikt en de best mogelijke resultaten worden geboekt. Hier wordt het spanningsveld: *professionaliteit versus laagdrempeligheid* zichtbaar. Colourful probeert zichtbaar te blijven voor haar doelgroep en hiervoor is professionaliteit in de vorm van bijvoorbeeld meer methodisch werken nodig, maar doordat Colourful ook zoals zij het zelf omschrijven: 'leuke en laagdrempelige activiteiten' willen organiseren, is het lastig om deze beiden doelen te bereiken.

Praatje maken

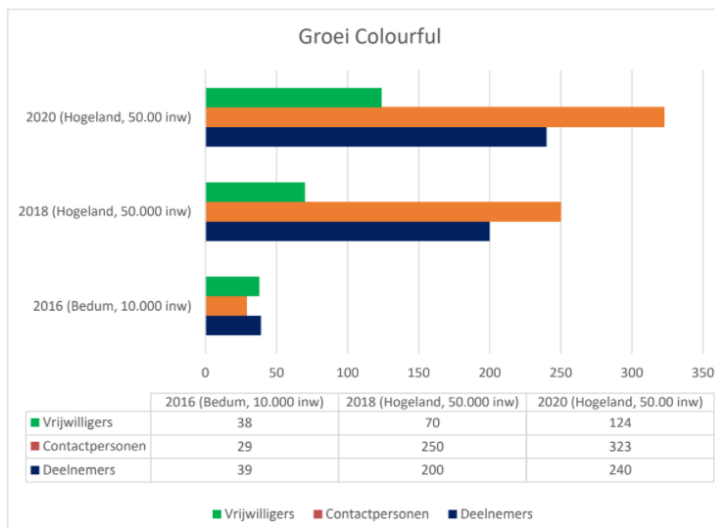
Interviewer: 'Zorgen jullie er dan voor dat dat wel gebeurt dat contact?'

Bestuurslid: 'Uhm... Nee eerlijk gezegd niet. Dat zou misschien nog wel een idee kunnen zijn. Dat je, ja. Ja, nou ja dat zit ik nu te denken van je zou misschien best wel iemand van ons of bij de organisatie laten zitten of staan en, ja, en dat contact probeert op gang te brengen. Van nou weet u wel wat er allemaal is anders kan deze mevrouw dat wel even vertellen. Ja, dat zou misschien wel een idee kunnen zijn'.

5.1.4 Verantwoording

Het lijkt er op dat niet alle vormen van verantwoording op dit moment zichtbaar zijn bij Colourful. Er worden uitgebreide jaarverslagen gemaakt waar een terugkoppeling wordt gegeven over de activiteiten van het afgelopen jaar, de groei die de organisatie (*zie figuur 10*) heeft doorgemaakt en over prijzen die zij hebben gewonnen. Er wordt relatief gezien minder aandacht besteed aan de bepaalde kanten van de financiële situatie. Zo blijkt uit de interviews dat er op het moment grote problemen zijn met het terugbetalen van fondsen. Corona lijkt de afgelopen tijd hier een factor in gespeeld te hebben, aangezien de activiteiten niet door konden gaan. Veel van de belangrijke partners zeggen echter ook al in maanden tot ruim een jaar niemand van Colourful gesproken te hebben. Zij verliezen wat verbinding met de stichting. De kenbaarheid en de openheid van de stichting blijkt hieruit wellicht afgezwakt te zijn. Met methodes om feedback op activiteiten te vragen wordt nog niet gewerkt zoals bijvoorbeeld een enquête of een bijeenkomst om feedback te ontvangen op activiteiten. Tot slot viel een aantal respondenten op dat Colourful de afgelopen tijd ook weinig actief is geweest en de nieuwspagina op de website al een jaar niet vernieuwd is. Colourful is hierdoor minder zichtbaar. Ook hier is het spanningsveld *professionaliteit versus laagdrempeligheid* zichtbaar aangezien Colourful probeert voor zoveel mogelijk mensen leuke en waardevolle activiteiten te organiseren, maar soms aan loopt tegen het management en het structuren van het werk om door te kunnen gaan.

2.2. Groei Colourful

Figuur 10 (Colourful 't Hogeland Jaarverslag, 2020, p. 4).

5.2 De huidige participatie

Om deelvraag 1: *Hoe kan de legitimiteit op dit moment gewaardeerd worden binnen Colourful en op welke manier participeert Colourful op dit moment binnen de gemeenschap?* te kunnen beantwoorden is het van belang om te kijken naar het kernbegrip 'participatie'. Zoals omschreven in het Theoretisch Kader zijn er meerdere vormen van participatie; namelijk sociale, maatschappelijke politieke en economische participatie. Zoals eerder omschreven focust Colourful zich voornamelijk op sociaal-culturele en maatschappelijke participatie. Dit betekent dat er voor een deel (culturele) scholing is en er activiteiten zijn waar mensen elkaar ontmoeten en zich hierdoor meer thuis gaan voelen in de gemeenschap. Op indirecte wijze kan dit mogelijk ook zorgen voor participatie doordat via Colourful netwerken vergroten en dit in sommige gevallen leidt tot eerder betaald werk vinden of de zelfredzaamheid vergroot wordt. Daarnaast worden lokale ondernemingen betrokken bij de activiteiten waardoor de gemeenschap in deze zin ook een economische boost krijgt.

In de interviews werd deze constatering bevestigd. Veel van de deelnemers, vrijwilligers en partners ervaren dat door Colourful zij meer betrokken zijn geraakt bij de gemeenschap. Er worden veel verschillende betekenissen gegeven aan het werk van Colourful. Zo creëert het een thuisgevoel, het zorgt voor positiviteit, mensen leren van elkaar, misverstanden en vooroordelen verdwijnen, sociale contacten en netwerken worden uitgebreid, mensen ontdekken hun talenten en ervaren een gevoel van trots op hun werk in plaats van het gevoel een last te zijn. Je ziet hiermee vooral dat er in sociale zin meer geparticipeerd wordt door zowel de nieuwkomers als de autochtone bevolking, wanneer zij deelnemen aan activiteiten of deze helpen te organiseren. Ook zijn er activiteiten waar de focus meer ligt op (culturele) scholing. Zo wordt er via voorlichtingen op middelbare scholen verteld over wat radicalisering inhoudt, hoe het is om te wonen in een land in oorlog, maar ook wat voor culturele verschillen er allemaal zijn. Dit werd ook gedaan in de vorm van rondetafelgesprekken. Zo worden er bij de tafel van Massoud vragen gesteld als: 'wat zou je mee nemen als je nu van huis moest vluchten?' of: 'Zou je wel echt in verzet gaan?'.

Tafel van Massoud

Respondent: 'Het zijn een soort rollenspellen. Nieuwkomers durven bijvoorbeeld geen nee te zeggen en in de vorm van rollenspelletjes wordt dat duidelijk. Je ziet dat mensen elkaar van te voren niet genoeg respecteren. Maar dit zijn belemmeringen en aan de tafel met mensen met diverse culturen, ga je in gesprek en kan je mensen ook vragen stellen. En ja... ja dat is eigenlijk heel goed geweest. En de bedoeling is dat 1 keer per maand er zo over belangrijke thema's gepraat wordt die mensen zelf kunnen uitkiezen. Zo is er bijvoorbeeld gepraat over opvoedingskunde in 2 culturen. Van wat als ooit jouw dochter of jouw zoon verliefd wordt op nieuwkomer? Wat doe je? Hoe reageer jij? Wat voor gevoel krijg je? Wat denk jij in eerste instantie? En wat verwacht jij? Dit zijn eigenlijk heel veel punten waarmee jij mensen kan uitdagen. Pas daarna kunnen zij jou begrijpen'.

Andersom doen de van oorsprong Hooglanders dit ook. Zij geven lezingen over wat de verkiezingen in Nederland inhouden en hoe stemmen werkt, maar geven ook fiets- en schaatslessen om de nieuwkomers op een actieve manier wat bij te brengen over de Nederlandse cultuur waardoor zij beter kunnen mee participeren. Dit zijn vormen van maatschappelijke participatie waarmee zowel nieuwkomers als autochtonen door participeren.

Tot slot, lijkt Colourful ook op indirecte manier bijgedragen te hebben aan de economische participatie van betrokkenen bij Colourful. Zo verteld een respondent dat zij door Colourful durfde mee te doen aan een optreden en zij hierdoor uiteindelijk voldoende moed vond om zich weer in te schrijven op het conservatorium. Verder wordt verteld dat respondenten begonnen met het geven van een voorlichting over bijvoorbeeld culturele communicatie op een basisschool en een aantal hier mee door zijn gegaan en hier nu hun werk van hebben gemaakt. Deze activiteiten betekenen veel voor de economische participatie, gaf betrokkenen een stem en een ander gevoel.

Respondent: 'En denk er ook maar eens even over na van wat doet het met je? Ik had iemand die in Syrië voor de klas stond en die je dan mee neemt naar een lagere school om te vertellen over zijn verhaal. Nou die kinderen zitten met open mond te luisteren. Maar ook die man die denkt van "Wow ik sta hier weet je wel". Het is goed voor zijn Nederlands, het is goed voor zijn eigenwaarde. Het doet zoveel met een mens'.

Dit effect is niet alleen zichtbaar bij de nieuwkomers. Ook een vrijwilliger bij Colourful vertelt dat zij nu begonnen is met een cateringbedrijf, waar zij het maken van lekker eten heeft voortgezet. Colourful heeft het mogelijk gemaakt voor mensen om hun talenten en krachten te (her)ontdekken en om hier vervolgens op door te pakken. Ook heeft Colourful het netwerk van mensen verbreed. Hierdoor zijn mensen aan stageplekken gekomen, hebben een sollicitatiegesprek bij een potentiële werkgever gevoerd of ontdekten een geschikte opleiding die bij hen past. Aangezien dit onderzoek wel uitgevoerd

is met een beperkt aantal respondenten is het nog moeilijk te zeggen bij hoeveel deelnemers en vrijwilligers deze economische participatie heeft plaats gevonden.

5.2.1 Participatie voor migranten versus participatie voor allen

Ook als het gaat om participatie is een spanningsveld zichtbaar bij Colourful. Colourful probeert haar activiteiten aantrekkelijk en waardevol te maken voor alle bewoners van Het Hogeland, maar begint wel bij de migrant. Met de activiteiten proberen ze de migranten hun verhaal te laten vertellen, hen te helpen bij het proces van immigreren en een 'thuis' te creëren. Het doel hiervan is wel dat de gehele gemeenschap zo naar elkaar toe trekt en voor iedereen een thuis wordt gecreëerd. Dit betekent dat ook de autochtone bevolking een belangrijke rol speelt in de activiteiten en ook activiteiten helpt organiseren. Bij bepaalde activiteiten is het moeilijk om dat gemeenschappelijke element terug te laten komen of gebeurt dit op een meer indirecte manier. Zo is dit bij de fietslessen soms onduidelijk voor de doelgroep van Colourful omdat sommige mensen dit op het eerste gezicht zien als een 'fietsklasje' voor nieuwkomers. Colourful betreft de autochtone bevolking hier echter wel bij door vrijwilligers te vragen. Bij bepaalde activiteiten lukt dit beter dan bij anderen. Dit spanningsveld *participatie voor migranten versus participatie voor allen* is een opgave waar Colourful soms duidelijk mee worstelt.

Bent u geïnteresseerd in andere landen en culturen?
Deelnemers aan Colourful Het Hogeland hebben
interessante en inspirerende verhalen te vertellen.
Ze komen graag langs voor een presentatie. Wilt u
meer weten over de mogelijkheden?

Mail naar info@colourfulhethogeland.nl
of bel Jenny van der Werf op 06-12206521.

Figuur 11 (Colourful 't Hogeland, z.d.)

5.3 Mogelijkheden in participatie

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de deelvraag: 'Wat zijn de mogelijkheden wat betreft vormen van burgerparticipatie in krimpgebieden om meer legitimiteit te vergaren en hoe zouden deze mogelijkheden geadapteerd kunnen worden naar Colourful Het Hogeland?'

5.3.1 Een moeilijk streven

Aan de hand van de literatuur en de interviews blijkt dat er verschillende ideeën zijn over deze mogelijkheden wat betreft meerdere vormen van participatie stimuleren. De partners hebben hier over het algemeen een sceptischer beeld over dan de deelnemers en vrijwilligers. Zo heeft de gemeente bijvoorbeeld niet het vertrouwen in Colourful om meerdere vormen van participatie onder te verdelen bij Colourful. Zij zien hun kracht in het vinden van verbinding, de leefbaarheid verbeteren, het gemeenschapsgevoel vergroten, maar ook een bijdrage te leveren aan de inburgering van migranten. Zij zien echter geen meerwaarde in Colourful betrekken bij omscholingstrajecten of mensen een plek op de arbeidsmarkt helpen te vinden. In hun ogen zijn andere partijen hier geschikter voor en heeft Colourful onvoldoende capaciteit deze switch te maken:

Respondent: 'Ik denk dat we Colourful nog niet daarvoor moeten benutten, bij die krimp. Met alle respect voor Colourful. Maar dat gaat veel breder dan dat gene waar Colourful voor is opgericht, waar ze ook geld voor krijgen... Dus dat geloof ik helemaal niet zo'.

Ook betrokken partners denken dat Colourful op deze manier wellicht in het water van andere partijen gaat varen en dit niet moet willen. Daarnaast vraagt het bepaalde capaciteiten, een netwerk en de nodige professionaliteit om zo'n drastische switch te maken. Een bekend partner van de organisatie waar meerdere activiteiten mee georganiseerd zijn zegt hierover het volgende:

Respondent: 'Ja dan moeten ze wel de... Dat denk ik zeker, maar dan moeten ze wel het netwerk daar voor hebben want het is... dat model wat je liet zien daar zitten dus allemaal vormen van participatie in en bepaalde aspecten aan het leven van een mens waarom je participatie zou kunnen stimuleren of verbeteren. En, ja. Ik denk dat heel veel dingen ook een verschillend netwerk vragen. Kijk als je iets wil doen om mensen meer banenkansen te bieden of te helpen met... opleidingsmogelijkheden of te helpen met zorg. Dan zou je daar ook de weg moeten weten en dat zijn denk ik ook wel grote taken waar de gemeente een rol in kan spelen. Die heeft heel veel taken die naar de lagere overheden zijn doorgeschreven als zorg. Nou... het zou kunnen. Ik denk dat Colourful dat meer zou kunnen doen, maar ik vraag het me af, of ze die capaciteit hebben. Qua bemensing, qua middelen, qua... Dat ze zich niet verslikken'.

5.3.2 Kansen

Toch zien ook veel van de deelnemers, vrijwilligers, bestuursleden en ook de partners veel voordelen aan op meerdere vlakken van participatie bijdragen. Zo organiseert Colourful al vaker (met bijvoorbeeld vrijwilligersorganisatie Humanitas) lezingen om mensen te helpen bij het lastige proces

van inburgering. Projectcoördinator Jenny zegt hierover het volgende: ‘maar ik zie ook financiële problemen. Het is natuurlijk voor sommige mensen zo'n andere wereld... Waar toch ook wel veel mensen in financiële problemen komen te staan en... nou ja, dus dat ik een gesprek heb gehad met Humanitas, thuisadministratie. Van hé, kunnen we misschien een voorlichting organiseren?’

Zeker op dit gebied van inburgering worden door vele kansen gezien. Veel van de geïnterviewde zien het inburgeringsproces als omslachtig en niet alomvattend, voor wat nodig is, wanneer je in een nieuw land komt. Het examen vraagt naar de deltawerken en Sinterklaas, maar kijkt niet naar essentiële zaken als het doen van belastingaangifte of wat de Nederlandse gebruiken zijn wanneer je je voorstelt. Ook zegt een respondent dat lang niet iedereen gebaat is bij deze passieve manier van leren door uit een boek te leren en een tentamen te maken. Zou in de huidige tijd niet ook wat meer gekeken kunnen worden naar een actieve manier van inburgering? En liggen hier kansen voor Colourful? Een vrijwilliger bij Colourful omschrijft haar idee over hoe Colourful een rol zou kunnen spelen bij deze vorm van inburgering:

Respondent: ‘Nou aan het begin... toen ik bij Colourful zat dacht ik wel van het gaat... we deden eigenlijk alleen maar leuke dingen in de zin van op Mooi Bedum staan, hapjes verkopen, nou weet je, dat soort dingen. En ik vond dat zelf heel summier. Want tuurlijk kan je door middel van eten, dans en muziek je land promoten of aan mensen laten zien hoe het bij jou er aan toe gaat, maar ik miste eigenlijk dat die mensen informatie kregen. Want volgens mij doe je het daar voor. Je wilt graag dat we allemaal één worden. Dat kan alleen maar als mensen goede informatie krijgen. Hoe werkt het hier in Nederland, waarom stemmen wij, hoe zit het met de debatten... Dat zijn hele moeilijke en saaie onderwerpen, maar dat is wel belangrijk om te weten. Maar ook hoe werkt het op scholen, hoe meld je je kind aan, hoe meld je je aan bij een uitzendbureau. Nou dat soort kleine dingetjes. Hoe werkt het met ouderavonden op school... Het klinkt als hele saaie dingen, maar wel dingen die heel erg belangrijk zijn’.

Daarnaast komt ook uit de interviews naar voren dat Colourful mogelijk een cruciale rol kan spelen op het gebied van economische participatie. De gemeente werkt met het werkplein & mobility waardoor nieuwkomers gemakkelijker aan werk komen. Ook werken zij met ‘jobcoaches’ waardoor nieuwkomers begeleid worden bij het proces om snel aan werk te komen. Dit zijn cruciale onderdelen van zelfredzaamheid creëren waar de gemeente trots op is. Echter zou Colourful met hun project ‘Een kijkje in de keuken nemen’ hier volgens respondenten op structurele basis van grote waarde kunnen zijn. Wanneer nieuwkomers vaker kunnen mee kijken op verschillende werkvloeren hoe het werk er aan toe gaat, is het mogelijk dat zij eerder hun talenten ontdekken. Zo ontstaat er een groep gemotiveerde mensen die doet waar ze goed in zijn en vreugde halen uit hun werk. Dit is ook van grote meerwaarde om een thuis te creëren voor mensen en draagt op heel veel maatschappelijke vlakken bij. Een samenwerking met de gemeente om deze economische participatie te versterken kan van grote waarde zijn. Ditzelfde wordt gezegd over organisaties als WerkPro. Hier worden jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid naar werk. Dit werk bestaat bijvoorbeeld uit fietsreparaties en houtbewerking. Wanneer ook hier een samenwerking ontstaat of nauwer contact, kan het zijn dat nieuwkomers die alleen in contact staan met Colourful, nu ook organisaties als WerkPro ontdekken en zo eerder zelfredzaam worden. Op deze manier draagt Colourful ook bij aan het tegengaan van krimp

aangezien meer nieuwkomers in de regio blijven, zelfredzaam worden, bijdragen aan de bedrijvigheid en de klandizie in het dorp en toerisme een boost krijgt.

Tot slot blijkt dat Colourful in politieke zin ook bij draagt aan de participatie. Uit de interviews blijkt dat Hogelaandsters over het algemeen open staan voor nieuwe mensen, hen graag goed ontvangen en ook in contact willen komen met hen. Toch zijn er ook veel vooroordelen en misvattingen en wordt er nog wel eens gediscrimineerd volgens sommigen:

Respondent: 'Dus ik denk nog steeds dat dat een hele mooie ingang zou zijn. Want je hoort toch wel... Ik heb vorige week nog weer gehoord van ik heb ruzie met mijn buurman. Hij is een racist. Dus er is toch wel in die wijk nog wel wat winst te behalen om wat meer begrip voor elkaar te krijgen'.

Respondent: 'Maar toch inderdaad, het is natuurlijk toch inderdaad dat er mensen zijn die zeggen: moeten we ze helpen? Of moeten ze echt in ons land blijven als... als er weer vrede is in Syrië? Of mogen ze ook weer terug? Dat soort meningen hoor je ook. En... dat is natuurlijk al, toch in een... ik denk dat dit ook nu met die crisis van Corona er ook wat extremere gedachten wat meer gehoord worden'.

Respondent: Nee. Maar ook omdat ze... hoe zeg ik dat. Kijk hier op straat dat klinkt misschien gek, maar hier op straat als je iemand tegen komt ook al ken je die gene niet dan groet je die gene en zeg je hallo, hoi of goeie middag. Dat is gewoon gebruik. En dat doet dus niet iedereen. Soms, want wij ontmoeten dus ook als wij nieuwkomers zien die hier niet vandaan komen... En soms groeten ze wel, maar heel veel ook niet. Die vinden dat bijzonder of denken van nou die moeten wat van me'.

Juist in dit soort gevallen biedt Colourful een uitgelezen kans om op een strategische manier dit probleem aan te pakken. Zonder zichzelf te verkopen als een anti-discriminatie beweging of iets vergelijkbaars, bereiken zij wel een samenleving die meer open voor elkaar staat en verschillen accepteert. Velen ervaren dat deze misvattingen verdwijnen en mensen juist van elkaar leren. Zo wordt dit idee van verdraagzaamheid naar elkaar mooi omschreven met de volgende metafoer.

Respondent: 'Onbekend maakt onbemind. Een docent zei van de week nog... was dat niet een onderzoek in Engeland, dat er 700 nou wat is het? er lag in de telefooncel 700 dollar en dat werd door iedereen mee genomen. Maar die gene die een praatje had gemaakt met de gene die het was vergeten of was kwijt geraakt, die kreeg het terug. Hè, en dat zie je heel vaak terug'.

Het blijkt dat Colourful (wellicht deels onbewust) ook in politieke zin een grote bijdrage levert aan de participatie. Uit de literatuur blijkt dat *policy windows* geschikt zijn om succesvolle (beleid)projecten te implementeren. Inspelen op een *sense of urgency*, wat er speelt in de maatschappij is dus relevant voor de kans van slagen. Inspelen op wat er speelt in de maatschappij, denk aan verkiezingen, wordt dus sterk gewaardeerd door de respondenten die deelnemen aan dit onderzoek. Dit is iets wat Colourful wellicht nog sterker met zich mee kan nemen bij het kiezen van geschikte activiteiten. Dit

zijn vormen van participatie die Colourful al stimuleert, maar deels onbewust en vormen van participatie die Colourful op dit moment nog niet (volledig) benut.

Figuur 12 (Colourful 't Hogeland, z.d.)

5.3.3 Samenwerking

Toch is Het Hogeland een regio met specifieke kenmerken waar Colourful rekening mee moet houden bij het maken van deze overweging. Zoals eerder benoemd spelen andere actoren ook een belangrijke rol bij het vormgeven van participatie in de regio. Denk aan de gemeente, vrijwilligersorganisaties als Humanitas, maar ook aan werkgelegenheidstrajecten als WerkPro. In bepaalde gevallen lijkt het verstandiger om deze (soms professionelere) organisaties de regie te laten nemen over dit werk. Dit betekent niet dat Colourful geen rol kan spelen bij het proces. Er kunnen intensievere en met name meer structurele samenwerkingen aangegaan worden waardoor Colourful frequent aanwezig is bij deze participatieprojecten.

Respondent: 'Dus ik denk dat daar meer samenwerking kan ontstaan in plaats van dat Colourful een nieuw initiatief moet gaan uitproberen. En ik denk ook dat die samenwerking er ook bij gebaat is als die er niet is'.

Een ander impuls wat Colourful kan geven aan deze samenwerking is dat zij kan dienen als een verbindingsschakel of als een soort loket voor participatie. Uit de interviews kwam naar voren dat Colourful vaak wordt gezien als een makkelijk aanspreekpunt wanneer nieuwkomers te maken hebben met problemen. Bij bijvoorbeeld burenruzies of financiële problemen stappen deze nieuwkomers vaak niet direct naar de gemeente, de politie of andere instanties, maar kloppen bij Colourful aan voor hulp. Andersom kunnen deze organisaties dus de hulp van Colourful goed gebruiken om de verbinding met de burgers te houden waardoor problemen eerder aan de kaak gesteld worden en vervolgens snel opgelost kunnen worden. Deze verbindingsschakel kan ook bijdragen aan het verminderen van krimp en de revitalisering van het gebied. Wanneer nieuwkomers eerder op de juiste manier inburgeren,

zelfredzaam worden en definitief intrekken in Het Hogeland, draagt dit bij aan het versterken van de regio en het verminderen van krimp.

Het blijkt dat deze samenwerking dus bijdraagt aan meer participatie, maar daarmee ook aan meer legitimiteit. Door deze nieuwe vormen van participatie ontstaat er meer actief burgerschap en een democratische vertegenwoordiging. Daarnaast is er meer transparantie over waar Colourful voor staat, wat het doet en hoe zij dit doen. Ook zal hun efficiëntie vergroten omdat samen met deze vaak grotere en op dit moment professionelere organisaties hun reikwijdte vergroot en meer doelen bereikt worden. De aannames uit de literatuur dat samenwerking een grote rol kan spelen bij het vergroten van legitimiteit, wordt hiermee bevestigd. Deze overwegingen zijn daarnaast gemaakt op basis van de input en feedback die betrokkenen van Colourful hebben gegeven in de interviews. Er wordt door Colourful responsief gehandeld op waar haar achterban om vraagt en waarde in ziet. Er wordt geluisterd naar de terugkoppeling die hier gegeven wordt en zo kan je de legitimiteit door middel van participatie vergroten.

Samenwerking hoeft daarnaast niet alleen met partners, maar kan ook bestaan uit intensievere samenwerking met de vrijwilligers en de dorpen binnen de gemeente Het Hogeland. In dit theoretisch kader kwam naar voren dat eigenaarschap en betrokkenheid van burgers vergroot wordt wanneer burgers meer autonomie en eigen verantwoordelijkheid ervaren over het werk. Participatie hoeft dus niet alleen terug te komen in het soort activiteiten dat Colourful organiseert, gericht op sociaal, maatschappelijk, politiek of economisch niveau, maar kan ook betekenen dat deelnemers en vrijwilligers daadwerkelijk meer participeren in de activiteiten. Meer betrokkenheid door middel van enquêtes na activiteiten, focusgroepen of dorpscoördinatoren kan tot succes leiden. Deze dorpscoördinatoren hebben meer zicht op wat speelt binnen dorpen en waar behoefte aan is wat betreft activiteiten. Wanneer Colourful haar publiek op deze manier mee laat participeren kan ook de legitimiteit vergroten aangezien wederom meer draagvlak gecreëerd wordt, er transparantie is, feedback wordt verwerkt, besluitvorming plaatsvindt middels een duidelijk systeem van procedures en burgers een actieve bijdrage leveren binnen deze publieke innovatie. Meer werken via clusters, de dorpen, kan helpen dit eigenaarschap te vergroten. Een project wat het dorp zelf organiseert vergroot dat gevoel van eigenaarschap. De binding die deelnemers voelen met een activiteit in eigen dorp wordt namelijk in gesprekken bevestigd:

Respondent: 'Ik merkte dat het Colourful Bedum, ik denk dat ik daar mijn hart en ziel heb ingelegd, maar als dat project is in Warffum is, dat ik mij daar al veel minder verbonden mee voel. En wij hebben op een gegeven moment ook tegen (...) gezegd van Colourful Bedum wordt Colourful het Hogeland, dat vinden we prachtig want ik vind ook dat het eigenlijk Colourful Nederland zou moeten zijn. Maar... ik voelde mij niet geroepen om mij met ziel en zaligheid in Warffum ook in te zetten. En ik hoopte en ik denk ... ook, dat daar in Warffum ook een ... (ik) woont of een ... (Pietje) of noem maar op, die dat daar gaan opzetten. En natuurlijk hebben we gezegd dat we het helpen opzetten. En als iemand, de burgemeester in Utrecht vraagt wil je dat hier doen dan doe ik het graag, maar ik wil het dan wel weer los kunnen laten. Hier in Bedum laat ik het niet los'.

5.4 de Herinrichting

In dit resultaten hoofdstuk kwam al naar voren dat wanneer Colourful grote veranderingen wil maken in haar werkmethode, de doelgroep die ze wil bereiken en de legitimiteit die ze wil vergaren, dit ook gepaard gaat met meer professionaliteit, een groter netwerk en meer structuur in haar processen en werkmethodes. Een uitgedachte werkmethode waar bijvoorbeeld via het *Collaborative Governance* wordt gewerkt via netwerken en experimenteren is mogelijk nodig om de herinrichting van Colourful vervolgens mogelijk te maken. Context speelt hierbij ook een belangrijke rol. Dit zijn elementen die voortkomen uit deelvraag 3: *'Hoe kan deze lokale publieke innovatie in Het Hogeland het beste worden ingericht na een verschuiving en verbreding van focus om meer legitimiteit te vergaren?'*

5.4.1 Effectieve samenwerking

Zoals benoemd geven respondenten aan dat het relevant kan zijn voor Colourful om nog meer en op structurele basis te gaan samenwerken met andere actoren. Op het moment doet Colourful dit ook en erkent het feit dat soms bestaande organisaties beter ingeschakeld kunnen worden om hen te helpen een project vorm te geven. Echter leidt dit niet in alle situaties tot een succes en blijkt het lastig voor Colourful om deze contacten warm te houden. Uit de literatuur komt echter naar voren dat er wel degelijk strategieën gebruikt kunnen worden om die samenwerking effectiever te maken (Hartley et al, 2013, Ansell & Gash, 2007, Head & Alford, 2015).

Uit deze literatuur blijkt dat netwerksamenwerking bijdraagt aan de effectiviteit en het democratisch vermogen van een netwerk. Hiervoor moeten managers wel beschikken over strategische en samenwerkingsgerichte competenties en zij zich ook contextgevoelig kunnen opstellen om beleid goed te kunnen uitvoeren en te herzien. Samenwerkingsgerichte vaardigheden zijn dan communicatieve vaardigheden, het vermogen om te coachen en vertrouwen op te bouwen. Deze competenties zijn essentieel voor goede netwerksamenwerking en zal bijdragen aan het opzetten van waardevolle competenties (Hartley et al., 2013). Netwerksamenwerking bestaat volgens Rhodes (1996) uit wederzijdse afhankelijkheid, voortdurende interactie tussen de actoren in het netwerk en de aanwezigheid van informele spelregels die zorgen voor een grote mate van autonomie ten opzichte van de staat. Verder zeggen Head en Alford (2015) dat de voorwaarden voor een effectieve netwerksamenwerking zijn dat het een holistische benadering is, er een samenwerkingsproces is, leiderschap en flexibiliteit. Ansell & Gash (2007) vullen dit nog aan met de voorwaarden: de aanvangsomstandigheden en de inrichting van het netwerk zijn op orde, face-to-face communicatie is nodig, wederzijds vertrouwen en wederzijdse betrokkenheid.

Ook in de interviews werd bevestigd dat (netwerk)samenwerking een strategische keuze is voor Colourful, maar dat dit alleen succesvol zal zijn als aan deze voorwaarden wordt voldaan. Zo blijkt dat de stap van Colourful Bedum naar Colourful 't Hogeland waarschijnlijk moeizaam gaat, omdat er nog geen langdurige relatie is opgebouwd met voortdurende interactie, met veel face-to-face communicatie en wederzijdse betrokkenheid. Ook wordt gezegd dat de gemeente Colourful misschien minder snel passeert wanneer Colourful veel samenwerkingsverbanden aan gaat:

Respondent: 'Kijk Jenny, haar netwerk zit ook gewoon in Bedum en op het moment dat jij in Hogezaand zoiets wil opstarten, was het voor Jenny makkelijker starten in Bedum omdat ze daar al mensen kende. Maar zij is wel zo enthousiasmerend dat ze dat wel kan. Dat zie ik haar wel doen. Maar ja dan moet je eigenlijk weer helemaal opnieuw zoiets... ja, oppakken'.

Respondent: En ja, in de gemeente Het Hogeland, geld is gewoon een probleem voor de gemeente. Dus het is heel lastig om daar tussen te komen en te zorgen dat je structureel zeg maar ergens aanspraak op kan maken, maar ja zorg dus dat je je netwerk zo opbouwt dat ze niet om je heen kunnen. En dat ze ook het gevoel hebben van nou ja, deze club moet er zijn. Dus zorg dat je relevant bent en relevant blijft.

Colourful heeft al veel mooie stappen gezet om deze samenwerking te verbeteren. Zo heeft zij geprobeerd de inrichting van het netwerk bij te sturen door te kijken of er samenwerkingen aangegaan konden worden met soortgelijke stichtingen, maar ook met de gemeente of andere partners. Daarnaast is er aandacht besteed aan welke leden onderdeel zijn geworden van het bestuur en of zij gebruik kunnen maken van hun netwerk en hun strategische en samenwerkingsgerichte competenties. Wat betreft het creëren van een vertrouwensband met de gemeente is het constateerbaar dat hier nog onvoldoende sprake van is. Er is bijvoorbeeld een petitie aangegaan waarbij Colourful dreigt te stoppen wanneer zij geen subsidie kregen en andersom heeft de gemeente twijfels over bepaalde keuzes in de vormgeving van de stichting. Meer directe communicatie om dit vertrouwen te vergroten kan helpen. Andere partners ervaren ook minder communicatie de afgelopen tijd en vinden Colourful onvoldoende zichtbaar geweest. Een verklaring hiervoor lijkt mede te komen door de Covid-19 pandemie, die mogelijk heeft geleid tot minder zichtbaarheid en heeft mogelijk wat van het vertrouwen verminderd. Toch lijkt het ook lastig om samen te werken binnen allerlei bestaande maatschappelijke structuren bij een nieuwe gemeente en hier de juiste partners voor te vinden. Een idee wat geopperd wordt om toch te zorgen voor meer zichtbaarheid en intensieve interactie met de gemeenschap is de rijdende foodtruck. Ook wordt het belang van voorlichtingen nogmaals genoemd. Dit maakt Colourful wendbaar en zichtbaar in de gehele gemeenschap.

Respondent: 'Ja en ik denk ook zeg maar, om Colourful te plaatsen in Zuidoost-Groningen of in de stad Groningen. Daar moet je het netwerk voor kennen, nou ja het zaaibedje mooi gereed maken voordat je die plantjes zet. En waar we nu op uitkwamen is zo'n rijdende foodtruck of zo. Weet je, dan ben je niet gebonden aan 1 plek. Je bent ontzettend zichtbaar. En dan kan je je concept nog wel presenteren en vermarkten. Ik denk ook gastlessen die doe je natuurlijk, daar komen we mensen van uit de hele provincie, kunnen dan naar 1 plek komen waar studenten zijn. Dat is allemaal niet zo ingewikkeld als dat je dwars door alle bestaande maatschappelijke structuren in een gemeente opnieuw moet gaan beginnen'.

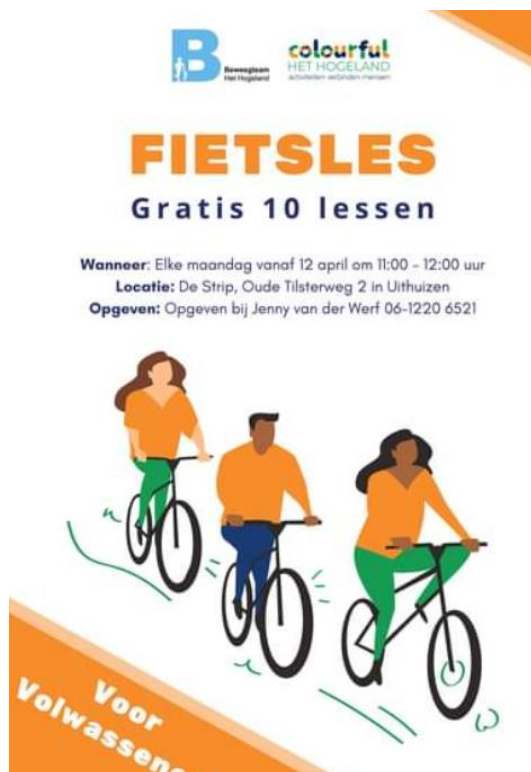
5.4.2 Methodisch werken

Daarnaast is het voor Colourful ook van belang meer aandacht te besteden aan de methodes waar zij mee werken. Methodes maken werk namelijk bewuster, systematischer, doelgerichter en procesmatiger. Je brengt overzicht in het werk wat je doet en dit kan gebruikt worden om je boodschap

kracht bij te zetten. Uit de interviews komt meermaals kritiek op het gebrek aan methodisch werken bij Colourful. Voor een aantal staat dit hand in hand met een minder professionele indruk en dit doet af aan de legitimiteit van de organisatie. Voor een deel wordt er ook gezegd dat dit de kracht is van Colourful en dit informele karakter beschermd moet worden. Zo wordt er het volgende gezegd:

Respondent: 'Nou ik denk dat zij gewoon meer externen binden. Dat betekent intern beginnen. Ik zeg wel altijd tegen studenten als je buiten wat wil bereiken, moet je wel zorgen dat je het van binnen goed voor elkaar hebt. Het goed georganiseerd hebt. En ik denk dat zij er baat bij hebben bij toch misschien meer focus en dingen toch meer concreet maken en dingen benoemen. En zich meer focussen. Want ze doen nu van alles. En dus misschien echt meer focussen'...

Respondent: 'Uhm... Ja, het was, ik vond het, wat chaotisch. Er zat niet zoveel structuur in. Maar op een gegeven moment kwam ik er ook wel achter dat dat ook wel bij Colourful past en dat ook is wat we willen zijn. En daar had ik in het begin wel een beetje moeite mee want... wat ik net zei ik ben wel heel snel ergens enthousiast voor te krijgen, maar ik heb ook nog wel de neiging om te kijken, want dat heb ik in mijn werk ook, van ho wacht eens even, past dit wel in ons beleid? Hebben we dit begroot? En komen andere dingen dan niet in de knel hè? Op die manier. Maar met name Jenny is iemand die heeft wat er op haar pad komt dat pakt ze op en daar wordt ze enthousiast over en dan moet het ook doorgaan... En dat is haar kracht geweest en zo is Colourful ook ontstaan.

Figuur 12 (Colourful 't Hogeland, z.d.)

Toch is er door Colourful in het verleden al geprobeerd de organisatie professioneler in te steken en ook te werken met meer methodes. Zij hebben hiervoor de hulp ingeschakeld van bijvoorbeeld de Hanzehogeschool, maar ook van kenniscentrum CMO-STAMM. De Hanzehogeschool toen der tijd een aantal studenten van de opleiding communicatie naar de naamsbekendheid van Colourful laten kijken en hen gevraagd te onderzoeken hoe Colourful meer op de kaart kan komen te staan. Hier kwamen al een aantal interessante bevindingen uit waaronder het feit dat Colourful toch een wat oudere en over het algemeen een iets meer vrouwelijke doelgroep aantrekt. Verder is kenniscentrum en tweedelijns welzijnsorganisatie CMO-STAMM gericht op provincies mooier maken door samen te denken over armoedebeleid, mantelzorgondersteuning, vrijwilligersbeleid, leefbaarheid en het behoud van voorzieningen. Zij boden bij het mee denken met Colourful dus een stukje extra kennis en professionaliteit. Zij hebben hierdoor bijvoorbeeld draagvlaksessies gehouden, een stakeholderanalyse gedaan, meegedacht over een meerjarenplan, maar ook het netwerk van Colourful verbreed en mee gekeken bij het schrijven naar fondsen.

Respondenten vinden echter dat doelen en resultaten kwantificeerbaar moeten worden, er een duidelijke doelgroep wordt aangewezen en een heldere visie wordt geformuleerd. Met name over de visie van Colourful blijkt veel verwarring. Zo zien bepaalde respondenten Colourful als een vrijwilligersorganisatie die leuke activiteiten organiseert voor migranten terwijl anderen het zien als een ontmoetingsplaats voor de gehele gemeenschap. Hierdoor zien belangrijke financierders als de gemeente of fondsen niet het volledig potentieel wat Colourful te bieden heeft. Door slimme methodes in te zetten kan deze boodschap beter overgebracht worden.

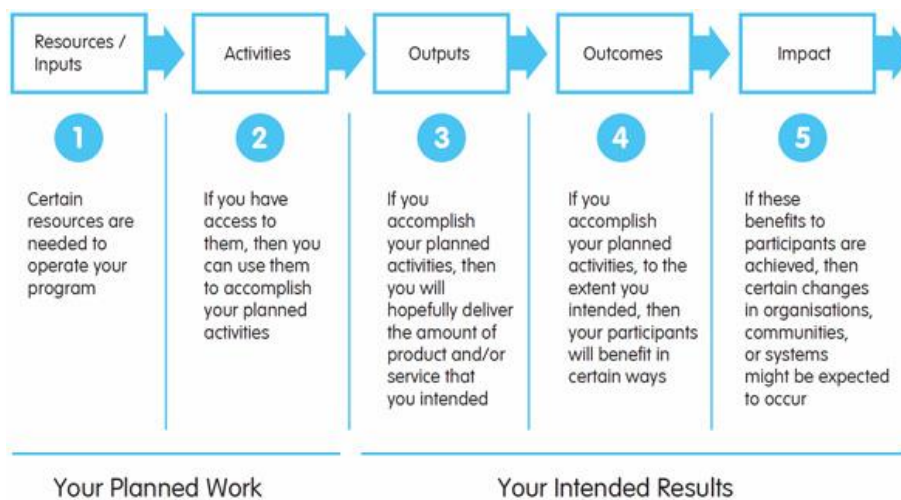
Ideeën die respondenten hiervoor opperen zijn:

- Kleinschalig beginnen, doe waar je goed in bent, perfectioneer dat en breid dan pas uit
- Kies en bepaal een doelgroep waar je naar streeft. Dan pas kan je vooraf en achteraf meten of naamsbekendheid bijvoorbeeld is toegenomen
- Zet meer in op social media om de naamsbekendheid te vergroten
- Werk door middel van stakeholderanalyses en SMART analyses om structuur en overzicht aan te brengen
- Werk via co-creatie. Dit houdt in dat er gewerkt wordt aan procesvernieuwingen met een focus op bijvoorbeeld flexibel organiseren, slimmer werken en samenwerking (Movisie, z.d.)
- Werk met werkgroepen. Zij hebben compleet eigenaarschap over een activiteit organiseren tot aan de financiering hiervoor regelen
- Draagvlaksessies organiseren om te kijken waar de gemeenschap behoefte aan heeft
- Werken met sponsors of donateurs om niet volledig op de steun van de gemeente of partners aan te moeten

Ook deze constatering van de respondenten sluiten aan op de literatuur aangeboden in het Theoretisch Kader. Het conceptueel model voor adoptie en diffusie zegt namelijk dat wanneer je een innovatie succesvol wilt implementeren er rekening gehouden moet worden met een aantal factoren om een *goodness of fit* te creëren. Zo moet er rekening gehouden worden met functionele overwegingen, politiek-bestuurlijke overwegingen, institutionele overwegingen, organisatiekenmerken van de adopter, kenmerken van het organisatienetwerk en kenmerken van de beleidssector. Door middel van analyses zoals de stakeholderanalyse, maar ook bijvoorbeeld draagvlaksessies krijgt Colourful een beter beeld van haar omgeving en zichzelf en kan betere

inschattingen maken of adoptie van bijvoorbeeld nieuwe vormen van participatie geschikt zijn voor haar organisatie en het netwerk. Door dit methodisch werken krijgt de stichting meer informatie om goed doordachte beslissingen te nemen die aansluiten op de wensen van haar doelgroep, haar netwerk en haar eigen capaciteit.

Aangezien methodisch werken helpt bij bewuster, systematischer, doelgerichter en procesmatiger werken is een ander idee om te werken met een Theory of Change model. De Theory of Change is eigenlijk een uitgebreide beschrijving en illustratie van hoe en waarom een gewenste verandering zal plaatsvinden in een bepaalde context (zie figuur 13). Het is het invullen van of en hoe een veranderinitiatief (zoals activiteiten en interventies) leidt tot het bereiken van de gewenste doelen. Zo kan een organisatie kijken of haar langetermijndoelen bereikt worden of dat er andere voorwaarden ingevuld moeten worden om die doelen te bereiken (Center for Theory of Change, 2021). Wanneer Colourful dit model invult kan zij beter zicht krijgen op of haar activiteiten de gewenste doelen bereiken of dat zij bijvoorbeeld meer moeten bijsturen of onderdelen moeten toevoegen aan een activiteit. Zo bleek uit de interviews dat bij het aanbieden van hapjes op een markt om verbinding te creëren tussen de autochtone bevolking en de nieuwkomers, er niet gelet wordt op of die verbinding daadwerkelijk gemaakt wordt. In sommige gevallen wordt er namelijk alleen wat eten verkocht. Hier meer op bijsturen kan via een Theory of Change sneller ontdekt worden.

Figuur 13 (EduSpots, z.d.)

5.4.3 Experimenteren

Tot slot, blijkt uit dit onderzoek en uit de literatuur dat experimenteren relevant is. Een aantal respondenten geeft aan dat veel activiteiten hetzelfde zijn en dat er weinig vernieuwing plaatsvindt, maar andere zeggen ook dat er al stappen gezet zijn maar dit nog verder uitgediept kan worden. Zo wordt er het volgende gezegd:

Respondent: 'Maar je moet niet altijd hebben dat mensen na 20 jaar weer op hetzelfde niveau blijken in hun activiteiten. Je verwacht wel een beetje vooruitgang. Maar die vooruitgang daarvoor heb je ook faciliteiten voor nodig en aanpassing nodig'.

Respondent: 'Maar aan het begin toen ik bij Colourful zat dacht ik wel van het gaat... we deden eigenlijk alleen maar leuke dingen in de zin van op Mooi Bedum staan hapjes verkopen, nou weet je dat soort dingen. En ik vond dat zelf heel summier. Want tuurlijk kan je door middel van eten, dans en muziek je land promoten of aan mensen laten zien hoe het bij jou er aan toe gaat, maar ik miste eigenlijk dat die mensen informatie gekregen. Want volgens mij doe je het daar voor. (...) Uhm en ik had het gevoel dat dit misschien ook niet de opzet van Colourful was... maar ik miste dat wel. Maar ik merk nu gaande de jaren dat we steeds meer behalve fietslessen, zwemlessen, schaatsen, wat ik ontzettend leuk vind schaatsen, maar... er ook aandacht is voor het stemmen weet je wel. En er is een taalcafé nu waar ook mensen heen kunnen. Dus er worden steeds meer belangrijke dingen gedaan om het zo maar te zeggen. En ik denk dat dat nog wel uitgediept kan worden, maar ik denk ook dat je kleine stapjes moet doen.

5.5 Betrokken partners Colourful

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de laatste deelvraag: 'Welke rol hebben partijen (zoals de gemeente en partners) op dit moment in relatie tot Colourful en haar netwerk en hoe zou deze rol het meest zinvol en betekenisvol aangepast en verbeterd kunnen worden?' In dit resultaten hoofdstuk is al laten zien dat respondenten mogelijkheden zien voor Colourful om te innoveren op het gebied van participatie. Hier kan mogelijk de legitimiteit mee vergroot worden. Een belangrijke voorwaarde hiervoor, geven velen aan, is dat de herinrichting professioneel gedaan moet worden met voldoende aandacht voor samenwerking, methodisch werken en experimenteren. Uit het theoretisch kader komt naar voren dat belangrijke partijen in het netwerk van een lokale innovatie ook een essentiële rol spelen bij het succes van een innovatie en het verbreden van deze innovatie. Dit wordt met deze reden in deze paragraaf onderzocht.

Een groot deel van het beantwoorden van deze vraag is al eerder aan bod gekomen door aandacht te geven aan de waarde van samenwerking en hoe Colourful deze samenwerking nieuw leven kan inblazen. Het bleek dat competenties als communicatieve vaardigheden, het vermogen om te coachen en vertrouwen nodig zijn (Hartley et al, 2013). Daarnaast worden wederzijdse afhankelijkheid, voortdurende interactie tussen de actoren in het netwerk, leiderschap, flexibiliteit, juiste aanvangsomstandigheden, de juiste inrichting van het netwerk, face-to-face communicatie, wederzijds vertrouwen en wederzijdse betrokkenheid als essentieel gezien (Rhodes, 1996; Head & Alford, 2015; Ansell & Gash, 2007)

5.5.1 De gemeente

In de verhouding tussen Colourful en de gemeente lijkt echter nog meer mogelijk te zijn als het gaat om samenwerken. Vaak neemt de gemeente bij maatschappelijke initiatieven namelijk een dirigerende rol aan terwijl het vaak beter een faciliterende rol kan aannemen, zeker bij collaboratieve innovatieprocessen (Huis in 't Veld, 2014). Colourful 't Hogeland is bezig met innoveren en projecten opzetten en wilt graag de hulp van de gemeente om te groeien. Op het moment heeft Colourful op

haar eigen manier al haar best gedaan het collaboratief innovatieproces te verstevigen en zo veel mogelijk stakeholders en partners hierbij te betrekken blijkt uit de gesprekken. Wat Colourful op dit moment van de gemeente nodig lijkt te hebben is echter geen steward-rol of een mediator-rol, maar een katalyserende rol. Bij deze rollen kijkt de gemeente hoe zij het innovatieproces kan beschermen, het netwerk kan uitbreiden, de samenwerking kan stimuleren en kan bemiddelen tussen de stakeholders (Huis in 't Veld, 2014). Uit de interviews blijkt dat er een wens is om projecten voor de gemeenschap samen op te zetten en hierbij van elkaar te leren en te profiteren:

Respondent: 'En ik snap hun dilemma's wel, maar ik hoop dat ze gewoon de win-win situatie gaan zien. Ik heb al eerder gezegd van laten we een keer in gesprek gaan voor gezamenlijke belangen. Waar we in elkaar kunnen ondersteunen. En ja, ik snap het niet dat daar geen gebruik van wordt gemaakt'.

Het is logisch dat de gemeente goed toezicht wil houden op projecten in de gemeenschap omdat zij nog steeds verantwoordelijkheid voelt voor het creëren van publieke waarde, maar wanneer publieke managers toch telkens kijken wat de opties zijn voor uitbesteding, kan deze samenwerking aan beiden kanten succesvol zijn. Een 'Out of the box' blik op deze partnerschappen kan er dus voor zorgen dat nieuwe publieke innovaties katalyseren, kortom versnellen (Huis in 't Veld, 2014). Toch blijft dit voorlopig wellicht nog lastig gezien het feit dat de gemeente Het Hogeland zeker na de gemeentelijke herindeling zelf ook moeite heeft het hoofd boven water te houden (zie figuur 14). Dit maakt het des te meer relevant voor Colourful om te zorgen dat zij relevant genoeg blijft voor de gemeente.

(figuur 14. (Kennisgeving voor omleiding, z.d.)

5.5.2 Inclusie

Een interessante bevinding die ontdekt werd middels deze interviews, is dat er wellicht mogelijkheden zijn voor Colourful en de gemeente om samen te werken aan het vormgeven van het inclusiebeleid. Colourful wordt als minder geschikt geacht voor het vormgeven van de economische participatie, maar op het gebied van inclusie worden wellicht wel mogelijkheden gezien. Op deze manier kan Colourful zich wellicht voldoende relevant maken voor een (financiële) bijdrage van de gemeente. De gemeente probeert namelijk te zorgen voor een inclusieve organisatie, maar met name ook een inclusieve samenleving. Dit houdt volgens hen in dat niemand in de maatschappij wordt buiten gesloten, maar ongeacht je huidskleur, je geaardheid of je inkomen, je gelijk wordt behandeld. Colourful probeert dit zelfde doel te bereiken met het organiseren van activiteiten waar mensen elkaar ontmoeten en

vooroordelen verdwijnen. Nieuwkomers maken net zo goed onderdeel uit van Het Hogeland als de autochtone bevolking en dit gevoel van Het Hogeland is een thuis voor iedereen willen zij laten groeien. De gemeente ziet zelf dit verband ook:

Respondent: 'En ik denk dat de ervaringen die Colourful het Hogeland zelf ook doet in hele concrete situaties, dat we daar dan af en toe wat meer gebruik van kunnen maken om de blinde vlekken te kunnen ontdekken. Om ze wat meer breder te kunnen verruimen. Dat vind ik wel'.

Dit laat zien dat er wellicht mogelijkheden zijn om rondom het thema 'inclusiviteit' een samenwerking aan te gaan waar voor zowel de gemeente als Colourful een win-win situatie ervaren.

5.5.3 Betrokken partners

Het inspelen op andere partijen is ook relevant. Colourful heeft al gekeken om meer samenwerkingsverbanden aan te gaan met soortgelijke organisaties, maar ook andere partijen die niet in het straatje van Colourful liggen zijn relevant. Deze organisaties kunnen van elkaar leren en profiteren op meerdere vlakken. De andere *Welcoming Spaces* projecten lieten al zien dat migranten een grote bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van krimp in krimpgebieden (*Welcoming Spaces*, 2020). Colourful kan wellicht een bijdrage leveren in het verminderen van de krimp in regio Het Hogeland en samenwerkingen aangaan met Intersectorale Allianties. Intersectorale allianties zijn samenwerkingsverbanden waarbij partijen uit twee of meer sectoren van de samenleving (overheid, markt en niet-gouvernementele organisaties) betrokken zijn bij een niet-hiërarchisch organisatorisch verband en zij middelen delen om individuele, gemeenschappelijke en maatschappelijke doelen te realiseren. Deze samenwerking kunnen helpen om de complexe *wicked problems* in de wereld op te lossen waar overheden of publieke organisaties vaak mee vandoen hebben (Head & Alford, 2015). Op dit moment levert Colourful wellicht een indirecte bijdrage aan het verminderen van krimp in de regio omdat het bijdraagt aan de verschillende vormen van participatie, sommige indirecter dan anderen. Door met name de economische participatie kan het zijn dat migranten zich meer binden aan het gebied en minder snel wegtrekken. De bedrijvigheid, toerisme en klandizie blijven in het gebied en dit vermindert de krimp. Uit de interviews kwam ook weer naar voren dat de Gemeente Hogeland nog te maken heeft met deze krimp, maar er ook mogelijkheden zijn ontstaan door bijvoorbeeld aan te haken op de energietransitie. Colourful kan haar mogelijkheden verkennen om met mogelijke partners een grotere bijdrage te leveren aan het aanpakken van dit probleem. Dit kan middels de eerder besproken ideeën zoals het opzetten van het programma 'Een kijkje in de keuken', maar ook door het toerisme nieuw leven in blazen met (grote) evenementen of door een winkel te openen waar culturele producten en lekkernijen worden verkocht. Zo ontstaat ook werkgelegenheid.

Voorbeeld revitalisering: het bekende internationale festival Op Roakeldais

Respondent: 'ja, die zagen eigenlijk meteen van ja, maar jeetje hier gebeurt iets heel speciaals en dit is een heel mooi visitekaartje voor onze regio en hier kunnen we ook mee zeg maar naar buiten toe. Hier kunnen we echt wel mee aan komen. Nou ja goed, op een gegeven moment heb je dan je eerste festival in de nieuwe gemeente. Burgemeester uitgenodigd, en die kwam van buiten de gemeente dus die kende het ook eerst nog niet. En die kwam hier en die zegt: 'Ja, maar jeetje dit is geweldig! Hier kunnen wij als gemeente ook echt wat mee. Hier kunnen we gasten uitnodigen, hier kunnen we mee pronken en hier kunnen we dus allerlei bedrijven en andere gemeentes en weet ik veel wat allemaal mee uitnodigen en dat gaan we ook doen!'

5.5.4 Slot

In dit hoofdstuk; 'De resultaten' is geprobeerd een antwoord te geven op de empirische deelvragen van dit onderzoek. Hiervoor is er een beeld geschetst van de lokale innovatie Colourful, de stichting die onderzocht werd in dit onderzoek. Daarnaast is gekeken naar welke vormen van legitimiteit en participatie er op dit moment zichtbaar zijn, wat mogelijkheden zijn wat betreft nieuwe vormen van participatie en hoe dit heringericht kan worden en met oog op de context en de betrokkenen. Met deze impliciete antwoorden op de deelvragen is het nu mogelijk om in het volgend hoofdstuk een expliciet antwoord te geven op de theoretische en empirische deelvragen en wordt daarmee ook toegewerkt naar een antwoord op de centrale vraag van dit onderzoek.

6 Conclusie

In dit afsluitende hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoek en worden er daarnaast aanbevelingen gedaan aan de onderzochte casus van dit onderzoek en worden er aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek. Er wordt daarom eerst antwoord gegeven op de theoretische en empirische deelvragen van dit onderzoek en vervolgens zal antwoord gegeven worden op de hoofdvraag.

6.1 Literatuuronderzoek

In dit onderzoek is er literatuur geselecteerd op basis van de relevantie die het heeft voor het onderzoek. Bij het literatuuronderzoek werden de kernconcepten 'publieke (lokale) innovatie', 'krimp', 'participatie' en 'legitimiteit' behandeld. Op basis van de bevindingen in de literatuur werden verwachtingen uitgesproken wat betreft de beantwoording van de hoofdvraag en de deelvragen. De hoofdvraag die onderzocht werd is als volgt: *'Hoe creëer je meer legitimiteit bij een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, waar op een innovatieve manier geprobeerd wordt burgers meer te laten participeren?'* Uit het literatuuronderzoek blijkt dat een lokale publieke innovatie veel waarde heeft, maar wel volgens bepaalde voorwaarden opgezet moet worden om succesvol te zijn (Crosby et al, 2017; Hartley et al, 2013; Ansell & Gash, 2007; DiMaggio & Powell, 1983; Bigham, 1978; Bovens, 2017). Krimpgebieden vragen daarnaast om een context gebonden aanpak (Welcoming Spaces, 2020). Wanneer een publieke innovatie vervolgens haar legitimiteit wil vergroten moet zij letten op een aantal belangrijke factoren. Participatie kan dan bijdragen aan het vergroten van die legitimiteit wanneer de stichting meer aansluit op de wensen van haar doelgroep en hierdoor meer legitimiteit ontvangt. Belangrijk hierbij lijkt wel dat er voldoende aandacht is voor het inrichten en er voldoende samenwerking is met de gemeente en andere partners. Op basis hiervan werd er verwacht dat nieuwe vormen van participatie daadwerkelijk de legitimiteit van lokale innovaties in krimpgebieden kan vergroten, samenwerking hierbij een belangrijke rol speelt en een context-gebonden aanpak nodig is.

6.2 Antwoorden op theoretische en empirische deelvragen

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de theoretische en empirische deelvragen die in dit onderzoek geformuleerd zijn. De theoretische deelvragen worden beantwoord op basis van de theorie (hoofdstuk 3) en de empirische deelvragen op basis van de waarnemingen gedurende dit onderzoek (hoofdstuk 5). Allereerst wordt aandacht besteed aan de theoretische deelvragen (1 t/m 4) en dan worden de empirische deelvragen (5 t/m 8) beantwoord.

Deelvraag 1: Wat is een lokale publieke innovatie en wat zijn voorwaarden om succesvol een lokale publieke innovatie in te richten, ook met oog op het netwerk waar in de innovatie zich bevindt?

Vanuit de literatuur komt naar voren dat publieke innovaties vooral gaan over vernieuwing. Volgens de managementstroming *Collaborative Governance* zijn er enkele voorwaarden om deze publieke innovaties op een succesvolle manier op te zetten. Er moet voldoende aandacht zijn voor netwerksamenwerking om problemen te kunnen definiëren en te kunnen zoeken naar nieuwe ideeën, wat nodig is bij een innovatie (Crosby et al, 2013, Hartley et al, 2013) Daarnaast geeft het conceptueel model voor diffusie en adoptie voorwaarden aan zoals zichtbaarheid in de media en aandacht voor politiek-bestuurlijke overwegingen (Bekkers e.a., 2006) Tot slot, zeggen Ansell en Gash (212) dat de

gemeente ook een bepaalde rol kan innemen ten opzichte van een innovatie en dat het voor een innovatie van belang is dat deze rol juist aansluit bij het type innovatie. Dit zijn voorwaarden die gelden voor een publieke innovatie in het algemeen. Bij lokale innovaties is context echter ook enorm van belang (DiMaggio & Powell; 1983, Bingham, 1978; Bovens, 2017). De beschikbaarheid in middelen, leveranciers en het netwerk is namelijk een lastige opgave in de lokale context (Bingham, 1978).

Deelvraag 2: Wat zijn krimpregio's en veel voorkomende problemen in deze gebieden?

Vanuit de literatuur blijkt dat krimpgebieden omschreven worden als: *“settlements that are characterized by their small scale, low population density and being distanced from urban areas (Zahl-Tahnem & Haugen, 2019).”* Dit betekent dat het relatief kleine gebieden zijn, ver weg van stedelijke gebieden en ze te kampen hebben met een kleine populatie en soms depopulatie. Depopulatie is ook wel het proces waarbij een territorium populatie verliest vergeleken met eerdere periodes (Zahl-Tahnem & Haugen, 2019). Deze krimp zorgt voor veel moeilijkheden bijv de ondernemingen in deze gebieden. Zij overleven de krimp financieel gezien niet omdat er onvoldoende klandizie is. Ook bewoners van het gebied, waaronder migranten die in het gebied zijn gevestigd, moeten wegtrekken naar de grote steden omdat hier meer werk, netwerken en zekerheid te vinden zijn. De demografische krimp zorgt ervoor dat zij moeten zoeken naar kansen in de steden en kleine steden moeten verlaten (Ponzo, 2020). Revitalisering is daarom nodig. Dit betekent dat krimpgebieden weer leefbaar en duurzaam worden gemaakt (Welcoming Spaces, 2020).

Deelvraag 3: Wat is legitimiteit?

In dit onderzoek wordt ook het begrip 'legitimiteit' gedefinieerd. Er werd hier gekozen voor de definities van Suchman (1995) en Lu (2014) omdat deze het meest geschikt waren voor publieke lokale innovaties. Volgens Suchman (1995) kan legitimiteit gezien worden als gegeneraliseerde perceptie of assumptie die de acties van een entiteit als wenselijk, geschikt of degelijk ziet binnen een sociaal geconstrueerd systeem van normen, waarden, overtuigingen en definities. Volgens Lu (2014) bestaat dit sociaal geconstrueerd systeem eigenlijk alle betrokken actoren van de organisatie. Deze betrokken actoren kunnen onder verdeeld worden in de interne institutionalisering en de externe institutionalisering. Dit zijn de belanghebbende van binnenuit en de belanghebbende van buitenaf die zorgen voor steun en draagvlak voor de organisatie, of te wel legitimiteit. In dit onderzoek wordt dus legitimiteit vergaard wanneer de acties van een lokale innovatie aansluiten bij de normen, waarden, overtuigingen en definities van al haar betrokkenen. Hieruit haalt zij kracht en steun om het werk voor te zetten.

Deelvraag 4: Wat is burgerparticipatie en hoe stimuleer je dit?

Ook de laatste theoretische deelvraag werd in dit onderzoek beantwoord. Er is in dit onderzoek gekozen voor de definitie van van Houwelingen (2014). Hij zegt dat participatie bestaat uit economische, sociale, maatschappelijke en politieke participatie om de kwaliteit van de democratie te waarborgen. Economische participatie richt zich vooral op de arbeidsparticipatie van mensen waardoor een eigen inkomen gegenereerd wordt via betaald werk. Sociale participatie betekent dat er een deelname is aan voorzieningen zoals onderwijs, scholing en vorming. Maatschappelijke participatie betekent dat er een deelname is aan maatschappelijke verbanden zoals verenigingen, vrijetijdsclubs, belangenorganisaties en andere sociale netwerken. Tot slot, gaat politieke participatie

over kwetsbare en weerbare burgers een stem geven (van Houwelingen, 2014). Deze vormen van participatie kunnen volgens de literatuur ook succesvol worden gestimuleerd. Volgens van Houwelingen (2014) zijn eigenaarschap en waardering voor de participerende, aandacht voor wet- en regelgeving, kleinschaligheid, informatie en het bewaken van grenzen aan wat kan essentieel. Ook het belang van context, zeker in een lokale context is erg belangrijk. Burgerparticipatie blijkt namelijk erg context afhankelijk wat betekent dat een participatieproject lang niet altijd overal succesvol hoeft te zijn (Carpini e.a., 2004). Voor deze voorwaarden moet voldoende aandacht zijn bij het stimuleren van participatie.

Deelvraag 5: Hoe kan de legitimiteit op dit moment gewaardeerd worden binnen Colourful en op welke manier participeert Colourful op dit moment binnen de gemeenschap?

Wat blijkt uit het onderzoek, is dat de legitimiteit wat betreft interne institutionalisering op bepaalde vlakken goed genoeg ingevuld wordt. In de interne institutionalisering is zichtbaar dat de deelnemers en de vrijwilligers veelal wel al het werk van Colourful als wenselijk, geschikt of degelijk zien als zij het vergelijken met hun eigen normen, waarden, overtuigingen en definities. Zij zijn erg blij met het werk wat Colourful doet. De externe institutionalisering lijkt echter minder sterk. Veel van de partners, de gemeente en andere betrokkenen bij Colourful geven aan dat zij vinden dat Colourful meer zou kunnen professionaliseren en meer van haar netwerk gebruik kan maken. Het spanningsveld *professionalisering versus laagdrempeligheid* is een lastig spanningsvlak om de legitimiteit te optimaliseren en hier worstelt deze lokale innovatie zichtbaar mee.

Wat betreft participatie lijkt Colourful veel te betekenen in de gemeente Het Hogeland. Op sociaal en maatschappelijk vlak participeren veel van de bewoners van Het Hogeland mee via de activiteiten van Colourful. Ook op indirecte manieren wordt dit op een economische en politieke manier gedaan. Het is soms lastig om de participatie voor allen te realiseren omdat het werk wel start vanuit de migrant. Het spanningsveld *participatie voor migranten versus participatie voor allen* maakt dat soms niet alle participatie tot zijn recht komt omdat de autochtone bevolking lang niet altijd zien hoe zij ook kunnen participeren via Colourful.

Deelvraag 6: Wat zijn de mogelijkheden wat betreft vormen van burgerparticipatie in krimpgebieden om meer legitimiteit te vergaren en hoe zouden deze mogelijkheden geadapteerd kunnen worden naar Colourful Het Hogeland?

Uit het onderzoek bleek dat niet alle vormen van participatie vervuld worden bij Colourful, maar Colourful toch op veel meer indirecte manieren bijdraagt aan de participatie van de gemeenschap van Het Hogeland dan wellicht al op dit moment kenbaar is. Zo kan een fietsactiviteit niet alleen zorgen voor sociale contacten, maar ook voor vrijheid en mobiliteit. Er liggen zeker mogelijkheden om deze vormen van participatie meer onder de aandacht te brengen om ook meer steun – en dus legitimiteit – te vergaren vanuit de externe institutionalisering (denk aan de gemeente). Ook zijn er mogelijkheden om andere vormen van participatie te gaan stimuleren door meer te gaan samenwerken met belangrijke partners als de gemeente, vergelijkbare vrijwilligersorganisaties, andere partners, maar ook door intensievere samenwerkingen aan te gaan met deelnemers, vrijwilligers en met bijvoorbeeld dorpscoördinatoren. Deze samenwerking blijkt mogelijk essentieel omdat in de context of het netwerk waar Colourful zich beweegt, zij deze participatie niet altijd zelf kan organiseren en hier wellicht ook niet altijd de aangewezen persoon voor is. Via samenwerking kan dit doel van meer participatie toch

bereikt worden en profiteren meerdere partijen. Hierdoor zal meer participatie en mogelijk meer legitimiteit ontstaan.

Deelvraag 7: Hoe kan deze lokale publieke innovatie in Het Hogeland het beste worden ingericht na een verschuiving en verbreding van focus om meer legitimiteit te vergaren?

Zeker aangezien er verschillend gedacht wordt over de waarde van activiteiten, wat aansluit of niet en er veel nieuwe ideeën opkomen onder deelnemers, partners en vrijwilligers lijkt experimenteren een goed idee bij Colourful. Uit de literatuur blijkt ook dat we innovaties en publieke waarde creatie meer moeten stimuleren. Het stimuleren van experimenteren is van belang bij het doen van een iteratief proces. Bij zo'n proces kijk je eerst naar het ontwerp om dit vervolgens te beoordelen en pas daarna te verspreiden (Crosby et al., 2017). De innovatie cyclus (zie figuur 6) werkt dit verder uit door middel van een cyclus. Deze cyclus wordt doorlopen door eerst het probleem te definiëren, vervolgens alle ideeën te genereren, het idee op kleine schaal of in een pilot te testen, het vervolgens te implementeren en het dan te diffuseren. Colourful zou bijvoorbeeld kunnen proberen het 'Kijkje in de Keuken' eenmalig te organiseren, feedback te verzamelen over verbeterpunten en bij een succes dit op grote schaal op te zetten. Zo wordt er een balans gezocht in het spanningsveld: *professionalisme versus laagdrempeligheid*. Daarnaast komt uit interviews dat meer samenwerken een goede oplossing biedt om als stichting in een kleine gemeente toch te kunnen herinrichten, maar er hierbij wel rekening gehouden wordt met de context en de beschikbaarheid in middelen.

Deelvraag 8: Welke rol hebben partijen (zoals de gemeente en partners) op dit moment in relatie tot Colourful en haar netwerk en hoe zou deze rol het meest zinvol en betekenisvol aangepast en verbeterd kunnen worden?

Wat blijkt uit het onderzoek is dat Colourful niet altijd als zichtbaar wordt gezien door de gemeente en haar andere partners. De gemeente heeft te maken met grote en ingewikkelde opgaven zoals de aardbevingen, maar ook met haar gemeentelijke herinrichting die financiële moeilijkheden met zich mee bracht. Ook door krimp en andere context-gebonden problemen vraagt het netwerk van Colourful om een samenwerking die relevant en waardevol genoeg is om in te investeren. Dit betekent dat zij van Colourful duidelijk willen zien wat de waarde is van het de activiteiten en waarom zij hier in moeten investeren. Het zou mogelijk interessant zijn voor Colourful om samen met de gemeente het 'inclusie' beleid te gaan vormgeven omdat hier veel aandacht naar gaat in de activiteiten en de gemeente hier ook druk mee is. De gemeente en Colourful zouden dan meer kunnen gaan werken vanuit een katalyserende rol wat betekent dat de gemeente het innovatieproces meer gaat beschermen, zorgt dat het netwerk van Colourful wordt uitgebreid, de samenwerking gestimuleerd wordt en er bemiddeling is tussen de stakeholders (Ansell & Gash, 2012). Met partners kan ook gekeken worden hoe de samenwerking meer in structurele zin kan plaatsvinden waarbij het gemeenschappelijk belang wordt benadrukt.

6.3 Beantwoording hoofdvraag

Met de antwoorden op deze deelvragen kan ook antwoord gegeven worden op de centrale vraag van dit onderzoek: *‘Hoe creëer je meer legitimiteit bij een lokale publieke innovatie in een krimpgebied, waar op een innovatieve manier geprobeerd wordt burgers meer te laten participeren?’* Hieronder worden een aantal overkoepelende conclusies getrokken wat samen een antwoord geeft op deze hoofdvraag.

6.3.1 Aandacht voor spanningsvelden

Als eerste komt naar voren in dit onderzoek dat Colourful, de onderzochte lokale innovatie in dit onderzoek, veel balanceert tussen verschillende spanningsvelden. Zo kwam naar voren dat het lastig is om aan beiden doelen professionaliteit en laagdrempeligheid te voldoen. Lokale innovaties in krimpgebieden gericht op participatie hebben te maken met veel verschillende belanghebbende, partners, doelen en ook een beschikbaarheid aan middelen waar rekening mee gehouden moet worden. Al deze actoren tevreden houden en voldoen aan de voorwaarden voor een succesvolle innovatie kan een lastige opgave zijn. De literatuur en belangrijke partners van Colourful gaven aan dat samenwerking, experimenteren, werken via methoden zoals het opzetten van draagvlaksessies of stakeholderanalyses bijdragen aan het professioneel vermogen van een innovatie en hiermee de legitimiteit. De externe institutionalisering (de omgeving van buitenaf) vindt namelijk dat deze mate van professionaliteit essentieel is om te kunnen spreken van gezag en draagvlak. Aan de andere kant vindt een groot deel van de andere achterban van Colourful (met name de deelnemers, de vrijwilligers en het bestuur) dat de kracht van het werk zit in leuke, spontane en laagdrempelige activiteiten organiseren waar de gemeenschap samen komt. Te veel werken in regels, structuren en methoden past niet bij het informele karakter van de organisatie. Deze doelgroep baseert hun steun en dus de legitimiteit die zij de innovatie geven, op de meer emotionele waarde en de betrokkenheid die ze voelen met de organisatie. Dat het lastig blijkt voor een publieke innovatie in een krimpgebied om van alle betrokkenen voldoende legitimiteit te vergaren, blijkt ook uit het spanningsveld: *‘participatie voor migranten versus participatie voor allen’*. Het is lastig voor Colourful om in alle activiteiten ‘participatie voor allen’ vorm te geven. In dit onderzoek is hiermee aangetoond dat het lastig kan zijn voor lokale publieke innovaties om meer legitimiteit te creëren aangezien er rekening gehouden moet worden met veel verschillende belanghebbenden die hun legitimiteit baseren op andere normen, waarden, overtuigingen en definities. Een balans vinden tussen deze spanningsvelden is een opgave waar door middel van experimenteren en de context verkennen mogelijk alleen achter gekomen kan worden.

6.3.2 Samenwerking

Daaruit volgend kan geconcludeerd worden dat samenwerking zoals voorspeld van groot belang is bij het creëren van meer legitimiteit. Meer participatie kan namelijk zeker zorgen voor meer legitimiteit bij lokale innovaties in krimpgebieden. Wanneer deze vormen van participatie aansluiten bij de wensen van haar omgeving en dus als voldoende relevant worden gezien, kan dit zeker zorgen voor meer steun uit de omgeving, ook in financiële zin. Wanneer Colourful bijvoorbeeld zorgt voor een samenwerkingsverband met werkplein & mobility van de gemeente waardoor bewoners van de gemeenschap eerder zelfredzaam worden, kan dit ervoor zorgen dat de gemeente Colourful als een belangrijkere speler gaat zien. Ook inclusiviteit is een thema waar een samenwerking mogelijk zou

kunnen zijn. Steun en aanzien zijn hiervan het gevolg. Normen, waarden, overtuigingen en definities worden nagevolgd en dit zorgt voor een toename in legitimiteit. Toch blijkt ook uit het literatuur onderzoek en uit deze studie dat context enorm van belang is. Zeker lokale innovaties hebben vaak te maken met een beperkte beschikbaarheid in middelen, leveranciers en netwerken (Bingham, 1978) en lokale participatieprojecten zijn ook erg context afhankelijk (Carpini e.a., 2004). In het onderzoek komt naar voren dat Colourful niet altijd geschikt was om deze nieuwe vormen van participatie geheel of gedeeltelijk zelf in te richten. Wel is het goed mogelijk om dit in de vorm van een samenwerking te doen of bestaande organisaties te ondersteunen bij hun bijdrage aan participatie door te dienen als een verbindingspersoon. Zo kunnen meer mensen participeren en wordt dit op de meest waardevolle manier gedaan omdat het werk wordt uitgevoerd door de meest geschikte uitvoeringsorganisatie. Door samenwerken kan dus meer legitimiteit gecreëerd worden bij lokale innovaties in krimpgebieden gericht op participatie.

6.3.3 Context gevoeligheid

Een derde conclusie die hier uit getrokken kan worden is context gevoeligheid. Lokale innovaties en zeker in krimpgebieden gericht op participatie, hebben te maken met veel verschillende factoren en betrokkenen. Een vaststelling doen over hoe legitimiteit gecreëerd kan worden is erg lastig. Algemene theorie over publieke innovaties, samenwerken of over succesvolle participatie doen hier niet genoeg. Een contextscan is nodig om te bepalen met wat voor doelgroep de innovatie vandoen heeft, wat voor type organisaties er zijn in de omgeving, wat voor regelgeving er lokaal geldt, hoe de bestuurslagen zijn vormgegeven en waar hun aandacht naar uitgaat en meer. In krimpgebieden ligt hierbij nog een sterkere focus op ondernemerschap en zelfredzaamheid, maar zijn ook weer andere kansen mogelijk dan in andere stedelijke gebieden. Met deze conclusie wordt gezegd dat bestaande literatuur zeker handvatten geeft om structuur aan te brengen als lokale innovatie en te weten waar op gelet moet worden, maar er altijd veel aandacht moet blijven voor deze specifieke context om de legitimiteit echt te kunnen vergroten.

6.3.4 Zichtbaarheid van het werk en de waarde

Tot slot is zichtbaarheid een essentieel kernbegrip in de conclusie van dit onderzoek. Veel van de waarde van Colourful is indirect zichtbaar. Zo blijkt dat bepaalde activiteiten in eerste instantie bedoeld lijken om een leuke markt te organiseren of samen te gaan schaatsen, maar de doelen hierachter socialisatie, inburgering en een gemeenschapsgevoel creëren zijn. Deze waarde is duidelijk voor het bestuur van Colourful en de hoog betrokken deelnemers en vrijwilligers, maar lang niet bij alle grote partners of onbekenden van Colourful. Deze waarde overbrengen moet dus duidelijker en meer zichtbaar worden zodat de achterban (intern en extern) van de lokale innovatie eerder weet wat zij aan de innovatie heeft en of het aansluit op haar waarden, normen, overtuigingen en definities. Al deze vormen van participatie zichtbaar maken en direct overbrengen op de betrokkenen, kan dus zorgen voor meer legitimiteit bij een lokale innovatie in een krimpgebied, gericht op participatie.

6.4 Relevantie

De relevantie van dit onderzoek ligt voornamelijk in het feit dat er meer inzicht gegeven wordt op hoe lokale publieke innovaties in krimpgebieden gericht op participatie meer legitimiteit kunnen vergaren. Deze lokale innovaties zorgen namelijk voor veel waarde in een gebied wat te kampen heeft met veel ingewikkelde opgaven zoals voldoende bewoners en ondernemerschap houden in de gemeente. Bij andere lokale innovaties in krimpgebieden bleek dat dit al tot een groot succes kan leiden. Zo kregen migranten een verplegingsopleiding waardoor aan de ene kant migranten zelfredzaam werden, maar aan de andere kant het ziekenhuis nieuwe werknemers kreeg en de gemeente meer bewoners behield. Ook Colourful is succesvol op deze manier omdat het zorgt voor een gemeenschap die betrokken is met elkaar en mensen laat participeren op verschillende manieren. Om dit te kunnen blijven doen is legitimiteit en dus steun van de omgeving nodig. Met dit onderzoek is gekeken naar hoe er meer legitimiteit kan ontstaan, zodat deze lokale innovaties kunnen blijven doen wat zij doen.

7 Discussie

In dit hoofdstuk zal er worden ingegaan op de praktische betekenis van dit onderzoek en wordt het onderzoeksproces kritisch geëvalueerd. Het doel van dit onderzoek was om een antwoord te geven op de vraag hoe meer legitimiteit gecreëerd kan worden voor een lokale innovatie in een krimpgebied gericht op participatie. Er zijn echter keuzes gemaakt in het onderzoek die wat doen met de betrouwbaarheid en de validiteit van het onderzoek en om deze reden worden deze keuzes besproken. Vervolgens zal de mogelijke invloed van deze discussiepunten op de conclusies van dit onderzoek besproken worden. Tot slot worden er aanbevelingen gedaan en worden mogelijkheden voor vervolgonderzoek besproken.

7.1 Methodologische discussiepunten

In dit onderzoek is geprobeerd om zo zorgvuldig en betrouwbaar mogelijk te werken. Ondanks deze investering in het waarborgen van de betrouwbaarheid van dit onderzoek, zijn er een aantal punten die ter discussie gesteld kunnen worden. Ten eerste is dit onderzoek uitgevoerd bij één organisatie. De keuze voor deze organisatie had er mee te maken dat Colourful een Welcoming Space is. Zoals benoemd zijn dit organisaties die gericht zijn op aan de ene kant migranten helpen en aan de andere kant krimp tegen gaan. Dit is dus een lokale innovatie die zich bewust is van krimp in de gemeenschap en hier rekening mee houdt. Juist bij een innovatie die al oog heeft voor deze context, is het duidelijker om te zien hoe de legitimiteit vergroot kan worden. Dit oog voor context hoeft echter niet bij alle lokale innovaties in krimpgebieden te gelden. Daarnaast is de keuze voor Colourful gebaseerd op het feit dat de organisatie al problemen had met voldoende legitimiteit vergaren. Financiering binnenhalen gaat lastig. Tot slot, focust de stichting zich op het eerste oog voornamelijk op twee vormen van participatie: sociale participatie en maatschappelijke participatie. Meer vormen van participatie inzetten bleek hier dus nog een optie en kon goed onderzocht worden. Ook wat dit betreft, hoeft deze situatie zeker niet bij alle lokale innovaties in krimpgebieden gericht op participatie hetzelfde te zijn, maar dit verschil in context blijft altijd tot een bepaalde mate. Colourful houdt goed oog voor de context, maar heeft zeker nog kans om te groeien en dat maakte haar een geschikte organisatie voor de *case study* in dit onderzoek.

Een tweede discussiepunt gaat over de respondenten in dit onderzoek. Er is voornamelijk gesproken met actieve deelnemers, vrijwilligers en betrokken partners van Colourful. Om nog beter inzicht te krijgen in hoe Colourful kan groeien, zich kan aanpassen aan de wensen van haar gemeenschap of doelgroep is het relevant om ook te praten met mensen die minder of niet goed bekend zijn met Colourful. Daarnaast had ook een vergelijking gemaakt kunnen worden met een soortgelijke succesvolle organisatie. Dit had ervoor kunnen zorgen dat de betrouwbaarheid van het onderzoek groter was en conclusies met meer zekerheid uitgesproken konden worden. Toch is in dit onderzoek ook veel gevraagd naar de algemene perceptie van inwoners van Het Hogeland op Colourful en is ook via literatuuronderzoek gekeken naar soortgelijke organisaties.

Daarnaast zijn er erg veel factoren die een grote invloed kunnen hebben op de legitimiteit van een lokale innovatie. Zo blijkt bij Colourful ook te maken had met factoren waar zij weinig invloed op heeft. De gemeentelijke herindeling (en daarmee het gebrek aan geld van de gemeente), maar ook andere grote problemen zoals de aardbevingen hebben invloed op hoe essentieel participatie en dus het werk

van Colourful, op het moment gevonden wordt. Niet op al deze factoren heeft een innovatie invloed en hier zit dus soms ook een element van 'puur ongeluk' in.

Ten vierde is in dit onderzoek een lokale innovatie in een krimpgebied onderzocht. Uit het onderzoek blijkt echter dat Het Hogeland lang niet op alle vlakken nog zo sterk meer beïnvloed te worden door krimp. Op het moment wordt er zelfs gesproken over woningtekorten en hoge koop- en huurprijzen. De resultaten uit dit onderzoek waren hierdoor wellicht bij een ander krimpgebied anders geweest. Het Hogeland wordt echter op dit moment nog steeds aangewezen als krimpgebied. Ook vertellen veel van de respondenten in Groningen te werken en nog veel winkelleegstand te zien in het Hogeland.

Tot slot, is het altijd goed om te benoemen dat kwalitatief onderzoek zijn beperkingen heeft. Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek doen door middel van interviews. Bij de interviews geven de respondenten hun eigen zicht op de werkelijkheid en dit resulteert in veel verschillende 'waarheden'. Er komt dus bij interpretatief onderzoek niet één waarheid uit waar een makkelijke conclusie uit getrokken kan worden. Dit kan de objectiviteit van het onderzoek kan verminderen (Bryman, 2016). Deze diversiteit aan waarheden en interpretaties is echter wel enorm relevant bij dit specifieke onderzoek. Juist de betekenisgeving van respondenten geeft een dieper inzicht in wat zij waarderen, normen of geloven en dit is precies hoe legitimiteit gedefinieerd wordt. Op deze manier is de keuze voor een kwalitatief onderzoek een overwogen beslissing.

7.2 Praktische aanbevelingen

Op basis van de bevindingen die gevonden zijn met dit onderzoek, zijn er een aantal aanbevelingen die gedaan kunnen worden. Deze aanbevelingen focussen zich op het vergroten van de legitimiteit bij lokale publieke innovaties, het hierbij betrekken van andere vormen van participatie en voldoende aandacht geven aan de inrichting van deze keuzes.

7.2.1 Visualiseer de waarde

Als eerste is een grote aanbeveling aan lokale innovaties in krimpgebieden om de waarde van het werk en de doelen die hiermee bereikt worden te visualiseren. Door middel van werken met methodes kan je structuur, visie of inzicht en overzicht aanbrengen in het werk wat je doet. Soms (zeker in het geval van Colourful) blijkt dat de organisatie goed weet waar zij het voor doen en hoe ze dit bereiken, maar wordt deze boodschap niet concreet genoeg overgebracht naar haar achterban en belangrijke partners. Een fietsles van Colourful zorgt namelijk niet alleen voor een leuke middag, maar ook voor meer vrijheid, mobiliteit en sociale contacten. Werken aan de hand van duidelijke modellen, wat kwantificeerbare data, door analyses te doen en door het uitschrijven van projectplannen kan dan meer overzicht en inzicht gegeven worden in het werk. De Theory of Change die wordt uitgelegd in het resultatenhoofdstuk van dit verslag is hier een mooi voorbeeld van. Met dit model kan je een uitgebreide beschrijving en illustratie geven van hoe en waarom een gewenste verandering zal plaatsvinden in een bepaalde context (*zie figuur 13, p. 61*). Het invullen helpt om te zien hoe een veranderinitiatief kan leiden tot de gewenste doelen. Dit soort modellen laten zien aan potentiële financierders en partners kan helpen op de kracht van de innovatie over te brengen. Door via een model als dit te werken raakt een lokale innovatie haar informele karakter niet kwijt, maar kan het wel wederzijdse partnerschappen aan gaan. Dit model laat namelijk professionaliteit en 'knowhow' van het werk zien.

7.2.2 Baseer keuzes op input van de achterban

Een tweede aanbeveling is om meer in te spelen op de behoeftes van de achterban. Aansluiting vinden op de wensen van de achterban is nodig voor meer legitimiteit en is daarom essentieel. Luister naar wat de deelnemers van activiteiten belangrijk vinden en waar ze behoefte aan hebben, maar zorg ook voor structureel zeggenschap van vrijwilligers in het vormgeven van activiteiten. Eigenaarschap blijkt essentieel voor de inzet en motivatie van vrijwilligers. Dit zorgt ook echt voor meer legitimiteit. Herhaaldelijk bijeenkomsten organiseren waar de achterban kan mee denken over activiteiten kan zorgen voor meer eigenaarschap, meer motivatie en meer betrokkenheid bij lokale innovaties die juist gericht zijn op participatie. Deze betrokkenheid kan ook gestimuleerd worden door enquêtes na een activiteit, online vragenlijsten of door dorpscoördinatoren. Op structurele basis deze input meer vergaren kan van grote waarde zijn voor lokale innovaties die moeilijkheden hebben rondom hun legitimiteit.

7.2.3 Denk 'out of the box'

Tot slot, is een 'out of the box' houding ook een goede manier om meer legitimiteit te krijgen. In dit onderzoek werd al gekeken naar hoe meerdere vormen van participatie hier een rol in kunnen spelen en hoe dit bereikt kan worden via samenwerking, maar er zijn veel diverse manieren hoe dit doel van meer legitimiteit vergaard kan worden. Zo bleek inspelen op belangrijke thema's waar de gemeente en andere partners mee vandoen hebben een erg strategische keuze. Inhaken op projecten rondom de energietransitie, het krimpprobleem of het beleid rondom inclusiviteit kan erg slim zijn. Voor een organisatie als Colourful waar de focus voornamelijk ligt op mensen samen brengen, lijkt dit in eerste instantie niet logisch, maar dit hoeft helemaal niet het geval te zijn. Een samenwerking met scholen om wat te vertellen over interculturele communicatie bleek al een groot succes en het bleek ook van waarde om via Humanitas mensen wat bij brengen over financiële zaken. Meer samenwerkingen aangaan met organisaties die in eerste instantie niet voor de hand liggen, kunnen juist veel succes opleveren.

Dit 'out of the box' idee komt ook naar voren doordat respondenten Colourful veelal aanwijzen als een verbindingspersoon. Een organisatie is vaak op haar eigen taak gefocust en van hieruit haar doelgroep helpen, maar dit hoeft niet altijd als enige relevant te zijn. Als Colourful mensen kan verbinden aan organisaties die op andere manieren zorgen voor meer participatie of betekenisgeving, kan dit ook baat hebben voor Colourful. Ook door als verbindingspersoon te dienen kunnen partnerschappen ontstaan. Informatie en netwerken delen is minstens net zo belangrijk als een middel of activiteit op de markt brengen. Dit is ook een vorm van 'out of the box' denken waar lokale innovaties van gebruik kunnen maken. Zeker omdat lokale innovaties niet altijd de beschikbare middelen, leveranciers en netwerken hebben om innovaties compleet zelfstandig vorm te geven.

7.3 Vervolgonderzoek

Naast de praktische aanbevelingen aan de onderzochte organisatie en andere lokale innovaties in krimpgebieden gericht op participatie, zijn aanbevelingen voor vervolgonderzoek ook relevant. Bij vervolgonderzoek zou namelijk een vergelijkbare *case study* gedaan kunnen worden bij een andere lokale innovatie waar ook gekeken kan worden hoe de legitimiteit vergroot kan worden. In dit onderzoek is een stichting onderzocht die ook een sterke focus heeft op participatie door en voor migranten en van daaruit participatie voor de gehele gemeenschap. Bij andere lokale innovaties in

krimpgebieden waar participatie wordt gestimuleerd, is deze focus op migranten wellicht een stuk minder. Onderzoeken of de resultaten bij een vergelijkbare, maar net andere casus hetzelfde zouden zijn kan dus erg relevant zijn.

Daarnaast kan het interessant zijn om een onderzoek te doen naar in hoeverre modellen als de Theory of Change, die de waarde en het werk van een veranderinitiatief visualiseren, daadwerkelijk zorgen voor meer legitimiteit. Dit is een interessante aanname die verder onderzocht zou kunnen worden. Lokale innovaties en zeker innovaties die op meer indirecte wijzen een bijdrage leveren aan de maatschappij kunnen dan toch helder en krachtig de waarde formuleren.

8 Literatuurlijst

- Ansell, C., & Gash, A. (2007). Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543–571. <https://doi.org/10.1093/jopart/mum032>
- Ansell, C., & Gash, A. (2012). Stewards, mediators, and catalysts: Toward a model of collaborative leadership. *The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal*, 17(1), 1–21.
- Bason, C. (2013). Engaging Citizens in Policy Innovation: Benefiting public policy from the design inputs of citizens and stakeholders as ‘experts’. In *Putting Citizens First* (pp. 61–75). Amsterdam University Press.
- Bekkers, V. J. J. M., Korteland, E. H., Müller, E. I., & Simons, M. E. (2006, oktober). *Diffusie en adoptie van innovaties in de publieke sector*. Center for Public Innovation. <https://wp.kennisbanksocialeinnovatie.nl/wp-content/uploads/2020/08/diffusieenadoptievaninnovaties.pdf>
- Bingham, R. D. (1978). Innovation, Bureaucracy, and Public Policy: A Study of Innovation Adoption by Local Government. *The Western Political Quarterly*, 31(2), 178. <https://doi.org/10.2307/447811>
- Boeije, H. (2016). *Analyseren in kwalitatief onderzoek*. Boom Lemma.
- Bokhorst, A. M. (2014). *Bronnen van legitimiteit: Over de zoektocht van de wetgever naar zeggenschap en gezag*. Boom juridische uitgever.
- Bovens, M. (z.d.). *stimuleringsfonds creatieve industrie - Interview met Albert Meijer, hoogleraar Publieke innovatie aan de Universiteit Utrecht*. stimuleringsfonds creatieve industrie. Geraadpleegd op 10 april 2020, van https://stimuleringsfonds.nl/nl/actueel/nieuws/interview_met_albert_meijer_hoogleraar_publieke_innovatie_aan_de_universiteit_utrecht/www.tac.nu
- Breman, I. B. C. (2017, 10 augustus). *‘Zelfgenezend’ vermogen van groot belang bij krimpgemeenschap*. WUR. <https://www.wur.nl/nl/nieuws/Zelfgenezend-vermogen-van-groot-belang-bij-krimpgemeenschap.htm>
- Brown, L., & Osborne, S. P. (2013). Risk and Innovation. *Public Management Review*, 15(2), 186–208. <https://doi.org/10.1080/14719037.2012.707681>
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. Oxford University Press.
- Carpini, M. X. D., Cook, F. L., & Jacobs, L. R. (2004). Public deliberation, discursive participation and citizen engagement: a review of the Empirical Literature. *Annual Review of Political Science*, 7(1), 315–344. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.7.121003.091630>

Center for Theory of Change. (2021, 30 januari). *What is Theory of Change?* Theory of Change Community. <https://www.theoryofchange.org/what-is-theory-of-change/>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). *Waar groeit of krimpt de bevolking?* <https://www.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 6 mei 2020, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-verstedelijking/hoofdcategorieen/waar-groeit-of-krimpt-de-bevolking->

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2021a, februari 12). *Hoeveel immigranten komen naar Nederland?* [https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-immigranten-komen-naar-nederland-#:~:text=In%202020%20immigreerden%20219%20250,minder%20dan%20een%20jaar%20eerder.&text=Het%20migratiesaldo%20\(de%20immigratie%20minus,emigratie\)%20bedroeg%2067%20579%20personen.](https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-immigranten-komen-naar-nederland-#:~:text=In%202020%20immigreerden%20219%20250,minder%20dan%20een%20jaar%20eerder.&text=Het%20migratiesaldo%20(de%20immigratie%20minus,emigratie)%20bedroeg%2067%20579%20personen.)

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2021b, februari 12). *Hoeveel mensen met een migratieachtergrond wonen in Nederland?* <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-mensen-met-een-migratieachtergrond-wonen-in-nederland->

Citizenlab. (z.d.). *Cases: voorbeelden van burgerparticipatie.* Geraadpleegd op 19 juli 2021, van <https://www.citizenlab.co/nl/case-studies>

Colourful het Hogeland. (z.d.). *Colourful Het Hogeland – verbindt mensen door gezamenlijke activiteiten.* <https://www.colourfulhethogeland.nl/>. Geraadpleegd op 2 mei 2021, van <https://www.colourfulhethogeland.nl/>

Colourful het Hogeland. (2020). *Jaarverslag 2020.* <https://www.colourfulhethogeland.nl/>

Crosby, B. C., 't Hart, P., & Torfing, J. (2016). Public value creation through collaborative innovation. *Public Management Review*, 19(5), 655–669. <https://doi.org/10.1080/14719037.2016.1192165>

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147. <https://doi.org/10.2307/2095101>

EduSpots. (z.d.). *Kennisgeving voor omleiding.* Geraadpleegd op 13 juli 2021, van https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Feduspots.org%2Fonlinecourses%2Fleadershipandaction%2Fweek-3-building-a-theory-of-change%2F&psig=AOvVaw0JPZodWDPqnZE7fSLt0MGa&ust=1626259035881000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjhqxqFwoTCOjsjZTt3_ECFQAAAAAdAAAAABAK

EU in NL. (2019, 15 mei). *Europa in Nederland on.* Twitter. <https://twitter.com/euinnl/status/1128621479921426438>

Fainstein, S., S. (2014). The Just City. *International Journal of Urban Sciences*, Vol. 18, No. 1, 1–18.

Gastil J. 2000. *By Popular Demand*. Berkeley: Univ. Calif. Press

Hartley, J., Sørensen, E., & Torfing, J. (2013). Collaborative Innovation: A Viable Alternative to Market Competition and Organizational Entrepreneurship. *Public Administration Review*, 73(6), 821–830. <https://doi.org/10.1111/puar.12136>

Head, B. W., & Alford, J. (2013). Wicked Problems. *Administration & Society*, 47(6), 711–739. <https://doi.org/10.1177/0095399713481601>

In De Zorg Uit De Zorgen. (z.d.). *Vluchtelingen integreren in de zorgsector*. <https://www.idz-udz.eu/>. Geraadpleegd op 6 mei 2020, van <https://www.idz-udz.eu/het-project>

Jonge, A. (2020, 15 december). *VNG wil actievere rol in migratiesamenleving*. Binnenlands Bestuur. <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/vng-migratiebeleid-hoort-thuis-bij-de-gemeente.15434262.lynkx>

Jørgensen, T. B., & Bozeman, B. (2007). Public Values. *Administration & Society*, 39(3), 354–381. <https://doi.org/10.1177/0095399707300703>

Kennisgeving voor omleiding. (z.d.-a). Bedumer. Geraadpleegd op 13 juli 2021, van <https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.bedumer.nl%2Fsite%2FNieuws-uit-de-gemeente%2FGemeente-Het-Hogeland-zoekt-hulp-voor-financi%25C3%25ABle-problemen-water-staat-tot-aan-de-lippen.html&psig=AOvVaw1O2Q1jPbWjZQuzS9G9wT74&ust=1626271122299000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjhxqFwoTCKDwnJia4PECFQAAAAAdAAAAABAD>

Kennisgeving voor omleiding. (z.d.-b). RIGO. Geraadpleegd op 13 juli 2021, van <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.rigo.nl%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F06%2Frapport-woningmarkttopgave-in-krimpregios-tot-2040-een-modelmatige-verkenning-met-financieel-inzichten.pdf&psig=AOvVaw0GVRrXpouknITAmOrDQM1Z&ust=1626287602063000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjhxqFwoTCLD038rX4PECFQAAAAAdAAAAABAD>

Klauw, M. M. E. E. (2020, 11 juni). *Versterk de kracht van krimpgebieden*. Trouw. <https://www.trouw.nl/opinie/versterk-de-kracht-van-krimpgebieden~bbccd395/>

Lefebvre, H. (1996). *Writings on Cities*. Cambridge, MA: Blackwell.

Lincoln, Y.S. & Guba, E. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.

March, J. G. and J. P. Olsen (1984). “The New Institutionalism: Organizational Factors in Political Life.” *The American Political Science Review* 78(3): 734-749.

Meijer, A., & Thaens, M. (2020). The Dark Side of Public Innovation. *Public Performance & Management Review*, 44(1), 136–154. <https://doi.org/10.1080/15309576.2020.1782954>

Meynhardt, T. (2009). Public Value Inside: What is Public Value Creation? *International Journal of Public Administration*, 32(3–4), 192–219. <https://doi.org/10.1080/01900690902732632>

Michels, A. (2011). De democratische waarde van burgerparticipatie: interactief bestuur en deliberatieve fora. *Bestuurskunde*, 2011(2), 75–84.

Ministerie van Algemene Zaken. (2019, 26 juli). *Krimpgebieden en anticipeergebieden*. Bevolkingsdaling | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bevolkingsdaling/krimpgebieden-en-anticipeergebieden>

Ministerie van Algemene Zaken. (2020, 24 september). *Aanpak vluchtelingenproblematiek*. Asielbeleid | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/aanpak-vluchtelingenproblematiek>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2018, 1 mei). *Migratiebeleid*. Migratie | Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/migratie/migratiebeleid>

Moore, M. H. (2000). Managing for Value: Organizational Strategy in for-Profit, Nonprofit, and Governmental Organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 29(1_suppl), 183–204. <https://doi.org/10.1177/0899764000291s009>

Movisie. (z.d.). *Zonder vrijwilligers geen sociale innovatie?* Geraadpleegd op 13 juli 2021, van <https://www.movisie.nl/artikel/zonder-vrijwilligers-geen-sociale-innovatie>

Movisie, van Houten, M., & Winsemius, A. (2010, december). *Participatie ontward*. Libertas. <https://www.movisie.nl/publicatie/participatie-ontward>

Mulder, E. (2021). Digitale innovatie binnen gemeenten. *A&O Fonds Gemeenten*, 34–59. <https://www.aeno.nl/uploads/Digitale-transformatie-deel-2-Hoofdstuk-2.pdf>

Ocalenie Foundation & Warsaw School of Economics (2020). Presentation of the immigration situation in Poland. During: Welcoming Spaces Conference, Utrecht 6.03.2020

Onderzoeksfilosofieën - Projectenportfolio. (z.d.). Projectenportfolio.nl. Geraadpleegd op 20 mei 2020, van https://projectenportfolio.nl/wiki/index.php/LC_00088#:~:text=Kritisch%20realisme,-De%20kritisch%20realisme&text=De%20positivistische%20benadering%20stelt%20dat,mogen%20w orden%20meegenomen%20in%20kennisontwikkeling.&text=Met%20het%20innemen%20van%20een,mens%20zijn%20eigen%20wereld%20schept.

Ponzo, I. (2020, 10 december). *How to Turn Rural Europe into a Welcoming Space for Migrants*. IAI Istituto Affari Internazionali. <https://www.iai.it/it/pubblicazioni/how-turn-rural-europe-welcoming-space-migrants>

- Radboud Universiteit, & del Castillo Peralta, C. (2021). *The potential of the “Welcoming Spaces” concept for revitalisation shrinking regions*. Radboud University Nijmegen. <https://www.ru.nl/ubn/diensten/studie/scriptierepository/>
- Rhodes, R. A. W. (1996). The New Governance: Governing without Government. *Political Studies*, 44(4), 652–667. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.1996.tb01747.x>
- Rijksuniversiteit Groningen, Koppers, T., Gootjes, F., Boendermaker, M., Gordijn, E., & Postmes, T. (2019). *Ongenoegen, migratie, gastvrijheid en maatschappelijke onrust*. Rijksuniversiteit Groningen. <https://www.rug.nl/about-ug/latest-news/news/archief2020/nieuwsberichten/0117-ongenoegen-migratie-gastvrijheid-en-maatschappelijke-onrust-eindrapport.pdf>
- Rogers, Everett M. 2003. *Diffusion of Innovations*. 5th ed. New York: Free Press.
- Van Roosbroek, Steven. *Kwaliteitsmanagement Als Innovatie in De Lokale Besturen in Vlaanderen*. Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen; Leuven, 2008.
- Sociaal en Cultureel Planbureau, Houwelingen, P., Boele, A., & Dekker, P. (2014, maart). *Burgermacht op eigen kracht? Een brede verkenning van ontwikkelingen in burgerparticipatie*. Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/308344>
- Sociaal en Cultureel Planbureau, van Houwelingen, P., Boele, A., & Dekker, P. (2014, maart). *Burgermacht op eigen kracht?* Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/308344>
- Sok, K., E. Kok, T. Royers en B. Panhuyzen (2009). *Cliëntenparticipatie in beeld. Inventarisatie praktijkvoorbeelden van cliëntenparticipatie*. MOVISIE en Vilans, Utrecht
- Song, S. (2020, 9 september). *Multiculturalism* (*Stanford Encyclopedia of Philosophy*). Stanford.edu. <https://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/>
- Stoker, G. (2006). Public Value Management. *The American Review of Public Administration*, 36(1), 41–57. <https://doi.org/10.1177/0275074005282583>
- Suchman, M. C. (1995). “Managing legitimacy: strategic and institutional approaches.” *Academy of Management Review* 20(3): 571-610.
- Thiel, S., & van Thiel, S. (2007). *Bestuurskundig onderzoek*. Coutinho.
- Thompson, V.A. (1965) Bureaucracy and Innovation. *Administrative Science Quarterly*, 10, 1. <https://doi.org/10.2307/2391646>

- Tidd, J. (2006). A Review of Innovation Models. *Imperial College London*, 0–17.
<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.460.8227&rep=rep1&type=pdf>
- TNO, Tubbing, L., Tjemkes, B., Vos, P., Keijsers, J., & Paulussen, T. (2012). *Intersectorale allianties. Een literatuurstudie en onderzoeksraamwerk*. TNO.
<https://repository.tno.nl/islandora/object/uuid%3Ab0534858-4912-44ac-870f-a56fd7b286fd>
- Trappenburg, M. (2021). *Collegeslides publieke professionaliteit* [Presentatieslides]. Blackboard.
https://uu.blackboard.com/webapps/portal/execute/tabs/tabAction?tab_tab_group_id=_25_1
- Utrecht University, & Huis in 't Veld, N. (2014, oktober). *Samen werken aan publieke innovaties*. Utrecht University. <https://studenttheses.library.uu.nl/search.php?language=nl>
- Utrecht University, & van de Ven, J. (2021). 'Welcoming Spaces': initiatives to stimulate the integration of migrants in shrinking areas in the Netherlands. Utrecht University.
<https://studenttheses.library.uu.nl/search.php?language=nl>
- van Bueren, E. M. (2003). Dealing with Wicked Problems in Networks: Analyzing an Environmental Debate from a Network Perspective. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 13(2), 193–212. <https://doi.org/10.1093/jopart/mug017>
- Van den Dool, L., Hendriks, F., Gianoli, A., & Schaap, L. (2015). The Quest for Good Urban Governance. *Urban and Regional Research International*, 15. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-10079-7>
- Van Houten, M., & Winsemius, A. (2010, december). *Participatie ontward. Vormen van participatie uitgelicht*. Movisie. <https://www.movisie.nl/>
- van Roosbroek, S. (2008, januari). *Kwaliteitsmanagement als innovatie in de lokale besturen in Vlaanderen*. Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen. [https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=LIRIAS1865133&context=L&vid=Lirias&search_scope=Lirias&tab=default_t ab&lang=en_US&fromSitemap=1](https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=LIRIAS1865133&context=L&vid=Lirias&search_scope=Lirias&tab=default_tab&lang=en_US&fromSitemap=1)
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2014, oktober). *In actie met burgers! Spoorboekje voor raad en college*.
https://research.hanze.nl/ws/files/15973183/154.Interview_inspiratiepagina_s_krimpgebieden.pdf
- Walker, R. M. (2006). Innovation Type and Diffusion: An Empirical Analysis of Local Government. *Public Administration*, 84(2), 311–335. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.2006.00004.x>
- Welcoming Spaces. (2020, 23 juli). *The Netherlands | Welcoming Spaces*. Welcoming Spaces |.
<https://www.welcomingspaces.eu/about/the-netherlands/>

Zahl-Thanem, Å., Haugen, M.S. (2019) Attitudes Toward Immigrants in Rural Norway: A Rural-Urban Comparison. *Sociologia Ruralis*, 59(4), 685-700

6 Bijlage

6.1 Topiclijsten

Vragenlijst 1: deelnemers activiteiten Colourful Het Hogeland

Context: rol van de actor

1. Hoe kent u Colourful Het Hogeland? Hoe bent u hier terecht gekomen?
2. Wat doet u in het dagelijks leven zoal?

Participatie

3. Op welke manier doet u mee in de samenleving?
4. Hoe bent u actief binnen uw gemeente?
5. Hoe zorgt Colourful ervoor dat u meer betrokken bent in de gemeente?
6. Op welke manier zou u geholpen willen worden door maatschappelijke instanties (bijv. de gemeente, vrijwilligersorganisaties, inburgeringsscholen, onderwijs etc.)
7. Op welke manier zou u een grotere stem willen hebben of een grotere bijdrage leveren in de samenleving?
8. Hoe denkt u dat u stem kan bijdragen aan beslissingen die gemaakt worden voor de gehele maatschappij of in Het Hogeland?

Krimp

9. Ervaart u persoonlijk dat u in een krimpgebied woont? Hoe ervaart u dit?
10. Wat wordt er gedaan aan dit probleem van krimp in de regio? Hoe helpt Colourful hierbij?
11. Wat verwacht u dat krimp gaat doen met de bewoners van Het Hogeland in de toekomst?

Legitimiteit

12. Hoe ziet u de positie van Colourful Het Hogeland in de regio? Zijn zij zichtbaar?
13. Oefent Colourful Het Hogeland in uw ogen gezag uit?
14. Hoe belangrijk is Colourful voor u en de gemeente?
15. Wat is de waarde van Colourful Het Hogeland?
16. Kan deze waarde vergroot worden en zo ja, hoe? Ligt dit ook aan de activiteiten?
17. Vertrouwd u Colourful?
18. Denkt u dat Colourful voldoende samenwerkt met andere organisaties?

Vragenlijst 2: vrijwilligersactiviteiten Colourful Het Hogeland

Context: rol van de actor

1. Hoe kent u Colourful Het Hogeland? Hoe bent u hier terecht gekomen?
2. Wat is uw taak als vrijwilliger?
3. Wat motiveert u om vrijwilliger te zijn (bij Colourful Het Hogeland)?
4. Wat doet u in het dagelijks leven zoal?

Participatie

5. Op welke manier doet u mee in de samenleving?
6. Hoe bent u actief binnen uw gemeente?
7. Hoe zorgt Colourful ervoor dat u meer betrokken bent in de gemeente?
8. Op welke manier zou u geholpen willen worden door maatschappelijke instanties (bijv. de gemeente, vrijwilligersorganisaties, inburgeringsscholen, onderwijs etc.)
9. Op welke manier zou u een grotere stem willen hebben of een grotere bijdrage leveren in de samenleving?
10. Hoe denkt u dat u stem kan bijdragen aan beslissingen die gemaakt worden voor de gehele maatschappij of in Het Hogeland?

Krimp

11. Ervaart u persoonlijk dat u in een krimpgebied woont? Hoe ervaart u dit?
12. Wat wordt er gedaan aan dit probleem van krimp in de regio? Hoe helpt Colourful hierbij?
13. Hoe beïnvloedt krimp de uitvoering van je werk als vrijwilliger bij Colourful Het Hogeland?
14. Wat verwacht u dat krimp gaat doen met de bewoners van het Hogeland in de toekomst?

Legitimiteit

15. Hoe ziet u de positie van Colourful het Hogeland in de regio? Zijn zij zichtbaar?
16. Oefent Colourful het Hogeland in uw ogen gezag uit?

17. Hoe belangrijk is Colourful voor u en de gemeente?
18. Wat is de waarde van Colourful het Hogeland?
19. Kan deze waarde vergroot worden en zo ja, hoe? Ligt dit ook aan de activiteiten?
20. Vertrouwd u Colourful?
21. Denkt u dat Colourful voldoende samenwerkt met andere organisaties?
22. Worden nieuwe projecten/activiteiten/andere werkmethoden uitgetest?
23. Bent u het eens met hoe Colourful zaken aan pakt?
24. Hoe is de samenwerking met de gemeente en de partners?
25. Zijn nieuwe samenwerkingsverbanden met bijv. organisaties uit andere sectoren mogelijk? En relevant?

Vragenlijst 3: bestuur Colourful het Hogeland

Context: rol van de actor

1. Wat is uw taak binnen het bestuur?
2. Wat motiveert u om dit te doen?
3. Wat doet u in het dagelijks leven zoal?
4. Hoe is Colourful ontstaan? Wat zijn haar doelen? Hoe omschrijft u zelf de organisatie?

Participatie

5. Op welke manier draagt Colourful bij binnen de samenleving?
6. Welke vormen van participatie streeft Colourful na? Waarom deze?
7. Is er na gedacht over andere vormen van participatie introduceren? (denk aan administratieve hulp, scholingstrajecten etc.)?
8. Hoe zorgen jullie bij activiteiten dat deze waarde ook geleverd wordt?

Krimp

9. Hoe beïnvloed krimp in uw ogen de regio? Hoe ervaart u dit zelf?
10. Op welke manier verminderd Colourful het Hogeland krimp in de regio?

Legitimiteit

11. Hoe ziet u de positie van Colourful het Hogeland in de regio? Is er autoriteit? Is de organisatie zichtbaar?
12. Oefent Colourful het Hogeland in uw ogen gezag uit?
13. Ervaart u dat u gezag heeft bij als bestuur (bijv. het mag juridisch, de gemeenschap staat achter u gezag en het wordt gezien als moreel juist?)
14. Hoe heeft u geprobeerd deze legitimiteit te vergroten? Zijn er in de toekomstplannen voor?
15. Denkt u dat een andere focus in activiteiten de legitimiteit kan vergroten?
16. Wat voor feedback ontvangt u van de gemeente en partners over hun beoordeling wat betreft uw legitimiteit?

17. Worden nieuwe projecten/activiteiten/andere werkmethoden uitgetest?
18. Hoe is de samenwerking met de gemeente en de partners?
19. Zijn nieuwe samenwerkingsverbanden met bijv. organisaties uit andere sectoren mogelijk? En relevant?

Vragenlijst 4: gemeente (voor partners soortgelijk – deels aangepast)

Context: rol van de actor

1. Kunt u mij wat vertellen over uzelf en uw functie?
2. Wat zijn uw dagelijkse bezigheden?
3. Hoe bent u betrokken bij Colourful het Hogeland?

Participatie

4. Wat voor vormen van burgerparticipatie zijn er zoal in uw gemeente?
5. Hoe stimuleert u participatie in de gemeente?
6. Waar is volgens de gemeente nu participatie nodig?
7. Denkt u dat een andere vormen van participatie in de activiteiten van Colourful het Hogeland van waarde zijn voor de gemeenschap?

Krimp

8. Hoe beïnvloedt krimp in uw ogen de regio? Hoe ervaart u dit zelf?

9. Op welke manier verminderd de gemeente de krimp in de regio?
10. Betreft u ook andere organisaties bij de revitalisering?
11. Hoe draagt Colourful het Hogeland in uw ogen bij aan het verminderen van krimp in de regio?

Legitimiteit

12. Wat zijn belangrijke thema's voor uw gemeente op dit moment? Hoe verhoudt participatie zich daar tegen?
 13. Wanneer delegeert de gemeente werk uit aan sociale ondernemingen of vrijwilligersorganisaties?
 14. Wanneer bent u van mening dat gezag door anderen dan de gemeente uitgeoefend mag worden?
 15. Waarop wordt gebaseerd hoeveel subsidie een (vrijwilligers)organisatie ontvangt?
 16. Hoe is deze afweging gemaakt bij Colourful het Hogeland in het verleden?
 17. Denkt u dat een andere vormen van participatie in de activiteiten van Colourful het Hogeland hun gezag vergroten/ hun positie versterken?
-
18. Ziet u de gemeente Colourful het Hogeland als innovatief/vernieuwend?
 19. Hoe stimuleert de gemeentesamenwerking in de regio? Werkt de gemeente zelf ook mee aan samenwerkingsverbanden?
 20. Hoe ziet u de samenwerking met Colourful het Hogeland?
 21. Zijn nieuwe samenwerkingsverbanden met bijv. organisaties uit andere sectoren mogelijk? En relevant? Mede om krimp tegen te gaan.

6.2 Codeboom

⊕ Name	^ Files	Referen
○ (Naams)bekendheid	5	13
○ Achtergrond informatie Colourful Hogeland or Bedum	4	5
○ Achtergrond respondent	9	16
○ Activiteit Colourful	10	20
▣ ○ Betekenisgeving werk	10	22
○ Aanvulling inburgering	9	30
○ Als verbindingspersoon dienen	1	2
○ Krimp tegen gaan	1	1
○ Leren van elkaar	8	22
○ Migranten helpen	8	16
○ Misverstanden voorkomen + informatie geven	9	17
○ Netwerk uitbreiden of sociale contacten uitbreiden	12	36
○ Positiviteit	2	4
○ Thuis gevoel creëren	7	11
○ Trotsheid creëren of talenten ontdekken	8	14
○ Veiligheid creëren	2	2
○ Colourful ontmoeting	9	12
○ Corona	9	15
▣ ○ Gemeente	8	22
○ Verantwoordelijkheid	1	1
▣ ○ Gemeente Hoogeland	11	38
○ Aardbevingen	2	2
○ Bekeken door nieuwkomers	3	3
○ de mensen	4	4
○ fusie	5	5
○ Perceptie over nieuwkomers	4	10
○ Inclusie	3	7
▣ ○ Krimp	10	37
○ Revitalisering	4	6
▣ ○ Landelijk beleid	0	0
○ Algemene zaken	3	6
○ Naar nieuwkomers	5	10
○ Overig relevant voor Colourful	2	3

☐ Participatie	11	38
☐ Economisch	7	21
☐ Maatschappelijk	2	2
☐ Politiek	0	0
☐ Sociaal	3	4
☐ verbinding	9	18
☐ Problemen voor migranten	9	19
☐ Taalbarrière	5	7
☐ Professionaliteit - legitimiteit	10	36
☐ Betaald werknemer	7	15
☐ Ervaring	5	10
☐ Netwerk	7	19
☐ Social media	5	14
☐ Tijd voor werk	4	9
☐ verbindingspersoon	1	2
☐ Vernieuwing of inspelen op wensen gemeenschap	9	23
☐ Vrijwilligers	8	14
☐ Werken met methodes	5	12
☐ werving geld	8	41
☐ Samenwerking andere actoren	5	17
☐ Gemeente	9	31
☐ Samenwerking soortgelijke organisaties	3	5
☐ Samenwerking(mogelijke) partners	7	20
☐ Verschillende ideeën, gezichtsbeelden, standpunten, culturen	4	6
☐ Voorbeelden	8	15
☐ Voorlichtingen	5	9